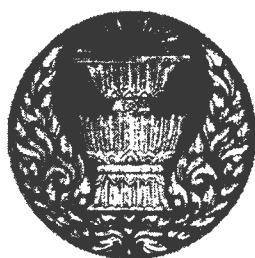

รายงานการพิจารณาศึกษา

**เรื่อง “ข้อเสนอการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล
รองรับการจัดการตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วน
ตามยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔
การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม”**

ของคณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา

รายงานการพิจารณาศึกษา

เรื่อง

ข้อเสนอการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล รองรับการจัดการ
ตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วนตามยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔
การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ของ

คณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๓

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา
ที่ สว (กมธ ๓) ๐๐๑๙ / (ร ๑๗) วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล รองรับการจัดการตำบลเข้มแข็ง
แบบหุ้นส่วนตามยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๓) ซึ่งคณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งประสานกับองค์กรภายในประเทศ ต่างประเทศ ประชาคมภายในประเทศและนานาชาติ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับแนวทางการร่วมมือเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส การส่งเสริมศักยภาพของชุมชนด้านการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ การคุ้มครองและดูแลผู้ยากไร้ การส่งเสริมความเสมอภาคและขจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล การส่งเสริมและพัฒนาสวัสดิการสังคม การเสริมสร้างพลังทางสังคม การสร้างหลักประกันความมั่นคง และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยโดยรวม พิจารณาศึกษาติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัจจุบันกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์
๒. พลตรี โอสถ ภาวิไล
๓. นางเพ็ญพักตร์ ศรีทอง
๔. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ
๕. นางทัศนียา ยวนานนท์
๖. พลเอก ไพชยนต์ คำตันเจริญ
๗. นางผาณิต นิตินันท์ประภาส
๘. นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์
๙. หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล
๑๐. นายพีระศักดิ์ พอจิต
๑๑. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ
๑๒. นายมณฑิร บุญตัน

- ประธานคณะกรรมการ
รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
เลขานุการคณะกรรมการ
โฆษกคณะกรรมการ
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
กรรมการ
กรรมการ

๑๓. นายยุทธนา ทัพเจริญ	กรรมการ
๑๔. พลเอก วลีต โรจนภักดี	กรรมการ
๑๕. นายอำพล จินดาวัฒน์	กรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล
รองรับการจัดการตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วนตามยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาค
ทางสังคม เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษารื่องดังกล่าวต่อวุฒิสภาตามข้อบังคับ
การประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๘

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบและนำเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุม
วุฒิสภาต่อไป

(ลงชื่อ) วัลลภ ตังคณานูรักษ์

(นายวัลลภ ตังคณานูรักษ์)

ประธานคณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวภิรมย์ นิลทัพ)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
การพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา

(นางธนยา สิงห์มณี)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
การพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา

กลุ่มงานคณะกรรมการการพัฒนาสังคมฯ
สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๕ - ๖
โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๖

ธนยา พิมพ์
ธรรมรัตน์/ธนยา ทาน
ภิรมย์ ตรวจ

คณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
วุฒิสภา

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์
ประธานคณะกรรมการ

พลตรี โสถ ภาวิไล
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่หนึ่ง

นางเพ็ญพักตร์ ศรีทอง
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สอง

นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สาม

นางทัศนာ สุวานนท์
เลขานุการคณะกรรมการ

พลเอก ไพชยนต์ คำตันเจริญ
โฆษกคณะกรรมการ

นางผานิต นิดิทัศน์ประภาส
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ

หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ

นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ

นายพีระศักดิ์ พอจิต
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ

นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ
กรรมาธิการ

นายมณฑิเตอร์ บุญตัน
กรรมาธิการ

นายยุทธนา ทังเจริญ
กรรมาธิการ

พลเอก วลีต โรจนภักดี
กรรมาธิการ

นายอำพล จินดาวัฒนะ
กรรมาธิการ

คณะอนุกรรมการติดตามการปฏิรูปด้านสังคม กิจการผู้สูงอายุและสังคมสูงวัย

นางเพ็ญพักตร์ ศรีทอง
อนุกรรมการและที่ปรึกษา

นายอำพล จินดาวัฒนะ
ประธานคณะอนุกรรมการ

นายยุทธนา ทัพเจริญ
รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่หนึ่ง

นางจารุพันธ์ อึ้งภากรณ์
รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่สอง

นายณัฐเมธี เรืองพิชัยพร
อนุกรรมการ

นายคารนัย อินสว่าง
อนุกรรมการ

ศ.ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์
อนุกรรมการ

พลเอก บุญลือ วงษ์ท้าว
อนุกรรมการ

นายประกาศิต ภาวะสิทธิ์
อนุกรรมการ

นางสาววรัญญา เตียวกุล
อนุกรรมการ

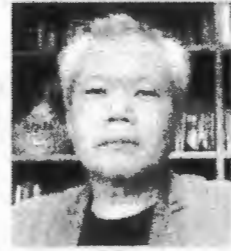
นางกรรณิการ์ บรรเทงจิตร
อนุกรรมการ
และเลขานุการ

นางสาวบุษยรัตน์ กาญจนดิษฐ์
อนุกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ

แพทย์หญิงพรณพิมล วิบุตากร
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นายพลากร วงศ์กองแก้ว
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

รายงานการพิจารณาศึกษา

เรื่อง ข้อเสนอการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล รองรับการจัดการตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วน
ตามยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
ของคณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ
คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๗/๒๕๖๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒ ที่ประชุมวุฒิสภาได้ลงมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๓) โดยมีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งประสานกับองค์กรภายในประเทศ ต่างประเทศ ประชาคมภายในประเทศและนานาชาติ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับแนวทางการร่วมมือเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส การส่งเสริมศักยภาพของชุมชนด้านการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ การคุ้มครองและดูแลผู้ยากไร้ การส่งเสริมความเสมอภาคและจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล การส่งเสริมและพัฒนาสวัสดิการสังคม การเสริมสร้างพลังทางสังคม การสร้างหลักประกัน ความมั่นคง และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยโดยรวม พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บัดนี้ คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล รองรับการจัดการตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วนตามยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวต่อวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๘ ดังนี้

๑. การดำเนินงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา ดังนี้

๑.๑ คณะกรรมการฯ ได้มีมติมอบหมายให้คณะอนุกรรมการติดตามการปฏิรูปด้านสังคม กิจการผู้สูงอายุและสังคมสูงวัย ทำหน้าที่พิจารณาศึกษา ซึ่งอนุกรรมการฯ คณะนี้ประกอบด้วย

๑) นางเพ็ญพักตร์ ศรีทอง	อนุกรรมการและที่ปรึกษา
๒) นายอำพล จินดาวัฒนะ	ประธานคณะอนุกรรมการ
๓) นายยุทธนา ทัทเจริญ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๔) นางจารุพันธ์ อึ้งภากรณ์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๕) นายณัฐเมศวร์ เรืองพิชัยพร	อนุกรรมการ
๖) นายดารนัย อินสว่าง	อนุกรรมการ
๗) ศาสตราจารย์เกียรติคุณธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์	อนุกรรมการ

๘) พลเอก บุญลือ วงษ์ท้าว	อนุกรรมการ
๙) นายประกาศิต ภาวะสิทธิ์	อนุกรรมการ
๑๐) นางสาววรัญญา เตียวกุล	อนุกรรมการ
๑๑) นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๒) นางสาวบุษยรัตน์ กาญจนดิษฐ์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
- ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ ประกอบด้วย**
- ๑) แพทย์หญิงพรรณพิมล วิปุลากร
 - ๒) นายพลากร วงศ์กองแก้ว

๑.๒ ที่ประชุมคณะกรรมการได้มีมติแต่งตั้ง นางสาวภิรมย์ นิลทัพ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน คณะกรรมการการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส และนางธนยา สิงห์มณี นิติกรชำนาญการ กลุ่มงานคณะกรรมการการพัฒนาสังคมฯ ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๗

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ คณะกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการติดตามการปฏิรูปด้านสังคม กิจการผู้สูงอายุและสังคมสูงวัย ดำเนินการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล รองรับการจัดการตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วนตามยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๒.๒ คณะกรรมการได้ดำเนินการโดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลข้อเท็จจริง ดังนี้

กระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

๑) นายกนกชัย ฉายร์ศมีกุล	ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน
๒) นายนพรัตน์ ศรีพรหม	ผู้อำนวยการส่วนแผนงานยุทธศาสตร์
๓) นางสาวธิติมา สิงนวน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๔) นายพงศธร ธรรมสถิร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๕) นางสาวชนกนันท์ อุดร	เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ

กรมการพัฒนาชุมชน

๑) นายสุรศักดิ์ อักษรกุล	รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
๒) นางสาวทิพพรรณ ไชยูปถัมภ์	ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศ
เพื่อการพัฒนาชุมชน
๓) นางสาววรางคณา อินทรเจริญ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมผู้นำชุมชน
และองค์กรชุมชน
๔) นางสาวกัลยวรรณ จันทร์อ่วม	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
๕) นางสาวสิริอร นิยมเดช	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

- ๑) นายกฤษดา สมประสงค์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและคุณภาพชีวิต
- ๒) นายภิเชก มีทอง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

- ๑) นางสาวกิริติ แก้วสัมฤทธิ์ นักวิชาการศึกษานานาชาติพิเศษ
- ๒) นายชัยวัฒน์ อนันต์กาญจนกุล นักวิชาการศึกษานานาชาติพิเศษ
- ๓) นางสาววิเรลี บุญชู นักวิชาการศึกษานานาชาติ

คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสังคม

- ๑) นายอนันต์ วรดิพิงศ์ กรรมการปฏิรูปประเทศด้านสังคม
- ๒) นายธนา ยันตรโกวิท กรรมการปฏิรูปประเทศด้านสังคม

คณะกรรมการการปกครองท้องถิ่น วุฒิสภา

- นายวิฑูร เอี่ยมโอภาส อนุกรรมการและเลขานุการ
คณะอนุกรรมการติดตามและเร่งรัด
การปฏิรูปด้านการปกครองท้องถิ่น

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

- ๑) นางสาวดวงพร เฮงบุญพันธ์ ผู้ช่วยผู้จัดการอาวุโส
- ๒) นางสาวนิตยา รัตนติลภ ฦ ฎุเกีต ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนัก ๓
- ๓) นางสาวณัฐกานต์ เล็กเจริญ นักบริหารแผนชำนาญการ
- ๔) นางสาววรรณิษา ภูมินอก นักวิชาการ

สภาองค์กรชุมชนบ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

- นายชาติชาย เหลืองเจริญ ประธานสภาองค์กรชุมชนบ้านจำรุง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เทศบาลตำบลสถาน จังหวัดเชียงราย

- นางสาวญาณิกา วรรณิการ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

เทศบาลตำบลแม่ข่า จังหวัดเชียงใหม่

- นายกรกษิณ สามะนนถึ ผู้ช่วยนักวิเคราะห์นโยบายและแผน

องค์การบริหารส่วนตำบลนาทอน อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล

- ๑) นายสมยศ ฤทธิธรรมนาถ นายองค์การบริหารส่วนตำบลนาทอน
- ๒) นางสาวพัชริน จันทร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว

๒.๓ คณะกรรมการได้ตั้งคณะทำงานพิจารณาศึกษากระบวนการฐานข้อมูลตำบล โดยมีหน้าที่พิจารณาศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดทำฐานข้อมูลตำบล การสังเคราะห์ระบบการจัดทำฐานข้อมูลตำบลและข้อเสนอแนวทางการบูรณาการฐานข้อมูลตำบลเพื่อขยายผลให้เกิดเป็นรูปธรรมระดับประเทศตามทิศทางการยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

และแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ประเด็นการปฏิรูประบบสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง ตลอดจน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งข้อเสนอแนะด้านต่าง ๆ

๒.๔ การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ โดยการทบทวนเอกสารวิชาการ รายงานการวิจัย เอกสารสิ่งพิมพ์ และสื่อสารสนเทศต่าง ๆ ข้อเท็จจริง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๕ การเสวนาเรื่อง “การพัฒนาระบบข้อมูลตำบล รองรับการจัดการตำบลเข้มแข็ง แบบพหุภาคีตามยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม” เมื่อวันศุกร์ที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุม ๔๐๔ ชั้น ๔ อาคารรัฐสภา (ฝั่งวุฒิสภา) และผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

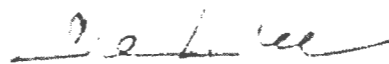
๒.๖ การลงพื้นที่ศึกษาดูงานติดตามการดำเนินงานการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง และการจัดทำระบบฐานข้อมูลตำบล ณ องค์การบริหารส่วนตำบลประดู่ยืน อำเภอลานสัก จังหวัด อุทัยธานี เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๓

๒.๗ การพิจารณาความคืบหน้าในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในประเด็นแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านสังคม ในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การผลักดันให้มี ฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่ ในการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปี ครั้งที่หนึ่ง) วันจันทร์ที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการธิการขอรายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอการพัฒนา ระบบข้อมูลตำบล รองรับการจัดการตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วนตามยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ การสร้าง โอกาสและความเสมอภาคทางสังคม โดยคณะกรรมการได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการติดตาม การปฏิรูปด้านสังคม กิจการผู้สูงอายุและสังคมสูงวัย ดำเนินการพิจารณาศึกษากรณีดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณารายงานของคณะอนุกรรมการด้วยความละเอียดรอบคอบแล้ว และได้มีมติให้ความเห็นชอบกับรายงานดังกล่าว โดยถือเป็นรายงานการพิจารณาศึกษาของ คณะกรรมการ

จากการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการจึงขอเสนอรายงาน การพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ โดยมีรายละเอียดตามรายงานท้ายนี้ เพื่อให้วุฒิสภา ได้พิจารณา หากวุฒิสภาให้ความเห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ ขอได้โปรดแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาและดำเนินการตามแต่จะเห็นสมควรต่อไป ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบไป

(นางทัศนีย์ ยูวานนท์)

เลขานุการคณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา

บทสรุปผู้บริหาร

ตำบล คือ พื้นที่ยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศ การจัดการตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วน มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืน ซึ่ง “ระบบข้อมูลตำบล” เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของระบบการจัดการตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง เพื่อสร้างสังคมคุณภาพ ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๖ การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ที่ให้ความสำคัญกับประเด็นการบริหารจัดการภาครัฐที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยง และเป็นกลไกสำคัญในการนำยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติในทุกระดับ โดยมีเป้าหมายร่วมกันทั้งในเชิงประเด็น เชิงภารกิจ และเชิงพื้นที่ โดยอาศัยข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผลที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง ที่มีเป้าหมายให้ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับเพิ่มขึ้น และประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุขดีขึ้น โดยมุ่งเป้าหมายที่ “ตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

คณะกรรมการการจึงได้ศึกษาข้อมูลและสถานการณ์การจัดทำฐานข้อมูลตำบลและชุมชนของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสังเคราะห์การพัฒนาระบบฐานข้อมูลตำบล โดยศึกษาจากเอกสารวิชาการ รายงานการวิจัย สื่อสิ่งพิมพ์ ข้อเท็จจริง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การประชุมร่วมกับบุคคลและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การลงพื้นที่ การจัดเสวนา และการพิจารณาความคืบหน้าในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญ

จากการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการพบว่า ปัจจุบันข้อมูลและสารสนเทศระดับชุมชนและตำบล จำแนกเป็น (๑) ข้อมูลที่จัดเก็บตามระบบทะเบียนของหน่วยราชการ เช่น ข้อมูลทะเบียนราษฎร์ จำนวนนักเรียน ข้อมูลทะเบียนผู้พิการ ข้อมูลสถานะสุขภาพอนามัยของคนในชุมชน เป็นต้น (๒) ข้อมูลจากการสำรวจ เช่น ข้อมูลที่ดำเนินการโดยกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้แก่ ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นข้อมูลในระดับครัวเรือนที่แสดงถึงสภาพความจำเป็นพื้นฐานของคนในครัวเรือนด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณภาพชีวิต โดยจัดเก็บทุกปี จัดเก็บทุกครัวเรือนที่อาศัยอยู่จริง ไม่น้อยกว่า ๖ เดือน ทั้งที่มีเลขที่บ้านและไม่มีเลขที่บ้าน ครอบคลุมทั้งเขตชนบทและเมือง ยกเว้นกรุงเทพมหานคร และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) เป็นข้อมูลระดับหมู่บ้านที่แสดงสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา การมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชน สุขภาพและอนามัย สภาพแรงงาน และยาเสพติด ซึ่งดำเนินการจัดเก็บทุกหมู่บ้านในเขตชนบท (เขตองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบลที่ยกฐานะมาจากองค์การบริหารส่วนตำบล ยกเว้นเขตเทศบาลตำบลที่ยกฐานะมาจาก

สุขภาพ) เป็นประจำทุก ๒ ปี ข้อมูลจากการจัดเก็บในตำบลผ่านโครงการพัฒนาตำบลแบบบูรณาการ โดยกรมการปกครอง เป็นข้อมูลปัจจัยพื้นฐาน ความมั่นคง การสาธารณสุข การผังเมือง ทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การบริการ ท่องเที่ยว สังคมและการศึกษา ข้อมูลที่จัดเก็บโดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ซึ่งจัดเก็บข้อมูลทุกปีโดยองค์กรชุมชน เป็นข้อมูลสภาพองค์กรตำบล กองทุนสวัสดิการชุมชน ข้อมูลรายบุคคลของครัวเรือนผู้ที่ได้รับประโยชน์การพัฒนาที่อยู่อาศัย และข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงิน เพื่อแก้ไขปัญหาเยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลดังกล่าวหน่วยงานจัดเก็บตามพันธกิจ และภารกิจของหน่วยราชการต่าง ๆ เป็นการจัดเก็บข้อมูลจากพื้นที่เพื่อนำมาใช้ภายนอกชุมชน และ (๓) ข้อมูลจากการทำสำมะโนตำบล ได้แก่ ข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (Thailand Community Network Appraisal Program : TCNAP) และกระบวนการวิจัยชุมชน (Rapid Ethnographic Community Assessment Process : RECAP) ที่ได้จากการสำรวจดำเนินการโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นการจัดเก็บข้อมูลภายใต้หลักการ “สร้างการมีส่วนร่วม สร้างการเรียนรู้ การสร้างการเปลี่ยนแปลง” โดยจัดเก็บข้อมูลทั้งระดับบุคคลและครอบครัว และระดับกลุ่มและชุมชนในด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สุขภาพ การสื่อสารและการเมือง ทำให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อมูลทุนทางสังคม ทุนทรัพยากรและศักยภาพของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแกนนำสำคัญในการจัดเก็บ ประมวลผลและใช้ประโยชน์จากข้อมูลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ตามกฎหมาย ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ ในตำบล คนในชุมชนเป็นผู้บันทึกข้อมูลและสามารถประมวลผลข้อมูลที่บันทึกตามโปรแกรมมาใช้ประโยชน์ได้ด้วยตัวเอง ทำให้ตำบลได้รู้จักจุดแข็งและจุดอ่อนของพื้นที่และอาศัยฐานข้อมูลภาครัฐและฐานข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบกัน สำหรับใช้ในการบริหารจัดการ และการแก้ไขปัญหาในชุมชนด้วยทุนทางสังคมที่มีและการสนับสนุนจากจุดพลังในพื้นที่ (จุดพลัง หมายถึง พลัง ๔ ภาคส่วนในตำบล ได้แก่ (๑) ท้องถิ่น (เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล) (๒) ท้องที่ (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) (๓) ภาคประชาสังคม (สภาองค์กรชุมชนตำบล วัด องค์กรชุมชนอื่น เอกชน) และ (๔) หน่วยงานรัฐ (รพ.สต. โรงเรียน สถานีตำรวจ ฯลฯ) และนอกพื้นที่ ทำให้การกำหนดนโยบายและแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบสนองต่อบริบทสถานการณ์และความต้องการของพื้นที่และชุมชน นอกจากนี้ข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (TCNAP) และกระบวนการวิจัยชุมชน (RECAP) ยังใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการวางแผนระบบบริหารแบบบูรณาการด้วยการจัดทำแผนการบูรณาการ

และประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ในลักษณะแผนเดียว (One Plan) โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดทำข้อมูลตำบล จำนวน ๒,๒๘๕ แห่ง จากทั้งหมด ๗,๗๗๒ แห่ง

ข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (TCNAP) และกระบวนการวิจัยชุมชน (RECAP) ที่ได้จากการสำรวจ นอกจากเป็นเสมือน “ข้อมูลของตำบล โดยตำบล เพื่อตำบล” ที่ใช้ประโยชน์ได้ทั้งประชาชน องค์กรและชุมชนเองได้แล้ว ยังใช้ประโยชน์เป็นองค์ประกอบหลักของ “คลังข้อมูลทางสังคม” ของประเทศที่เป็นข้อมูลที่ใกล้เคียงสภาพความเป็นจริง และใช้เสริมหนุนการบริหารด้วยระบบการจัดทำแผนเดียว (One Plan) ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๖ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง และแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านสังคม และการจัดการตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วน อีกทั้งยังเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของประชาชนและองค์กรในชุมชนเพื่อความเข้มแข็งและการพัฒนาตนเองได้เป็นอย่างดี คณะกรรมการจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๒. ข้อเสนอแนะ

๒.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบลในตำบลนั้น ๆ) เป็นหน่วยงานหลักในพื้นที่ สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นของรัฐทั้งสังกัดส่วนภูมิภาคและส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ ฝ่ายปกครอง กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน สภาพ้องค์กรชุมชนตำบล และองค์กรภาคประชาสังคมอื่น ๆ ในพื้นที่และภาคเอกชนในพื้นที่ (จตุพลัง) ร่วมกันสำรวจและจัดทำระบบข้อมูลตำบล รองรับการจัดการตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วนตามยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ต่อยอดจากที่ได้ดำเนินการโครงการจัดทำข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (TCNAP) และกระบวนการวิจัยชุมชน (RECAP) ซึ่งเป็นการจัดเก็บเป็นข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพสำหรับตำบลที่เคยดำเนินการแล้ว และดำเนินการจัดทำใหม่สำหรับตำบลที่ยังไม่เคยดำเนินการ โดยใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและจากการมีส่วนร่วมของหน่วยงานองค์กรอื่นตามความจำเป็นและเหมาะสม และควรมีการสำรวจซ้ำทุก ๑ - ๒ ปี เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญของตำบล เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันของทุกภาคส่วนในตำบลเพื่อการทำงานตามภารกิจของทุกฝ่าย เพื่อการพัฒนาตำบลได้อย่างถูกต้องทิศทางและก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

๒.๒ กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหลักในการผลักดันระบบข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (TCNAP) และกระบวนการวิจัยชุมชน (RECAP) ซึ่งเป็นการจัดเก็บเป็นข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ตามแนวทางที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพได้เคยสนับสนุนองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการร่วมกันกับภาคส่วนต่าง ๆ ในตำบล โดยดำเนินการมาแล้ว จำนวน ๓,๕๑๔ แห่ง ให้เกิดระบบข้อมูลตำบลครอบคลุมทุกตำบลทั่วประเทศ โดย

๒.๒.๑ กำหนดเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงมหาดไทย และกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่นและกรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๒ สนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถ/สมรรถนะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบลในตำบลนั้น ๆ) เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลตำบลให้เกิด ความเข้มแข็งและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดย

๑) สนับสนุนงบประมาณพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายในพื้นที่ให้ครอบคลุมทุกตำบลทั่วประเทศ

๒) สนับสนุนงบประมาณพัฒนาระบบข้อมูลตำบลเชื่อมต่อกับระบบข้อมูล ของอำเภอ จังหวัด และส่วนกลาง เพื่อสนองตอบการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕ และการจัดทำแผน และประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ในลักษณะแผนเดียว (One Plan) รวมทั้งการแก้ไขปัญหา ความยากจนลดความเหลื่อมล้ำอย่างบูรณาการให้มีประสิทธิภาพ

๓) สนับสนุนงบประมาณส่งเสริมการศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบ การพัฒนาระบบข้อมูลตำบลอย่างต่อเนื่อง

๔) ประสานหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้าง ความร่วมมือสนับสนุนการพัฒนาระบบข้อมูลตำบลให้มีประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุด

๕) สนับสนุนให้เกิดการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบคลังข้อมูลตำบลที่ครอบคลุม ข้อมูลทุกมิติและทันสมัยอยู่เสมอ โดยหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และภาคประชาชนสามารถ เข้าถึงและใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

๒.๓ กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง เป็นหน่วยงานสนับสนุนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นตามข้อ ๒.๑ โดยเชื่อมโยงเข้ากับระบบข้อมูล Thai QM (Thai Quarantine Monitor) และการพัฒนา รวมทั้งการใช้ระบบข้อมูลตำบลเพื่อการจัดทำแผนตามระบบการบูรณาการ และประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ในลักษณะแผนเดียว (One Plan) และเพื่อการพัฒนาพื้นที่ ด้านอื่น ๆ อย่างใกล้ชิด

๒.๔ กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการพัฒนาชุมชน เป็นหน่วยงานสนับสนุน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามข้อ ๒.๑ โดยเชื่อมโยงเข้ากับระบบข้อมูล จปฐ. และ กชช. ๒ค เพื่อความแม่นยำและมีความสอดคล้องของข้อมูลในการแก้ปัญหาและเพื่อการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ตามบทบาทหน้าที่อย่างใกล้ชิด

๒.๕ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาโดยใช้พื้นที่ตำบลเป็นฐาน และการพัฒนาระบบข้อมูลตำบลตามข้อ ๒.๑ เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ ๓ ของยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และรวมถึงการเชื่อมข้อมูลตำบลเข้ากับระบบ TPMAP (Thai People Map and Analytics Platform) เพื่อการแก้งานแบบมุ่งเป้า รวมทั้งการพัฒนาในด้านต่าง ๆ

๒.๖ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการบริหารตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วน และการพัฒนาระบบข้อมูลตำบลตามข้อ ๒.๑ รวมทั้งการสร้างตัวชี้วัดเชิงกระบวนการการมีส่วนร่วมของหน่วยงานทั้งส่วนภูมิภาคและส่วนกลางที่เกี่ยวข้องกับการทำงานแบบหุ้นส่วนในระดับตำบล

๒.๗ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพสภาพองค์กรชุมชน องค์กรชุมชนทุกระดับ และขบวนองค์กรชุมชน เพื่อร่วมกันจัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลตำบล และร่วมใช้ประโยชน์ระบบข้อมูลตำบลเพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๒.๘ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ร่วมให้การสนับสนุนด้านวิชาการ การพัฒนาวิชาการ เทคโนโลยีและศักยภาพตามความจำเป็น

๒.๙ หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยที่มีการจัดเก็บ/จัดทำข้อมูลของแต่ละตำบล อาทิ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เป็นต้น ที่มีบทบาทภารกิจเชื่อมโยงไปถึงระดับตำบล ร่วมสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามข้อ ๒.๑ และร่วมกับกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตามข้อ ๒.๒ เพื่อเชื่อมโยงระบบข้อมูลตำบลเข้ากับระบบข้อมูลของหน่วยงานรัฐทุกหน่วยและมีการใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืนอันนำไปสู่การแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ

สารบัญ

		หน้า
บทสรุปผู้บริหาร		ณ - ฐ
บทที่ ๑	บทนำ	๑
	๑. ความเป็นมาของการพิจารณาศึกษา	๑
	๒. วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๓
	๓. ขอบเขตของการพิจารณาศึกษา	๔
	๔. วิธีการพิจารณาศึกษา	๔
	๕. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
บทที่ ๒	กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง	๕
	๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐	๕
	๒. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)	๕
	๓. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ	๘
	๔. แผนการปฏิรูปประเทศ	๘
	๕. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	๑๑
	๖. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒	๑๑
	๗. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕	๑๒
	๘. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและ ประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. ๒๕๖๒	๑๓
	๙. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓	๑๔
บทที่ ๓	ผลการศึกษา	๑๗
	๑. ข้อมูลและสารสนเทศระดับชุมชนและตำบล	๑๗
	๒. หน่วยงานที่มีการจัดเก็บข้อมูลระดับตำบล	๒๓
	๓. การพิจารณาติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในประเด็น แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านสังคม ในกิจกรรมปฏิรูป ที่ ๒ การผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ ในระดับพื้นที่	๒๖
	๔. การเปรียบเทียบระบบข้อมูลในระดับชุมชนและตำบล	๓๕
	๕. แนวทางการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ	๔๖
	๖. การปฏิรูปการจัดการตำบลเข้มแข็งกับระบบข้อมูลตำบล	๔๘

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ ๔	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๕๑
	๑. บทสรุป	๕๑
	๒. ข้อเสนอแนะ	๕๕
บรรณานุกรม		๕๗
ภาคผนวก		
	ภาคผนวก ก.	
	- ตารางที่ ๒ เปรียบเทียบแบบสอบถาม จปฐ. กับ TCNAP	
	- การสำรวจข้อมูลปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ในหมู่บ้านในระบบ ThaiQM	
	ภาคผนวก ข.	
	- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาศึกษาระบบข้อมูลตำบล	
	ภาคผนวก ค.	
	- รายงานคณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา	
	- รายงานที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำ คณะกรรมการธิการ	
	- รายงานคณะอนุกรรมการ	

บทที่ ๑

บทนำ

๑. ความเป็นมาของการพิจารณาศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๗ และมาตรา ๒๕๙ กำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศ โดยการปฏิรูปประเทศเป็นไปตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง เพื่อสร้างสังคมคุณภาพ เป็นหนึ่งในเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๖ การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐให้ความสำคัญกับประเด็นการบริหารจัดการภาครัฐที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงและเป็นกลไกสำคัญในการนำยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติในทุกกระดับ โดยมีเป้าหมายร่วมกันทั้งในเชิงประเด็น เชิงภารกิจ และเชิงพื้นที่ โดยอาศัยข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อนำไปสู่การพัฒนา การจัดทำนโยบายและการติดตามประเมินผลที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับแผนการปฏิรูปประเทศได้กำหนดประเด็นขับเคลื่อนการปฏิรูปที่สำคัญ ๖ มิติ ได้แก่ การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจ การสร้างสังคมและชุมชนที่เข้มแข็ง การฟื้นฟูและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสร้างประสิทธิภาพและความโปร่งใสในกระบวนการทำงานของภาครัฐ และการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

อนึ่ง การปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ให้ความสำคัญกับการ “บูรณาการ” ฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็นระบบข้อมูลเพื่อการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดบริการสาธารณะ ที่สามารถตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของประชาชนที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Customized Public Service) นอกจากนี้ การปฏิรูปประเทศด้านสังคม ได้วิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มภายในระบบพบว่า การจัดการข้อมูลทางสังคมของประเทศยังเป็นลักษณะการดำเนินการจากหลายส่วนโดยที่หน่วยงานต่างก็จัดทำข้อมูลแต่ยังมิได้บูรณาการให้เป็นฐานข้อมูลเดียวกัน ดังนั้น เป้าหมายรวมของข้อเสนอแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม จึงเสนอให้ภาครัฐมีข้อมูลและสารสนเทศด้านสังคมที่บูรณาการทุกหน่วยงานและเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ และให้ความสำคัญกับการปฏิรูปให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง โดยสามารถจัดการตนเองและทำงานร่วมกับภาคส่วนต่างได้^๑ โดยคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสังคมพบประเด็นปฏิรูปสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ คือ การจัดการข้อมูลและองค์ความรู้ทางสังคมและการพัฒนาระบบสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง โดยเห็นว่าการจัดการข้อมูลและองค์ความรู้ด้านสังคม จะช่วยให้หน่วยงานภาครัฐทราบถึง

^๑ แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านสังคม, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๘ ตอนพิเศษ ๔๔ ง (๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔), หน้า ๒๐๓ - ๒๐๕.

ความต้องการของประชาชนได้อย่างชัดเจน สามารถนำไปจัดทำนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บข้อมูลและให้เกิดการบูรณาการข้อมูลด้านสังคมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเห็นว่า**ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดเก็บและบริหารข้อมูลและสารสนเทศในระดับชุมชนและตำบล โดยออกแบบระบบเชื่อมโยงกับข้อมูลประเภทอื่น และรวมอยู่ในข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ของรัฐบาล** พร้อมออกแบบระบบความปลอดภัยควบคู่กับระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ

ต่อมาคณะรัฐมนตรีในคราวการประชุมเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ได้ให้ความเห็นชอบกับแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rocks) ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านสังคม โดยกิจกรรมการปฏิรูปที่ ๒ ให้ความสำคัญกับการผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่ เพื่อให้สามารถจัดสวัสดิการและสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยปฏิรูปการพัฒนาฐานข้อมูลทางสังคมในระดับพื้นที่แบบบูรณาการ เพื่อเป็นฐานข้อมูลสารสนเทศขนาดใหญ่ (Big data) ทางสังคม โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบหลัก **ร่วมบูรณาการการจัดเก็บ/พัฒนาข้อมูลในระดับพื้นที่** เพื่อให้เกิดการนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์ในการจัดระบบสวัสดิการสังคม (Social Safety Net) การแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับบริบทในเชิงพื้นที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะในกลุ่มเปราะบาง ซึ่งเป็นการต่อยอดจากประเด็นปฏิรูป เรื่องการจัดการข้อมูลและองค์ความรู้ทางสังคมที่เดิมให้ความสำคัญกับบทบาทของหน่วยงานท้องถิ่นในการจัดเก็บข้อมูลด้านสังคมและการปฏิรูปการขึ้นทะเบียนคนพิการ โดยในแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rocks) ได้กำหนดผลอันพึงประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด รวมทั้งขั้นตอนการขับเคลื่อนการผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่^๒ ดังนี้

เป้าหมาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อมูลทางสังคมในพื้นที่ เพื่อนำมาใช้จัดระบบสวัสดิการสังคม (Social Safety Net) ที่สอดคล้องและตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง

ตัวชี้วัด มีฐานข้อมูลทางสังคมในระดับพื้นที่ที่เชื่อมโยงในทุกมิติ

ค่าเป้าหมายปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ระดับความสำเร็จของการจัดทำฐานข้อมูลทางสังคมระดับพื้นที่ร้อยละ ๑๐๐ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้ประโยชน์ จากฐานข้อมูลทางสังคมในระดับพื้นที่และคลังข้อมูลด้านอาชีพ

ขั้นตอนและวิธีการการดำเนินการปฏิรูป

ขั้นตอนที่ ๑ ออกแบบระบบการจัดเก็บข้อมูลและจัดทำฐานข้อมูลกลางทางสังคม ให้มีการบูรณาการในระดับพื้นที่ จากข้อมูลที่มีการจัดเก็บอยู่แล้ว อาทิ ข้อมูลแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ข้อมูลรายครัวเรือน

^๒ แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง), ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๘ ตอนพิเศษ ๔๔ ง (๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔), หน้า ๒๐๓ - ๒๐๕.

ภายใต้โครงการพัฒนาตำบลแบบบูรณาการ ข้อมูล จปฐ. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลตำบล โดยกระทรวงมหาดไทยและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสุขภาพ (สสส.) เพื่อเชื่อมโยงให้เกิดเป็นฐานข้อมูลกลาง และต่อยอดการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการออกแบบนโยบายให้ตอบสนองกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔

ขั้นตอนที่ ๒ วิเคราะห์ข้อมูลและนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง ให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในด้านการวิเคราะห์ ข้อมูล (Data analytic) เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ขั้นตอนที่ ๓ สื่อสารและบริหารจัดการข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ เผยแพร่สู่สาธารณะ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากการจัดเก็บข้อมูลทางสังคม ซึ่งเป็นไปตามลำดับชั้นความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล

ขั้นตอนที่ ๔ ออกแบบและจัดทำระบบคลังความรู้ด้านอาชีพด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำ platform ในการรวบรวม/เชื่อมโยงองค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ เพื่อให้บุคคลและชุมชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ

คณะอนุกรรมการติดตามการปฏิรูปด้านสังคม กิจการผู้สูงอายุและสังคมสูงวัย ในคณะกรรมการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับด้านสังคม จึงได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา เรื่อง “ข้อเสนอการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล รองรับการจัดการตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วนตามยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม” และได้ตั้งคณะทำงานพิจารณาศึกษาระบบฐานข้อมูลตำบลขึ้น โดยการศึกษาทบทวนเอกสารวิชาการ รายงานการวิจัย กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การจัดประชุมและการลงพื้นที่ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดทำเป็นรายงานข้อเสนอทางเลือกเชิงนโยบายฉบับนี้

๒. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๒.๑ เพื่อศึกษาข้อมูลและสถานการณ์การจัดทำฐานข้อมูลตำบลและชุมชนของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อการสังเคราะห์การพัฒนาระบบฐานข้อมูลตำบล

๒.๒ เพื่อจัดทำข้อเสนอในการพัฒนาระบบข้อมูลตำบลรองรับการจัดการตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วน เพื่อให้เกิดระบบการทำงานร่วมกันของหน่วยงานของรัฐและภาคส่วนต่าง ๆ ตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ประเด็นการปฏิรูประบบการสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง และแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านสังคม ประเด็นกิจกรรมการปฏิรูปที่ ๒ การผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่

๓. ขอบเขตของการพิจารณาศึกษา

ศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับรูปแบบการจัดทำฐานข้อมูลตำบลและชุมชน และการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านสังคม ในประเด็นกิจกรรมการปฏิรูปที่ ๒ ให้ผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่ ซึ่งเป็นกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rocks)

๔. วิธีการพิจารณาศึกษา

๔.๑ การค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิ โดยการทบทวนเอกสารวิชาการ รายงานการวิจัย เอกสารสิ่งพิมพ์ และสื่อสารสนเทศต่าง ๆ ข้อเท็จจริง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๔.๒ การสังเคราะห์ความรู้จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้อง โดยการประชุมร่วมกับบุคคลและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ประกอบการพิจารณาศึกษา อาทิ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสังคม คณะกรรมการการปกครองท้องถิ่น วุฒิสภา กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครองและกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลนาทอน อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกร่าง จังหวัดพิษณุโลก และสภาองค์กรชุมชนบ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๔.๓ การลงพื้นที่ศึกษาดูงานติดตามการดำเนินงานการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งและการจัดทำระบบฐานข้อมูลตำบล ณ องค์การบริหารส่วนตำบลประดู่ยืน อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๓

๔.๔ การเสวนาเรื่อง “การพัฒนาระบบข้อมูลตำบล รองรับการจัดการตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วนตามยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม” เมื่อวันศุกร์ที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุม ๔๐๔ ชั้น ๔ อาคารรัฐสภา (ฝั่งวุฒิสภา) และผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๔.๕ การพิจารณาความคืบหน้าในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในประเด็นแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านสังคม ในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่ ในการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันจันทร์ที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕

๕. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๕.๑ ได้รับทราบข้อมูล สถานการณ์ และปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลตำบลและชุมชน

๕.๒ ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล รองรับการจัดการตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วน เพื่อให้เกิดระบบการทำงานร่วมกันของหน่วยงานของรัฐและภาคส่วนต่าง ๆ ตามยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ประเด็นการปฏิรูประบบการสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง และแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านสังคม ประเด็นกิจกรรมการปฏิรูปที่ ๒ การผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่

บทที่ ๒ กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

การจัดการข้อมูลตำบลมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมาย ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. ๒๕๖๒ และนโยบาย ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ

มาตรา ๒๕๗ บัญญัติว่า “การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

(๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ

(๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข”

๒. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ประกาศราชกิจจานุเบกษา ใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” เป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องและบูรณาการ เพื่อผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าวตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ โดยมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ด้านความมั่นคง ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยในยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๑ ความมั่นคง ได้กำหนดเป้าหมายไว้ คือ (๑) ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุข (๒) บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ (๓) กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง

ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง (๔) ประเทศไทยมีบทบาทด้านความมั่นคงเป็นที่ชื่นชมและได้รับการยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศ และ (๕) การบริหารจัดการความมั่นคงมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ได้กำหนดเป้าหมาย การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน จำนวน ๓ เป้าหมาย และ ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่เน้นตอบโจทย์การสร้าง ความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนี้

เป้าหมาย

๑. สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ
๒. กระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลัง ของการพัฒนาประเทศในทุกกระดับ
๓. เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง เพื่อสร้างสังคมคุณภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์

๑. การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ
๒. การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี
๓. การเสริมสร้างพลังทางสังคม
๔. การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง
 - ๔.๑ ส่งเสริมการปรับพฤติกรรมในระดับครัวเรือน ให้มีขีดความสามารถในการจัดการ วางแผนชีวิต สุขภาพ ครอบครัว การเงินและอาชีพ โดยใช้ข้อมูลความรู้ และการยกระดับการเรียนรู้ ของครัวเรือน

๔.๒ เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการพึ่งตนเองและการพึ่งพากันเอง โดยสนับสนุน การรวมกลุ่มของสมาชิกในชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ให้ชุมชนได้บริหารจัดการและมีส่วนร่วม ในกิจการที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนโดยตรง การสนับสนุนการจัดทำแผนแม่บทชุมชน โดยมีข้อมูลครัวเรือน เพื่อสนับสนุนการจัดทำแผน และเชื่อมโยงแผนพัฒนาในระดับพื้นที่อย่างสอดคล้องกัน

๔.๓ สร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อสร้างประชาธิปไตยชุมชน โดยสนับสนุน ให้ประชาชนสามารถรวมกลุ่มและมีเวทีกลางเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและเพื่อปรึกษาหารือ กิจการที่เป็นประเด็นสาธารณะ

๔.๔ สร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญาให้กับชุมชน โดยการสร้างการเรียนรู้ของชุมชนให้สามารถ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก การพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมโอกาสการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและ องค์ความรู้ของชุมชน ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

นอกจากนี้ **ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๖ การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ** ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน จำนวน ๔ เป้าหมาย และ ๘ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่เน้น การปรับเปลี่ยนภาครัฐ ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐ

ต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ และแยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับ หรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีขีดสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัว ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนอง ความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส ดังนี้

เป้าหมาย

๑. ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส
๒. ภาครัฐมีขนาดที่เล็กลง พร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง
๓. ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ
๔. กระบวนการยุติธรรม เป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์

๑. ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส

๒. ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนา ในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่การบริหารจัดการภาครัฐมีความสอดคล้องเชื่อมโยง และเป็นกลไกสำคัญในการนำยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติในทุกระดับ มีการจัดสรรงบประมาณที่มีลักษณะ ยึดโยงกับยุทธศาสตร์ในทุกระดับ มีเป้าหมายร่วมกันทั้งในเชิงประเด็น เชิงภารกิจ และเชิงพื้นที่ โดยอาศัย ข้อมูลขนาดใหญ่ รวมทั้งมีระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ภารกิจ และพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การกำหนดประเด็นการพัฒนา การจัดทำนโยบาย และการติดตามประเมินผลที่เป็น ระบบอย่างต่อเนื่อง

๓. ภาครัฐมีขนาดเล็กลง เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ในการพัฒนาประเทศ

๔. ภาครัฐมีความทันสมัย ทันการเปลี่ยนแปลง และมีขีดสมรรถนะสูง สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เทียบได้กับมาตรฐานสากล สามารถรองรับกับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ที่มีความหลากหลายซับซ้อนมากขึ้น และทันการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

๕. บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ

๖. ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๗. กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น

๘. กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค

๓. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง เป็นกรอบแนวทางการดำเนินการหลักที่จะนำไปสู่เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงที่กำหนดไว้ คือ (๑) ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุข (๒) บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ (๓) กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง (๔) ประเทศไทยมีบทบาทด้านความมั่นคงเป็นที่ชื่นชมและได้รับการยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศ และ (๕) การบริหารจัดการความมั่นคงมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแผนแม่บทประเด็นความมั่นคงมุ่งที่จะบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยได้อย่างแท้จริง สามารถแก้ไขปัญหาเดิมและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่เกิดขึ้น รวมทั้งพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานด้านความมั่นคง บูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศ และพัฒนาปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการและขับเคลื่อนงานด้านความมั่นคงของประเทศให้เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ในการที่จะขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งแผนแม่บทดังกล่าวมีเป้าหมาย คือ (๑) ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับเพิ่มขึ้น และ (๒) ประชาชนอยู่ดี กินดีและมีความสุขดีขึ้น โดยมีแผนย่อยตามแผนแม่บทที่สำคัญ คือ แผนย่อยการรักษาความสงบภายในประเทศและแผนย่อยการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ซึ่งมีแนวความคิดในการดำเนินการด้านการสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและรายได้ การแก้ไขปัญหายาเสพติด การลดและป้องกันปัญหาอาชญากรรม การสร้างความสามัคคีปรองดองความรักชาติ และความภาคภูมิใจในชาติ การเสริมสร้างสุขภาวะเพื่อตำบลเข้มแข็ง การบริหารจัดการแผนตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนในระดับรัฐบาลถึงตำบล และการส่งเสริมความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) และโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ด้วยการจัดทำแผน “ตำบล มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

๔. แผนการปฏิรูปประเทศ

แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ประกาศราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ได้นำประเด็นปฏิรูปประเทศตามแผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม ซึ่งประกาศราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ มาปรับปรุงเป็นกิจกรรมที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big rock) ซึ่งแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ประกอบด้วย ๑๓ แผน ได้แก่ ด้านการเมือง ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านกฎหมาย ด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณสุข ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสังคม ด้านพลังงาน ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ด้านการศึกษา และด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

โดยแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ ในประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ ระบบสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง มีเป้าประสงค์เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง ๓ ด้าน

ได้แก่ (๑) ชุมชนสามารถจัดการตนเองได้อย่างมีคุณภาพ (๒) ชุมชนมีเศรษฐกิจดี มั่นคง ยั่งยืน (๓) ชุมชนมีภูมิทัศน์ทันท้องปัจจัยกระทบต่าง ๆ ด้วยการปฏิรูป ๒ ลักษณะ คือ (๑) การปฏิรูปเชิงพื้นที่ คือ ปฏิรูปโดยใช้พื้นที่ตำบลเป็นฐาน ด้วยการทำงานตามหลักประชารัฐ “รวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับประโยชน์” และ (๒) การปฏิรูปเชิงประเด็นและกลไก ได้แก่ การปฏิรูปสิทธิและบทบาทชุมชน ทรัพยากรและทุนชุมชน สวัสดิการชุมชน และเศรษฐกิจชุมชน

ในการปฏิรูปเชิงพื้นที่ได้กำหนดวิธีการดำเนินการที่สำคัญ คือ

๑. กำหนดให้ตำบลเป็นพื้นที่การพัฒนาอย่างบูรณาการ (“ตำบลเข้มแข็ง ประเทศมั่นคง”) โดยมีกลไก ดังนี้

๑.๑ กลไกประชารัฐตำบลเข้มแข็งประกอบด้วย (๑) ท้องที่ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน (๒) ท้องถิ่น ได้แก่ อบต. เทศบาล (๓) องค์กรชุมชน/เอกชน ได้แก่ สภาองค์กรชุมชนตำบล บ้าน วัด โรงเรียน กลุ่มต่าง ๆ (๔) หน่วยงานอื่น ได้แก่ พัฒนาชุมชน เกษตรตำบล ตำรวจ รพสต. ทำหน้าที่ประสานพลังทุกภาคส่วน

๑.๒ การจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเชิงภูมิศาสตร์ (Geographic Information Systems : GIS) ที่แสดงให้เห็นองค์ประกอบต่าง ๆ ของชุมชนและทุนทางสังคม

๑.๓ จัดทำแผนแม่บทชุมชนหรือธรรมนูญชุมชนแบบบูรณาการและมีส่วนร่วม เพื่อใช้เป็นแผนร่วมของทุกกลไกในพื้นที่ และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ รวมทั้งการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๑.๔ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการความรู้ การจัดการกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของประชาชน ครอบครัวยุ และภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒. กำหนดให้มีคณะกรรมการประชารัฐสนับสนุนตำบลเข้มแข็งระดับจังหวัด ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนยุทธศาสตร์ตำบลเข้มแข็ง ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และภาคส่วนอื่น ๆ อย่างสมดุล เพื่อทำหน้าที่

๒.๑ ประสานงาน ประสานแผน ประสานการสนับสนุน

๒.๒ จัดกระบวนการนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมและสื่อสารทางสังคม สนับสนุนการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็ง

๒.๓ สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพนักจัดการชุมชน (Community Organizer) ระดับตำบลให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

๒.๔ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการความรู้การจัดการกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ต่อมาได้มีการประกาศราชกิจจานุเบกษาใช้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โดยนำประเด็นปฏิรูปประเทศด้านสังคมเดิมมาปรับปรุงเป็นกิจกรรมที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big rock) ซึ่งมีประเด็นการผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่ เป็นหนึ่งในกิจกรรม Big rock ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม (ฉบับปรับปรุง) และกำหนดเป็นกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๒ เพื่อให้สามารถจัดสวัสดิการ

และสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เป็นการต่อยอดจากประเด็นปฏิรูปเรื่องการจัดการข้อมูลและองค์ความรู้ทางสังคมที่เดิมให้ความสำคัญกับบทบาทของหน่วยงานท้องถิ่นในการจัดเก็บข้อมูลด้านสังคมซึ่งได้กำหนดให้กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง และกรมการพัฒนาชุมชน เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก ในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ดังนี้

๑. ขั้นตอนที่ ๑ ออกแบบระบบการจัดเก็บข้อมูลและจัดทำฐานข้อมูลกลางทางสังคม ให้มีการบูรณาการในระดับพื้นที่จากข้อมูลที่มีการจัดเก็บอยู่แล้ว อาทิ ข้อมูลแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ข้อมูลรายครัวเรือน ภายใต้โครงการพัฒนาตำบลแบบบูรณาการ ข้อมูล จปฐ. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลตำบลโดยกระทรวงมหาดไทยและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสุขภาพ (สสส.) เพื่อเชื่อมโยงให้เกิดเป็นฐานข้อมูลกลางและต่อยอดการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการออกแบบนโยบายให้ตอบสนองกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

๒. วิเคราะห์ข้อมูลและนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในด้านการวิเคราะห์ข้อมูล (Data analytic) เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓. สื่อสารและบริหารจัดการข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เผยแพร่สู่สาธารณะ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากการจัดเก็บข้อมูลทางสังคม ซึ่งเป็นไปตามลำดับขั้นความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล

๔. ออกแบบและจัดทำระบบคลังความรู้ด้านอาชีพด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำ platform ในการรวบรวม/เชื่อมโยงองค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ เพื่อให้บุคคลและชุมชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ

ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ได้ให้ความเห็นชอบกับแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rocks) ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม (ฉบับปรับปรุง) โดยกิจกรรมการปฏิรูปที่ ๒ การผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่ โดยปฏิรูปการพัฒนาฐานข้อมูลทางสังคมในระดับพื้นที่แบบบูรณาการ เพื่อเป็นฐานข้อมูลสารสนเทศขนาดใหญ่ (Big data) ทางสังคม โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบหลัก **ร่วมบูรณาการการจัดเก็บ/พัฒนาข้อมูลในระดับพื้นที่** เพื่อให้เกิดการนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์ในการจัดระบบสวัสดิการสังคม (Social Safety Net) การแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับบริบทในเชิงพื้นที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะในกลุ่มเปราะบาง ซึ่งเป็นการต่อยอดจากประเด็นปฏิรูป เรื่อง การจัดการข้อมูลและองค์ความรู้ทางสังคมที่เดิมให้ความสำคัญกับบทบาทของหน่วยงานท้องถิ่นในการจัดเก็บข้อมูลด้านสังคมและการปฏิรูปการขึ้นทะเบียนคนพิการ โดยในแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rocks) ได้กำหนดผลอันพึงประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด รวมทั้งขั้นตอนการขับเคลื่อนการผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่

นอกจากนี้ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งในการบริหารราชการในระดับพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน และการ “บูรณาการ” ฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็นระบบข้อมูลเพื่อการบริหารราชการแผ่นดินและการบริการประชาชน ที่สามารถตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของประชาชนที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Customized Public Service)

๕. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการบริหารงานแบบบูรณาการในจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด ดังนี้

มาตรา ๕๒ วรรคสาม บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานแบบบูรณาการในจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด ให้จังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดยื่นคำขอจัดตั้งงบประมาณได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ในกรณีนี้ให้ถือว่าจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ”

มาตรา ๕๓/๑ บัญญัติว่า “ให้จังหวัดจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับชาติ และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด

ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างหัวหน้าส่วนราชการที่มีสถานที่ตั้งทำการอยู่ในจังหวัดไม่ว่าจะเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือราชการบริหารส่วนกลางและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในจังหวัดรวมทั้งผู้แทนภาคประชาสังคม และผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน

การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามวรรคหนึ่ง จำนวนและวิธีการสรรหาผู้แทนภาคประชาสังคม และผู้แทนภาคธุรกิจเอกชนตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

เมื่อประกาศใช้แผนพัฒนาจังหวัดแล้ว การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการดำเนินกิจการของส่วนราชการและหน่วยงานอื่นของรัฐทั้งปวงที่กระทำในพื้นที่จังหวัดต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดดังกล่าว”

๖. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติเกี่ยวกับกลไกการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น โดยมีคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกขับเคลื่อนงาน และมีอำนาจหน้าที่สำคัญ ได้แก่ การจัดทำ

แผนการกระจายอำนาจ แผนปฏิบัติการ กำหนดการจัดระบบการบริการสาธารณะ การปรับปรุงสัดส่วนภาษีและอากร และรายได้ กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจ การกระจายอำนาจการอนุมัติหรือการอนุญาตตามที่มีกฎหมายบัญญัติ การจัดสรรเงินงบประมาณที่จัดสรรเพิ่มขึ้น หลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุน เป็นต้น โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีรับผิดชอบงานธุรการ งานวิชาการ งานประสานงาน และติดตามประเมินผล และได้บัญญัติให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง และกิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศกำหนด

๗. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้กำหนดกลไกการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการให้เป็นเอกภาพ เพื่อให้การบริหารงานจังหวัด กลุ่มจังหวัด และภาคเกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง มีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาพื้นที่ และอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชน โดยมีคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (ก.น.บ.) เป็นองค์กรหลักแต่เพียงองค์กรเดียว และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรับผิดชอบงานเลขานุการ โดยคณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่สำคัญ ได้แก่

๑. วางระบบในการบริหารงานแบบบูรณาการ และบูรณาการแผนของหน่วยงานของรัฐ และแผนพัฒนาระดับพื้นที่ในจังหวัด กลุ่มจังหวัด และภาค

๒. กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา กลุ่มจังหวัด เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด และการจัดทำและบริหารงบประมาณจังหวัดหรืองบประมาณกลุ่มจังหวัด

๓. พิจารณา กลั่นกรอง และให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา กลุ่มจังหวัด เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด การขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีของจังหวัด และการขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกลุ่มจังหวัด แล้วเสนอให้คณะรัฐมนตรีอนุมัติ

๔. กำกับดูแลการจัดทำแผนปฏิบัติราชการห้าปีของส่วนราชการ แผนปฏิบัติราชการประจำปีของส่วนราชการ และแผนการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ ในพื้นที่จังหวัด กลุ่มจังหวัด และภาคให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา กลุ่มจังหวัด และเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค

๕. ขับเคลื่อนการปฏิบัติตามแผนในพื้นที่ของหน่วยงานของรัฐ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา กลุ่มจังหวัด และเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค โดยคำนึงถึงศักยภาพหรือประเด็นปัญหาในพื้นที่

๖. ควบคุมดูแลและวินิจฉัยสั่งการ ให้การบริหารแผนงาน โครงการ กิจกรรมในโครงการ งบประมาณและบุคลากรในจังหวัดมีการปฏิบัติราชการร่วมกันอย่างแท้จริง รวมทั้งสนับสนุนความร่วมมืออย่างแท้จริงระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคธุรกิจเอกชนในจังหวัด เพื่อร่วมกันดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค

๗. พิจารณาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาอันเกิดจากนโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติหรือ คำสั่งของราชการส่วนกลางหรือหน่วยงานของรัฐที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาจังหวัดตามที่คณะกรรมการ บริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) หรือ คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.ก.) เสนอ เพื่อมีมติให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบแก้ไขปัญหาดังกล่าวภายในระยะเวลาที่ ก.น.บ. กำหนด

๘. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือบุคคลเพื่อทำการแทนหรือปฏิบัติหน้าที่ตามที่ ก.น.บ. มอบหมาย

๙. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามพระราชกฤษฎีกานี้หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ทั้งนี้ การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด โดย ก.บ.จ. และการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด โดย ก.บ.ก. ต้องคำนึงถึงความต้องการและศักยภาพของประชาชนในจังหวัด ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท ภายใต้อุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค และนโยบายของรัฐบาล รวมถึงความพร้อมของภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคธุรกิจเอกชน

๘. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอ และตำบล พ.ศ. ๒๕๖๒

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอ และตำบล พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดแนวทางการจัดทำแผน การบูรณาการและประสานแผนพัฒนาในระดับ พื้นที่ให้เป็นลักษณะแผนเดียวกัน (One Plan) โดยมีคณะกรรมการบริหารงานตำบลแบบบูรณาการ (ก.บ.ต.) เป็นกลไกการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาตำบล และคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบ บูรณาการ (ก.บ.อ.) เป็นกลไกการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาอำเภอ โดยการจัดทำแผนดังกล่าวต้อง อาศัยข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือกรมการพัฒนาชุมชน ได้แก่ ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) และข้อมูลอื่น ๆ เป็นฐานการจัดทำแผน และการมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนในการระดมความคิดเห็นของประชาชนเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหา และความต้องการจาก ประชาชนในพื้นที่ ระเบียบดังกล่าวมุ่งเน้นให้มีการประสานแผนในระดับพื้นที่ ลดความซ้ำซ้อนการจัดทำแผน และบูรณาการการงบประมาณ และประสานความร่วมมือเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณให้เป็นไปตาม แผนพัฒนาในระดับพื้นที่ โดยการแสวงหาความร่วมมือและการบูรณาการจากทุกภาคส่วน โดยมีนายอำเภอ ทำหน้าที่กำกับดูแลและให้คำแนะนำในการประสานแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนชุมชน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาอำเภอ ที่ดำเนินการในพื้นที่อำเภอ เพื่อให้การดำเนินการตามระเบียบนี้

เกิดผลสัมฤทธิ์ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแล และให้คำแนะนำตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ การจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับต่าง ๆ ต้องแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่และสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค

๙. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้าง นโยบาย และกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวหน้าพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการยกระดับกิจกรรมการผลิตและการให้บริการให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงได้กำหนดเป้าหมายหลักของการพัฒนาจำนวน ๕ ประการ ดังนี้

๑. การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม มุ่งยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการสำคัญ ผ่านการผลักดันส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ ที่ตอบโจทย์พัฒนาการของสังคมยุคใหม่ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงเศรษฐกิจท้องถิ่นและผู้ประกอบการรายย่อยกับห่วงโซ่มูลค่าของภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย รวมถึงพัฒนาระบบนิเวศที่ส่งเสริมการค้าการลงทุนและนวัตกรรม

๒. การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ มุ่งพัฒนาให้คนไทยมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ ทั้งทักษะในด้านความรู้ ทักษะทางพฤติกรรม และคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม และเร่งรัดการเตรียมพร้อมกำลังคนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และเอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ภาคการผลิตและบริการเป้าหมายที่มีศักยภาพและผลิตภาพสูงขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคมที่สามารถส่งเสริมความมั่นคงในชีวิต

๓. การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม มุ่งลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในเชิงรายได้ พื้นที่ ความมั่งคั่ง และการแข่งขันของภาคธุรกิจ ด้วยการสนับสนุนช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางและผู้ด้อยโอกาสให้มีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม กระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและจัดให้มีบริการสาธารณะที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมในทุกพื้นที่ พร้อมทั้งเพิ่มโอกาสในการแข่งขันของภาคธุรกิจให้เปิดกว้างและเป็นธรรม

๔. การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริการไปสู่ความยั่งยืน มุ่งลดการก่อกมลพิษ ควบคู่ไปกับการผลักดันให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ ตลอดจนลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอนภายในปี พ.ศ. ๒๕๙๓ และบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี พ.ศ. ๒๖๐๘

๕. การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ มุ่งสร้างความพร้อมในการรับมือและแสวงหาโอกาสจากการเป็นสังคมสูงวัย การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยโรคระบาด และภัยคุกคามทางไซเบอร์ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และกลไกทางสถาบันที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างและระบบการบริหารงานของภาครัฐให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีได้อย่างทันเวลา มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ได้กำหนดจุดหมายการพัฒนา จำนวน ๑๓ ประการ ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ “เป็น” มุ่งหวังจะ “มี” หรือต้องการจะ “ขจัด” เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” และการบรรลุเป้าหมายหลักในช่วงระยะเวลา ๕ ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ โดยจุดหมายทั้ง ๑๓ ประการ แบ่งออกได้เป็น ๔ มิติ ดังนี้

๑. มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย

จุดหมายที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

จุดหมายที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน

จุดหมายที่ ๓ ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก

จุดหมายที่ ๔ ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง

จุดหมายที่ ๕ ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค

จุดหมายที่ ๖ ไทยเป็นฐานการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะที่สำคัญของโลก

๒. มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม

จุดหมายที่ ๗ ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูงและสามารถแข่งขันได้

จุดหมายที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เด็ดขาดได้อย่างยั่งยืน

จุดหมายที่ ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคม

ที่เพียงพอ เหมาะสม

๓. มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จุดหมายที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

จุดหมายที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติ

และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๔. มิติปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ

จุดหมายที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

จุดหมายที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

หน้าว่าง

บทที่ ๓ ผลการศึกษา

๑. ข้อมูลและสารสนเทศระดับชุมชนและตำบล

ปัจจุบันข้อมูลและสารสนเทศระดับชุมชนและตำบลมีการจัดเก็บตามพันธกิจและภารกิจของหน่วยราชการต่าง ๆ จำแนกเป็น

๑.๑ **ข้อมูลที่จัดเก็บตามระบบทะเบียนของหน่วยราชการ (Registration)** ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานในตำบลและหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งเป็นการจัดเก็บข้อมูลเฉพาะเรื่องเฉพาะประเด็นที่เชื่อมโยงกับการจัดสรรทรัพยากรของรัฐลงสู่พื้นที่หมู่บ้านและตำบล ในบางกรณีจะครอบคลุมเฉพาะผู้มารับบริการในสถานบริการของรัฐในพื้นที่ และข้อมูลตามระบบทะเบียนบางด้านผูกโยงกับสถานะของการมีสัญชาติไทย หากไปรับบริการในพื้นที่อื่นหรือไม่มีสัญชาติไทยก็อาจไม่ถูกแก่นับอยู่ในข้อมูลชุมชน เช่น

(๑) ข้อมูลทะเบียนราษฎร ซึ่งระบุถึงจำนวนประชากรในพื้นที่ แต่ไม่ครอบคลุมประชากรย้ายถิ่นโดยไม่ย้ายทะเบียน และประชากรแฝง

(๒) จำนวนนักเรียน ซึ่งอาจมีทั้งเด็กในวัยเรียนในพื้นที่ หรือจากพื้นที่ใกล้เคียง

(๓) ข้อมูลทะเบียนผู้พิการ ที่ต้องมีการพิสูจน์ยืนยันสภาพความพิการตามเกณฑ์เพื่อให้ได้รับสิทธิสวัสดิการที่รัฐจัดให้ โดยเฉพาะสวัสดิการเบี้ยยังชีพและอุปการณ ซึ่งในบางกรณีด้วยข้อจำกัดเชิงโครงสร้างเป็นอุปสรรคให้คนพิการในชุมชนเข้าไม่ถึง ก็จะไม่มีการบันทึกข้อมูลทะเบียนคนพิการ

(๔) ข้อมูลสถานะสุขภาพอนามัยของคนในชุมชน ซึ่งเป็นระบบฐานข้อมูลใช้เพื่อการจัดบริการสาธารณสุขและมีการจัดทำระบบข้อมูลระดับครัวเรือน (แฟ้มครอบครัว : family folder) โดยมีอาสาสมัครสาธารณสุขเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บและใช้ข้อมูลร่วมกับระบบฐานข้อมูลของระบบบริการสาธารณสุขที่เชื่อมโยงกับระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและแฟ้มครอบครัวที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ใช้ในการติดตามและช่วยเหลือบุคคลในครัวเรือนที่ต้องได้รับการบริการสาธารณสุข

๑.๒ **ข้อมูลจากการสำรวจ** มีดังนี้

(๑) ข้อมูล จปฐ.^๓ ดำเนินการโดย กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ เป็น**ข้อมูลในระดับครัวเรือน**ที่แสดงถึงสภาพความจำเป็นพื้นฐานของคนในครัวเรือนในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำไว้ว่าคนควรจะมีคุณภาพชีวิตในแต่ละเรื่องอย่างไร ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ อย่างน้อยคนไทยควรจะมีระดับความเป็นอยู่ไม่ต่ำกว่าระดับใดในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ และทำให้ประชาชนสามารถทราบได้ด้วยตนเองว่าในขณะนี้คุณภาพชีวิตของตนเอง ครัวเรือน รวมไปถึงหมู่บ้าน/ชุมชน อยู่ในระดับใด มีปัญหาที่จะต้องแก้ไขในเรื่องใดบ้าง เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ครัวเรือน และสังคม อันเป็นนโยบายสำคัญในการพัฒนาประเทศ

^๓ คู่มือการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔, จัดพิมพ์โดยกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.

โดยมีการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานเป็นประจำทุกปี และมีการปรับปรุงเครื่องชี้วัดทุก ๕ ปี ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจัดเก็บทุกครัวเรือนที่อาศัยอยู่จริง ไม่น้อยกว่า ๖ เดือน ทั้งที่มีเลขที่บ้านและไม่มีเลขที่บ้าน ครอบคลุมทั้งเขตชนบทและเมือง ยกเว้นกรุงเทพมหานคร โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ กระบวนการจัดเก็บข้อมูลได้แต่งตั้งอาสาสมัครจัดเก็บข้อมูล ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน โดยอาสาสมัครจัดเก็บ ๑ คน ต่อ ๔๐ ครัวเรือน หรือตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ สำหรับงบประมาณการบริหารการจัดเก็บและใช้ประโยชน์ข้อมูล จปฐ.

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นเงินจำนวน ๔๑๒,๑๑๖,๐๐๐ บาท เป้าหมาย ๑๒,๙๐๐,๐๐๐ ครัวเรือน โดยใช้ดำเนินการในด้านเข้าบริการระบบคลาวด์ การประชาสัมพันธ์รณรงค์จัดเก็บข้อมูล การดำเนินการจัดเก็บข้อมูล การจัดทำรายงาน การประชุม การนำเสนอผลการดำเนินงานและรับรองคุณภาพข้อมูล ทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด

(๒) ข้อมูล กชช. ๒ค^๔ ดำเนินการโดย กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เป็น **ข้อมูลระดับหมู่บ้าน** ที่แสดงสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา การมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชน สุขภาพและอนามัย สภาพแรงงานและยาเสพติด ซึ่งดำเนินการจัดเก็บทุกหมู่บ้านในเขตชนบท (เขตองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบลที่ยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบล ยกเว้นเขตเทศบาลตำบลที่ยกฐานะมาจากสุขาภิบาล) เป็นประจำทุก ๒ ปี ทำให้ทราบว่า ประชาชนในหมู่บ้านต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิต และสภาพความเป็นอยู่ในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างไร สามารถนำมาสรุปได้ว่า แต่ละหมู่บ้านมีปัญหาในเรื่องใดบ้าง (ตัวชี้วัดใดบ้าง) ที่ควรได้รับการแก้ไข นอกจากนี้ สามารถจัดระดับการพัฒนาของหมู่บ้านได้เป็น ๓ ระดับ ได้แก่ หมู่บ้านล้าหลัง (หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ ๑) หมู่บ้านกลาง (หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ ๒) และหมู่บ้านก้าวหน้า (หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ ๓)

อนึ่ง การจัดเก็บข้อมูล จปฐ. และ กชช. ๒ค กรมการพัฒนาชุมชนได้ดำเนินการร่วมกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประชาชนในพื้นที่ อาสาสมัคร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยจัดเก็บข้อมูลเป็นลักษณะ จัดเก็บกันเอง ผู้จัดเก็บและผู้ให้ข้อมูลรู้จักกันเป็นอย่างดี นอกจากนี้ กรมฯ ได้จัดทำเป็นแพลตฟอร์ม ชื่อ “Click ชุมชน” โดยรวบรวมเป็นฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ของกรมฯ ที่นำมาให้บริการประชาชน ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) เพื่อบริการดิจิทัลการพัฒนาคุณภาพชีวิตและชุมชน โดยมี ๙ เมนู ที่สำคัญ อาทิ เมนูเที่ยวชุมชน แหล่งรวมสินค้า OTOP การลงทะเบียนผู้ประกอบการออนไลน์ และสมัคร สมาชิก OTOP เพื่อรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ เมนู ๑๐๘ อาชีพ เพื่อเสริมทักษะอาชีพ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายให้กับพี่น้องประชาชน เมนูกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี สมัครแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ ฐานเรียนรู้ในรูปแบบ e-Book ซึ่งมีประชาชนเข้าใช้บริการประมาณ ๖ แสนราย และมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างครอบคลุม จึงได้ออกแบบแพลตฟอร์มนี้ให้ใช้งานง่าย สามารถใช้งานได้จากอุปกรณ์ที่หลากหลายผ่านทางเว็บไซต์ และแอปพลิเคชัน “Click ชุมชน” ที่รองรับการใช้งานทั้งในระบบปฏิบัติการ Android และ iOS เพื่อประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพ

^๔ คู่มือจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔, กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.

ชีวิต กระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ เพิ่มความรู้ และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน เพื่อขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมาย “สร้างสรรค์ชุมชน สร้างคน สร้างชาติ ได้อย่างยั่งยืนต่อไป”

(๓) ข้อมูลจากการจัดเก็บในตำบล ผ่านโครงการพัฒนาตำบลแบบบูรณาการ (Tambon Smart Team) ดำเนินการโดย กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยใช้ชุดคำถามที่เกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐาน ความมั่นคง การสาธารณสุข การผังเมือง ทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การบริการและการท่องเที่ยว สังคม การศึกษา เพื่อนำชุดข้อมูลมาใช้ในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ รวมถึงแก้ปัญหาเชิงพื้นที่ในระยะยาวอีกด้วย โดยข้อมูลต่าง ๆ จะรวบรวมเป็นข้อมูลกลาง มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่จัดเก็บได้ เผยแพร่ใน Website ของกรมการปกครอง เพื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ให้สอดคล้องตามภารกิจของแต่ละหน่วยงานได้ นอกจากนี้ ยังมีการมอบหมายทีมเพื่อศึกษา ทบทวน จัดทำเป็นโครงการอย่างน้อย ๕ โครงการต่อตำบล เพื่อจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่โดยขอรับงบประมาณสนับสนุนจากท้องถิ่น นอกจากนี้ กรมการปกครองได้จัดทำระบบข้อมูล Thai QM (THAI QUARANTINE MONITOR) คือ ระบบสารสนเทศบริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย ซึ่งพัฒนาต่อยอดจากระบบรายงานข้อมูลผู้เดินทางเข้าหมู่บ้านและชุมชน เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยระบบข้อมูล Thai QM เป็นฐานข้อมูลที่เสริมการใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP ในการแก้ไขปัญหาของประชาชนและครัวเรือนที่ตกหล่นในพื้นที่ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และเป็นข้อมูลที่มีความเป็นปัจจุบันหรือเรียลไทม์ (Real-time) เพื่อให้การช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตามหน้าที่และอำนาจของกระทรวงมหาดไทย

(๔) ข้อมูลที่จัดเก็บโดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) โดยได้จัดทำเป็นฐานข้อมูลทางสังคมผ่านระบบสารสนเทศ ระบบบูรณาการพื้นที่ปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องทุกปีโดยองค์กรชุมชน ในท้องที่มีการรวบรวมข้อมูลพื้นที่ตำบล สภาองค์กรตำบลที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๑ องค์กรที่จัดตั้งภายใต้สภาองค์กรชุมชน จำนวนสมาชิกสภา ข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน มีสมาชิกและคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชน หมู่บ้าน ซึ่งเข้าร่วมเป็นสมาชิกสวัสดิการชุมชนตำบล นอกจากนี้ ยังเก็บข้อมูลองค์กรชุมชนที่มีการรับรองสถานภาพองค์กร ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องในระดับตำบล และเก็บข้อมูลรายบุคคลของครัวเรือนผู้ที่ได้รับประโยชน์การพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ได้แก่ โครงการสำหรับผู้มีรายได้น้อยในชนบท ตามโครงการบ้านพอเพียงในชนบท โครงการบ้านมั่นคง โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว มีจำนวนข้อมูล ๗๖,๒๙๙ ครัวเรือน มีการแสดงข้อมูลโดยใช้เครื่องมือการนำข้อมูลทางธุรกิจมาวิเคราะห์ (Power BI) เพื่อแสดงผลการดำเนินโครงการในพื้นที่ต่าง ๆ แยกตามพื้นที่ตามปีงบประมาณ ตามเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งนี้ สถาบันฯ จะนำเข้าข้อมูลองค์กรชุมชนและครัวเรือนที่รับประโยชน์ สวัสดิการชุมชน ซึ่งบูรณาการข้อมูลผ่านระบบ API กับหน่วยงานต่าง ๆ โดยเผยแพร่ข้อมูลมาตรฐานรัฐบาลดิจิทัล ผ่านเว็บไซต์สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล เพื่อประโยชน์ในการเข้าถึงข้อมูลขององค์กรชุมชน สามารถนำความรู้ไปใช้ในการวางแผนงานโครงการพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ได้

๑.๓ ข้อมูลจากการทำสำมะโนตำบล ได้แก่ ระบบข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ^๕ หรือ Thailand Community Network Appraisal Program (TCNAP) เป็นระบบข้อมูลระดับบุคคลและครัวเรือน และระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ที่พัฒนาขึ้นเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเรียนรู้และจัดการข้อมูลของชุมชน เพื่อให้คนในตำบลรับรู้ข้อมูลอย่างเท่าเทียมกันในทุกมิติ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลสุขภาพ ข้อมูลเศรษฐกิจ ข้อมูลสิ่งแวดล้อม เป็นต้น สร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล ทำให้ชุมชนสามารถนำข้อมูลไปใช้ และปรับปรุงให้ทันสมัยได้ด้วยตนเอง เกิดเป็นเครือข่ายระบบข้อมูลในระดับตำบลที่สามารถขยายไปสู่ตำบลอื่น ๆ ให้ครอบคลุมทั้งประเทศต่อไป โดย “TCNAP” ดำเนินการควบคู่ไปกับกระบวนการวิจัยชุมชนที่เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้านทุนทรัพยากร ทุนทางสังคม และศักยภาพชุมชน (Rapid Ethnographic Community Assessment Process : RECAP) โดยเก็บข้อมูลทั้งหมด ๖ ส่วน ดังนี้

ระดับบุคคลและครอบครัว	ระดับกลุ่มและชุมชน
<p>ส่วนที่ ๑ ข้อมูลสมาชิกครัวเรือน</p> <p>๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกครัวเรือน</p> <p>๑.๒ ข้อมูลการประกอบอาชีพของสมาชิกครัวเรือน</p>	<p>ส่วนที่ ๑ ข้อมูลกลุ่มและชุมชน</p> <p>๑.๑ ข้อมูลกลุ่มและองค์กรชุมชนในหมู่บ้าน/ชุมชน</p> <p>๑.๒ หน่วยงานและองค์กรภาครัฐในหมู่บ้าน/ชุมชน</p> <p>๑.๓ หน่วยงานและองค์กรภาคเอกชนในหมู่บ้าน/ชุมชน</p> <p>๑.๔ แหล่งประโยชน์ในหมู่บ้าน</p>
<p>ส่วนที่ ๒ ข้อมูลด้านสุขภาพ</p> <p>๒.๑ ข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยงของสมาชิกครัวเรือน</p> <p>๒.๒ ข้อมูลภาวะเสี่ยงจากการประกอบอาชีพของสมาชิกครัวเรือน</p> <p>๒.๓ ข้อมูลผู้ที่ต้องการได้รับช่วยเหลือดูแลในครัวเรือน</p> <p>๒.๔ ข้อมูลภาวะฉุกเฉินที่ต้องได้รับการรักษา</p> <p>๒.๕ ข้อมูลเจ็บป่วยเรื้อรัง การดูแลรักษาเมื่อมีภาวะการเจ็บป่วย ปัญหาและความต้องการในการดูแลรักษาสุขภาพ และสภาวะการเจ็บป่วยในปัจจุบัน</p> <p>๒.๖ ข้อมูลปัญหาและสภาวะการเจ็บป่วยเรื้อรังในปัจจุบัน</p> <p>๒.๗ ข้อมูลสิทธิและสวัสดิการในการรักษาพยาบาล</p>	<p>ส่วนที่ ๒ ข้อมูลด้านสุขภาพและสถิติชีพ</p> <p>๒.๑ ข้อมูลด้านสุขภาพ ประกอบด้วย ปัญหาโรคติดต่อและโรคระบาดในหมู่บ้าน/ชุมชน การจัดการดูแลสุขภาพในหมู่บ้าน/ชุมชน สถานที่/แหล่งบริการสุขภาพที่มีในหมู่บ้าน/ชุมชน ผู้ให้บริการ/ดูแลรักษาด้านสุขภาพในหมู่บ้าน/ชุมชน การใช้สารเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน</p> <p>๒.๒ ข้อมูลสถิติชีพ ประกอบด้วย สถิติการเกิด/ตาย และการอพยพแรงงานเข้ามาทำงานในหมู่บ้าน/ชุมชน</p>
<p>ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจครัวเรือน</p> <p>๓.๑ รายรับของครัวเรือน</p> <p>๓.๒ รายจ่ายของครัวเรือน</p> <p>๓.๓ ทรัพย์สินและสิ่งอำนวยความสะดวกของครัวเรือน</p>	<p>ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจชุมชน</p> <p>กิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ</p>

^๕ คู่มือการพัฒนาาระบบข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ, สำนักสนับสนุนสภาวะชุมชน (สำนัก ๓) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), พิมพ์ครั้งที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

ระดับบุคคลและครอบครัว	ระดับกลุ่มและชุมชน
๓.๔ ภาระหนี้สิน การออม และปัญหาเศรษฐกิจของครัวเรือน	
<p>ส่วนที่ ๔ ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมครัวเรือน</p> <p>๔.๑ การถ่ายเทอากาศ/แสงสว่างภายในบ้าน</p> <p>๔.๒ ความสะอาดภายในบ้าน</p> <p>๔.๓ ความปลอดภัย/มั่นคงของบ้านเรือน</p> <p>๔.๔ การจัดการขยะภายในครัวเรือน</p> <p>๔.๕ การดูแลรักษาบริเวณภายนอกบ้าน</p> <p>๔.๖ การจัดการมลพิษหรือภาวะต่างๆ</p> <p>๔.๗ การจัดการน้ำสำหรับการอุปโภคและบริโภค</p> <p>๔.๘ การเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกในครัวเรือน</p> <p>ในการรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน</p> <p>๔.๙ การจัดการพลังงานและอนุรักษ์พลังงาน</p> <p>๔.๑๐ ปัญหาภัยพิบัติที่ส่งผลกระทบต่อครัวเรือน</p> <p>๔.๑๑ การจัดการปัญหาภัยพิบัติที่ส่งผลกระทบต่อครัวเรือน</p>	<p>ส่วนที่ ๔ ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม</p> <p>๔.๑ การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน/ชุมชน (ขยะ มลภาวะหรือมลพิษ จุดอันตราย/พื้นที่เสี่ยง น้ำอุปโภค/บริโภค ภัยพิบัติ คุณภาพดิน)</p> <p>๔.๒ การจัดการสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน/ชุมชนที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพ</p> <p>๔.๓ การจัดการใช้พลังงานของหมู่บ้าน/ชุมชน</p>
<p>ส่วนที่ ๕ ข้อมูลด้านความเกี่ยวข้องของครัวเรือนกับการเมืองการปกครอง</p> <p>๕.๑ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน</p> <p>๕.๒ กรณีพิพาทของสมาชิกในครัวเรือน</p>	<p>ส่วนที่ ๕ ข้อมูลด้านการเมืองการปกครอง</p> <p>๕.๑ การมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน</p> <p>๕.๒ ข้อพิพาทในหมู่บ้าน/ชุมชน</p> <p>๕.๓ การปกครองที่ทำให้คนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข</p> <p>๕.๔ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ</p>
<p>ส่วนที่ ๖ ข้อมูลด้านการสื่อสารครัวเรือน</p> <p>ช่องทางการสื่อสารของครัวเรือน</p>	<p>ส่วนที่ ๖ ข้อมูลด้านการสื่อสาร</p> <p>๖.๑ ประเภทข้อมูล</p> <p>๖.๒ ช่องทางการสื่อสาร</p>

อนึ่ง สสส. ได้ดำเนินการจัดทำข้อมูลตำบลร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และได้ดำเนินการอย่างเต็มรูปแบบในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีเป้าหมายในการเพิ่มขีดความสามารถให้กับชุมชนท้องถิ่น โดยมีการสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในการพัฒนาศักยภาพและการพัฒนาตนเองใน ๓ ส่วน คือ การพัฒนาระบบข้อมูลตำบล การพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนท้องถิ่น และการเพิ่มศักยภาพในการจัดการความรู้ให้กับเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล ซึ่ง สสส. ได้พัฒนาใน ๓ เรื่อง ได้แก่

(๑) เครื่องมือและแนวทางในการจัดทำข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (TCNAP) และกระบวนการวิจัยชุมชนที่เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้านทุนทรัพยากร ทุนทางสังคม และศักยภาพชุมชน (RECAP) เป็นการจัดเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยข้อมูลเชิงปริมาณได้จัดการ

สำรวจในระดับครัวเรือนและชุมชน เน้นข้อมูลด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สุขภาพ การสื่อสารและการเมืองการปกครอง ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ เน้นไปที่ข้อมูลทางสังคมของชุมชน เน้นคนดี คนเก่ง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ที่มีภารกิจและเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพของคนในพื้นที่ของตนเอง

(๒) ศักยภาพของผู้นำชุมชน เน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำงานร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน คณะกรรมการพัฒนาตำบล หน่วยงานรัฐที่อยู่ในพื้นที่ เช่น รพสต. และกลุ่มองค์กรชุมชน ที่มีส่วนในการขับเคลื่อน เช่น อาสาสมัคร เครือข่ายผู้นำในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ทุกส่วนจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง นำข้อมูลมาวิเคราะห์ และใช้ประโยชน์เพื่อตำบลของตนเองได้ เมื่อได้ข้อมูลจากตำบลจากทั่วประเทศจะนำมาจัดเก็บเป็นภาพรวม นอกจากนี้ ยังพัฒนาด้วยการฝึกอบรมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรหลักในพื้นที่ สามารถพัฒนาระบบของตนเองได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการได้ดี สสส. จะให้เป็นพี่เลี้ยงทำหน้าที่เป็นศูนย์ฝึกอบรมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่าย หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่สนใจ อบรมโดยใช้ประสบการณ์จริงที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ ตั้งแต่การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลด้วย

(๓) การใช้ประโยชน์จากข้อมูลตำบล โดย สสส. ได้สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ข้อมูลที่พัฒนาขึ้นควบคู่ไปกับข้อมูลส่วนอื่นที่ช่วยในการวิเคราะห์นโยบายและแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและพื้นที่ ซึ่งมีการนำร่องในระดับอำเภอ ที่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่พัฒนาข้อมูลมาด้วยกัน เพื่อนำข้อมูลมาจัดระเบียบและเทียบเคียงหาประเด็นพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ อีกทั้ง มีการนำร่องในระดับจังหวัดที่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อวิเคราะห์แผนและนโยบายของการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับจังหวัด

ทั้งนี้ ในส่วนความคืบหน้าของการพัฒนาและการใช้ระบบข้อมูลตำบลของแผนสุขภาวะชุมชน มีการพัฒนามาตรฐานเชิงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สสส. ได้ดำเนินการให้สอดคล้องควบคู่ไปกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้จัดให้มีที่ปรึกษาด้านความปลอดภัยของข้อมูล เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความปลอดภัยของการบริหารจัดการข้อมูลที่ออกแบบไว้ทั้งหมด รวมทั้งจัดทำคู่มือความเป็นส่วนตัวการแสดงความยินยอมสำหรับหน่วยงานภาคีและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ร่วมพัฒนาระบบ มีการรายงานและการใช้ประโยชน์ข้อมูล โดยวางแผนจัดทำเป็นรายปี และยังจัดทำเป็นแบบสั้นเพื่อเชิญชวนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่เข้าร่วมเป็นเครือข่าย มีความสนใจจะเข้าร่วม ทั้งนี้ การมุ่งพัฒนาศักยภาพในการเชื่อมงานและใช้ข้อมูลร่วมกัน โดย สสส. ได้พัฒนาหลักสูตรเพื่อการอบรมภาคีเครือข่าย เพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐานระบบข้อมูลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูล และจะผลักดันให้เป็นหลักสูตร

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดทำข้อมูลตำบล จำนวน ๒,๒๘๕ แห่ง จากทั้งหมด ๗,๗๗๒ แห่ง (ไม่รวม อบจ.) โดยภาคเหนือ จำนวน ๗๙๙ แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๗๗๕ แห่ง ภาคกลาง จำนวน ๓๖๐ แห่ง ภาคกลาง จำนวน ๓๕๑ แห่ง และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเครือข่าย จำนวน ๓,๕๑๔ แห่ง

สำหรับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานจัดทำข้อมูลตำบล ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพทีมงานของตำบล ประกอบด้วย ๒ กิจกรรมหลัก ดังนี้

(๑) การอบรมเชิงปฏิบัติการ ดำเนินการโดยกลไกของ สสส. ที่สนับสนุนพื้นที่ตำบลละ ๔ คน (เน้นที่บุคลากรของท้องถิ่นและท้องที่ เพื่อจะได้ไปจัดกิจกรรมที่ ๒ ต่อไป งบประมาณสำหรับการอบรม คนละ ๓,๐๐๐ บาท โดยใช้เวลาในการอบรม ๔ วัน ๓ คืน จำนวน ๒ ครั้ง (สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ ๑ ครั้ง ข้อมูลเชิงคุณภาพ ๑ ครั้ง)

(๒) การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการโดยทีมงานของแต่ละตำบล โดยผู้เข้ารับการอบรมมาจากแต่ละหมู่บ้าน มีการบริหารจัดการตามบริบทของพื้นที่ เรียกทีมนี้ว่า “คณะทำงานจัดทำข้อมูลระดับตำบล” จำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน ของแต่ละหมู่บ้านหรือชุมชน งบประมาณในส่วนนี้แต่ละตำบลจะบริหารจัดการจากงานประจำหรือจากเงินสนับสนุนที่ได้รับจาก สสส.

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการให้มีการจัดเก็บและใช้ประโยชน์

ในส่วนนี้แต่ละพื้นที่มีการออกแบบการดำเนินงานตามบริบทของพื้นที่ โดย สสส. ให้การสนับสนุนตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่น้อยกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพให้การสนับสนุนตำบลละ ๕๐,๐๐๐ บาท ซึ่งรวมค่าจัดพิมพ์แบบสอบถาม (ใช้งานได้อย่างน้อย ๓ ปี) ค่าเก็บข้อมูล และบันทึกข้อมูลในระบบออนไลน์

ส่วนที่ ๓ ค่าบริหารจัดการกลางของ “ศูนย์ข้อมูล” ปีละไม่เกิน ๖ ล้านบาท ที่จะต้องมีกิจกรรม

(๑) ปรับปรุงโปรแกรม (๒) การนิเทศ ติดตาม และให้คำปรึกษา และ (๓) การให้บริการข้อมูล

ทั้งนี้ สสส. ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อการจัดทำข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพเฉลี่ยปีละ ๒๐๐ ตำบล เป็นเงินจำนวน ๔๐.๘ ล้านบาท ซึ่งเป็นการสนับสนุนตำบลละ ๑ ครั้ง โดยให้ตำบลดำเนินการต่อเองด้วยตนเองต่อไป

๒. หน่วยงานที่มีการจัดเก็บข้อมูลระดับตำบล

จากการทบทวนเอกสาร^๖และการพิจารณาความคืบหน้าในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในประเด็นแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านสังคม ในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่ รวมทั้งการตรวจสอบแหล่งข้อมูลที่มีในตำบล พบว่า มีหน่วยงานที่สนับสนุนให้มีการจัดทำข้อมูลระดับครัวเรือน หมู่บ้าน และตำบล โดยแต่ละหน่วยงานมีแนวทางการพัฒนาระบบข้อมูลและการนำใช้ที่แตกต่างกัน ดังนี้

๒.๑ กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย มีสำนักพัฒนาชุมชนอำเภอเป็นผู้รับผิดชอบหลัก โดยผู้นำชุมชนดำเนินการในตำบล (พื้นที่) ประกอบด้วย ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูล

^๖ คู่มือ: แนวทางการนำใช้ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น, สำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน (สำนัก ๓) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), ธันวาคม ๒๕๖๑.

พื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) ในเขตชนบท (เขตองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบลที่ยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบล) กรมพัฒนาชุมชนได้จัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการบันทึกข้อมูลและนำไปวิเคราะห์เพื่อใช้งานในกิจกรรมการพัฒนาของภาครัฐเป็นหลัก

๒.๒ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลผ่านโครงการพัฒนาตำบลแบบบูรณาการ (Tambon Smart Team) ประกอบด้วยข้อมูลปัจจัยพื้นฐาน ความมั่นคง การสาธารณสุข การผังเมือง ทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การบริการและการท่องเที่ยว สังคม การศึกษา และข้อมูลด้านอื่น ๆ ที่หน่วยงานต้องการ เพื่อนำชุดข้อมูลมาใช้ในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ กรมการปกครองได้จัดทำระบบข้อมูล Thai QM ซึ่งเป็นการพัฒนาต่อยอดจากระบบสารสนเทศบริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยระบบข้อมูล Thai QM เป็นฐานข้อมูลที่เสริมการใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP ในการแก้ไขปัญหาของประชาชนและครัวเรือนที่ตกหล่นในพื้นที่ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นและเป็นข้อมูลที่มีความเป็นปัจจุบันหรือเรียลไทม์ (Real-time) เพื่อให้การช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตามหน้าที่และอำนาจของกระทรวงมหาดไทย

๒.๓ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้พัฒนาฐานข้อมูลกลางเพื่อให้ท้องถิ่นนำเข้าข้อมูลและเชื่อมโยงข้อมูลดังกล่าวจากหน่วยราชการภายในสู่ภายนอก โดยระบบบริหารจัดการข้อมูล ๘ ด้าน ได้แก่ ด้านสาธารณสุข ด้านศาสนา ด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ ด้านการท่องเที่ยว ด้านสาธารณสุข ด้านปัจจัยพื้นฐาน โดยมีองค์ประกอบพื้นฐานเผยแพร่ในหน้า Website ของกรมฯ มีระบบการบริการข้อมูล Web service ซึ่งหากหน่วยงานมีความประสงค์จะเชื่อมโยงข้อมูลสามารถยื่นคำขอเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลได้เป็นการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานตามระบบทะเบียนซึ่งองค์กรปกครองท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการสำรวจ

๒.๔ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สอ.) กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่เข้าร่วมโครงการชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ จำนวน ๓,๐๐๐ แห่ง สสส.ได้จัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Online) ตำบลเป็นเจ้าของข้อมูล โดยสามารถใช้ข้อมูลและปรับปรุงข้อมูลได้แบบเวลาจริงหรือเรียลไทม์ (Real-time)

๒.๕ กระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการโดยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล^๗ โดยมีอาสาสมัครสาธารณสุขเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บและใช้ข้อมูลร่วมกับระบบฐานข้อมูลของระบบบริการสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุขได้พัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์รองรับทั้งส่วนของระบบบริการสาธารณสุขที่เชื่อมโยงกับระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและแฟ้มครอบครัวที่ อสม.ใช้ในการติดตามและช่วยเหลือบุคคลในครัวเรือนที่ต้องได้รับบริการสาธารณสุข

๒.๖ หน่วยงานในตำบลและหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีการจัดเก็บข้อมูลเฉพาะเรื่องเฉพาะประเด็นที่เชื่อมโยงกับการจัดสรรทรัพยากรของรัฐลงสู่พื้นที่หมู่บ้านและตำบล อาทิ

(๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการโดยร่วมมือกับหน่วยงานส่วนกลาง เช่น กระทรวงแรงงานและกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในการสำรวจและจัดเก็บข้อมูล

^๗ ตำบลที่ตั้งของโรงพยาบาลชุมชน จะอยู่ในเขตรับผิดชอบของฝ่ายเวชปฏิบัติของโรงพยาบาลชุมชน ทำหน้าที่เช่นเดียวกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

เฉพาะประเด็นที่เชื่อมโยงกับสวัสดิการรัฐที่จัดให้กับประชาชน เช่น การฝึกอาชีพ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ผู้สูงอายุและผู้พิการที่รับเบี้ยยังชีพ เป็นต้น

(๒) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ที่ขอความร่วมมือจากสภาองค์กรชุมชนในแต่ละพื้นที่ ให้จัดเก็บข้อมูลครอบครัวและหมู่บ้านตามวาระและจังหวะโอกาสในการเชื่อมโยงกับการจัดสรรทรัพยากรจากรัฐหรือสภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านและตำบลของตนเอง

(๓) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการโดยเกษตรตำบล มีการจัดทำข้อมูล GIS ที่แสดงถึงอาณาเขตพื้นที่การเกษตร ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะดินเสื่อมในชุมชน จำนวนกลุ่มทางสังคมร่วมอนุรักษ์ ดิน น้ำ ป่า แนวทางการอนุรักษ์ดินของชุมชน ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภาวะดินเสื่อม เป็นต้น

(๔) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้จัดทำข้อมูลชุมชนใน ๒ ช่วงเวลา ดังนี้

ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยการจ้างงานประชาชนทั่วไป บัณฑิตจบใหม่ และนักศึกษาในแต่ละตำบลรวม ๓,๐๐๐ ตำบล ๖๐,๐๐๐ คน ทำหน้าที่จัดทำข้อมูลที่สำคัญสำหรับการจัดทำแนวทางการเฝ้าระวังและจัดทำข้อมูลสาธารณสุขตามมาตรการป้องกัน COVID-19 รายตำบล ข้อมูลรายได้ในชุมชน ข้อมูลอาชีพในชุมชน ข้อมูลสภาพทรัพยากรในพื้นที่ ข้อมูลระดับการศึกษาและทักษะของคนในชุมชน ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขในชุมชน ข้อมูลสิ่งแวดล้อม และข้อมูลปัญหาระดับชุมชน ซึ่งเป็นการดำเนินงานโดยใช้งบประมาณภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาเยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓

ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้จัดทำข้อมูลขนาดใหญ่ของชุมชน (Thailand Community Data หรือ TCD) ผ่านโครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบล หรือ U2T for BCG เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับพื้นที่ ซึ่งเป็นการต่อยอดจากโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ (๑ ตำบล ๑ มหาวิทยาลัย) โดยมหาวิทยาลัยจะทำหน้าที่หน่วยงานบูรณาการโครงการรายตำบล โดยใน ๑ ตำบล จะมี ๑ มหาวิทยาลัย ทำหน้าที่จัดการดูแล ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกับจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม หน่วยงานในพื้นที่และภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดทำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ของชุมชนรายตำบล เพื่อให้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์และตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบมีเป้าหมายชัดเจน โดยการจ้างงานประชาชนทั่วไป บัณฑิตจบใหม่และนักศึกษาในพื้นที่ร่วมเป็นทีมจัดเก็บข้อมูล โดยแบ่งหมวดหมู่ข้อมูลที่ได้จากการจัดเก็บ ดังนี้ (๑) เกษตรกรในท้องถิ่น (๒) แหล่งน้ำในท้องถิ่น (๓) ผู้ที่ย้ายกลับบ้านเนื่องจากสถานการณ์โควิด-๑๙ (๔) ภูมิปัญญาท้องถิ่น (๕) สัตว์ในท้องถิ่น (๖) พืชในท้องถิ่น (๗) แหล่งท่องเที่ยว (๘) ร้านอาหารในท้องถิ่น (๙) อาหารที่น่าสนใจในท้องถิ่น และ (๑๐) ที่พัก/โรงแรม

(๕) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในโครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่ ได้จ้างเกษตรกรทั่วไปหรือทายาทเกษตรกร หรือแรงงานคืนถิ่น หรืออาสาสมัครเกษตรกรในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีที่พักอาศัยอยู่ในตำบลทำหน้าที่

สำรวจ จัดเก็บและรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรในพื้นที่ตำบลให้เป็นปัจจุบัน ซึ่งเป็นการดำเนินงานโดยใช้งบประมาณภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาภัยพิบัติและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓

(๖) กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลผ่านโครงการพัฒนาตำบลแบบบูรณาการ (Tambon Smart Team) ประกอบด้วยข้อมูลปัจจัยพื้นฐาน ความมั่นคง การสาธารณสุข การผังเมือง ทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การบริการและการท่องเที่ยว สังคม การศึกษา เพื่อนำชุดข้อมูลมาใช้ในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ในทุกระดับ ตั้งแต่แผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาจังหวัด และเป็นฐานข้อมูลกลางที่เปิดเผยต่อสาธารณชน (Single opened-data system) ให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ร่วมกันในข้อมูลชุดเดียวกัน โดยได้จ้างงานประชาชนในตำบลหรืออำเภอที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าดำเนินการจัดเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูลในระบบในทุกตำบลและอำเภอทั่วประเทศ ซึ่งเป็นการดำเนินงานโดยใช้งบประมาณภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาภัยพิบัติและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓(๗) กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดเก็บข้อมูลการครอบครองที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ ผ่านโครงการพัฒนาป่าไม้ สร้างงาน สร้างรายได้ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน โดยการจ้างงานในชุมชนท้องถิ่นทุกภูมิภาคดำเนินการสำรวจจัดเก็บข้อมูล ซึ่งเป็นการดำเนินงานโดยใช้งบประมาณภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาภัยพิบัติและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓

ทั้งนี้ ข้อมูลเฉพาะเรื่องเฉพาะประเด็นจะมีการนำไปใช้ในหน่วยงานรัฐและนำไปใช้เพื่อการจัดสรรทรัพยากร เป็นเพียงข้อมูลตำบลของคนภายนอก ผู้จัดทำจะเป็นผู้ใช้ข้อมูลและสอบถามข้อมูล ไม่มีระบบรองรับการใช้ประโยชน์ร่วมกันของทุกภาคส่วนในหมู่บ้านและตำบล และไม่สามารถนำไปวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมได้

๓. การพิจารณาติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในประเด็นแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านสังคม ในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่

๓.๑ การลงพื้นที่ศึกษาดูงานติดตามการดำเนินงานการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งและการจัดทำระบบฐานข้อมูลตำบล

เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๓ คณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา ได้ลงพื้นที่ศึกษาดูงานการจัดทำระบบฐานข้อมูลตำบลด้วยระบบ TCNAP และ RECAP ณ องค์การบริหารส่วนตำบลประดู่ยืน อำเภอสามโก้ จังหวัดอุทัยธานี สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ตำบลประดู่ยืนมีประชากรจำนวน ๖,๓๖๐ คน มี ๒,๓๐๖ ครัวเรือน พื้นที่ ๘๕,๐๐๐ ไร่ อาชีพหลักทำนา ไร่ละ ๘๐ ทำไร่ (ข้าวโพด/มัน) ไร่ละ ๒๐ และมีพื้นที่อยู่ในเขตชลประทาน ไร่ละ ๗๐ ของพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลประดู่ยืนร่วมกับเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) (ภายใต้โครงการสานพลังกลไกชุมชนท้องถิ่นร่วมสร้างสุขภาวะชุมชน) ได้ดำเนินการจัดทำระบบฐานข้อมูลตำบลด้วยระบบ TCNAP (ระบบข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ) และ RECAP (กระบวนการวิจัยข้อมูลชุมชนที่ได้จากการสำรวจ) ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลชุมชน ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยกระบวนการดังกล่าวเรียกว่า “การจัดการระบบข้อมูลตำบลและวิจัยชุมชน โดยชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชน” ซึ่งการจัดเก็บข้อมูลตำบลของชุมชนแห่งนี้ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยผู้นำชุมชน (กำนัน) ในสมัยนั้นได้ดำเนินการเกี่ยวกับชุมชนเข้มแข็ง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการจัดทำข้อมูลเชิงลึกของชุมชนว่ามีทุนทางสังคม ความต้องการของประชาชนและพื้นที่มีปัญหาอย่างไร เพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ โดยไม่ต้องรองบประมาณจากภาครัฐ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ สสส. ได้เชิญผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลประดู่ยืน ในฐานะที่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ความรู้การจัดการชุมชน เป็นอย่างดีเพื่อเข้าร่วมดำเนินการจัดทำระบบฐานข้อมูลตำบลด้วยระบบ TCNAP และ RECAP ในฐานะลูกข่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉาง และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ องค์การบริหารส่วนตำบลประดู่ยืน

ได้ดำเนินการจัดทำระบบฐานข้อมูลตำบลดังกล่าวในฐานะแม่ข่ายขนาดเล็ก (มีลูกข่าย ๑๐ แห่ง) โดยได้รับงบประมาณดำเนินการ จำนวน ๑๐ ล้านบาท เพื่อจัดอบรมและพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน

ระบบข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (TCNAP) เป็นการสำรวจข้อมูลประชาชนในตำบล ตามแบบฟอร์มประเด็นคำถามที่ สสส. ได้กำหนดไว้ (เช่น ข้อมูลประชากร เศรษฐกิจ สุขภาพ สิ่งแวดล้อม การสื่อสาร การเมืองการปกครอง) เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวบันทึกในระบบอิเล็กทรอนิกส์ของ สสส. ต่อไป ซึ่งการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้เฉพาะเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ

กระบวนการวิจัยข้อมูลชุมชนที่ได้จากการสำรวจ (RECAP) เป็นกระบวนการวิจัยข้อมูลชุมชน ว่ามีความเข้มแข็งด้านใดบ้าง มีประเด็นปัญหาอย่างไรบ้างและเกิดจากสาเหตุใด เพื่อการพัฒนา และแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านเชิงรุกต่อไป โดยวิธีการวิจัยดังกล่าวมีดังนี้

๑. ประสานข้อมูลกับผู้แทนหรือผู้รับผิดชอบของกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชนที่เกี่ยวข้องกับ สถานการณ์ของชุมชน

๒. วางแผนและตั้งแนวคำถามที่มีความเฉพาะและแตกต่างกันตามลักษณะของพื้นที่ ให้เหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่ม

๓. พัฒนาทักษะด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสังเกต แบบมีส่วนร่วมการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม

๔. สร้างการเรียนรู้และความเข้าใจการวิเคราะห์ข้อมูลทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชน รายหมู่บ้านและภาพรวมตำบล

๕. การเรียนรู้สร้างความเข้าใจสถานการณ์ภาพรวมของชุมชนของผู้ให้ข้อมูล

หลักการสำคัญของการจัดทำระบบข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (TCNAP) และ กระบวนการวิจัยข้อมูลชุมชนที่ได้จากการสำรวจ (RECAP) คือ ๑. สร้างการมีส่วนร่วม ๒. สร้างการ เปลี่ยนแปลง และ ๓. สร้างการเรียนรู้ โดยได้ให้ชุมชนดำเนินการจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลเอง นำข้อมูลไปใช้เอง และเป็นเจ้าของข้อมูล ดังนี้

๑. การจัดเก็บและสำรวจข้อมูลโดยเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล อาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ผู้นำท้องถิ่น/ท้องที่/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มอาชีพและกลุ่มทุนทางสังคม ในพื้นที่ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลตามประเด็นคำถามที่ได้กำหนดไว้

๒. การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล ได้จัดเวทีรับรองข้อมูลโดยผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น แกนนำภาคประชาชน และผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งได้วิเคราะห์ข้อมูลชุมชนจากข้อมูลที่ จัดเก็บได้ประกอบกับข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) แผนแม่บทชุมชน ข้อมูลสาธารณสุข และข้อมูลมือ ๒ ทำให้ทราบทุนทางสังคม ปัญหาและความต้องการ ของประชาชนในชุมชน ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลประเด็นมีการจัดการพื้นที่ระดับตำบลโดยองค์การ บริหารส่วนตำบลประเด็น สภาพองค์กรชุมชน และกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลประเด็น และการจัดการ พื้นที่ระดับหมู่บ้าน โดยมีหมู่บ้านจัดการตนเองเป็นกลไกในการบริหารจัดการพื้นที่ การหนุนเสริมกิจกรรม การพัฒนาประกอบด้วยผู้นำท้องถิ่น ท้องที่ ในการเสริมให้ บวร (บ้าน วัด โรงเรียน รวมถึงองค์กร) ให้พัฒนา

ไปในทิศทางเดียวกันโดยมีแผนแม่บทชุมชนเป็นเครื่องมือสำคัญในการให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ นำไปสู่การพัฒนาในพื้นที่

๓. การนำข้อมูลไปใช้เอง โดยชุมชนได้นำข้อมูลที่ไว้วิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้นมาศึกษาหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนภายใต้ศักยภาพที่มีอยู่ของชุมชน (ทุนทางสังคม) และการสนับสนุนจากเครือข่ายนอกพื้นที่ เช่น จัดทำเป็นแผนพัฒนาหมู่บ้าน โครงการประชาคม แหล่งเรียนรู้ชุมชน เพิ่มช่องทางการสื่อสาร จัดตั้งกลุ่ม/องค์กรชุมชน การตั้งคณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ดังนี้

(๑) ระบบสิ่งแวดล้อม มีดังนี้

(๑.๑) ปัญหาด้านการจัดการขยะ พบปัญหาการทิ้งขยะทั้งในครัวเรือน และในที่สาธารณะ จัดการขยะโดยวิธีการเผาหรือฝังในแต่ละครัวเรือน และในไร่นาของตนเอง

แนวทางการจัดการขยะโดยชุมชน ได้แก่ การกำหนดวาระสาธารณะ ระดับตำบลระดับเย็น พัฒนาศักยภาพแกนนำ กำหนดกลไกการจัดการขยะในระดับหมู่บ้าน ใช้กลยุทธ์ประกวดหมู่บ้านสะอาด กำหนดบทบาทหน้าที่ของพนักงานทำหน้าที่ในการเป็นที่ปรึกษาในการให้ความรู้ และให้คำปรึกษาการจัดการขยะให้กับคนในชุมชน ส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือกผลิตแก๊สชีววมวลแปรเป็นพลังงานทดแทนใช้ในครัว ผลิตน้ำมันใช้กับเครื่องยนต์ดีเซลได้ และเครื่องมือทำการเกษตรได้จากน้ำมันพืช ไขมันสัตว์

ทุนทางสังคม คือ เตาะชีวมวล การเลี้ยงไส้เดือนด้วยเศษอาหาร การจัดทำสิ่งประดิษฐ์จากขยะ ผลิตไม้กวาดจากขวดพลาสติก ร้านนี้ไม่ขายอยากได้มาแลกเอา (วัดทุ่งสามแพ่ง) ศูนย์การประยุกต์ขยะสู่วิถีเกษตรอย่างยั่งยืน

(๑.๒) ปัญหาน้ำท่วมขัง แนวทางแก้ไข ได้แก่ ธนาคารน้ำใต้ดิน ซึ่งเป็นทุนทางสังคม

(๒) ระบบสุขภาพ พบปัญหาข้อจำกัดรถยนต์ไม่สวมหมวก กินอาหารรสจัด ภาวะเครียดในผู้สูงอายุ

แนวทางแก้ไข : ส่งเสริมสุขภาพ เฝ้าระวังโรคติดต่อ ดูแลระบบสาธารณสุขของประชาชนในตำบล มีอาสาสมัครชุมชนเฝ้าระวังโรคติดต่อและเฝ้าระวังอุบัติเหตุ

ทุนทางสังคม คือ สปสช. ศพอส. อสม. ชมรมผู้สูงอายุ อปพร. ชมรมฟุตบอลระดับเย็น

(๓) ระบบเกษตรและอาหารชุมชน

(๓.๑) การส่งเสริมการผลิต ส่งเสริมครัวเรือนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง คนในครัวเรือนและระดับชุมชนผลิตอาหารบริโภคเมื่อเหลือบริโภคจึงจำหน่ายเกิดการสร้างอาชีพและรายได้

(๓.๒) แปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า โดยให้แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเศรษฐกิจชุมชน เพื่อเพิ่มมูลค่าจากผลผลิตทางการเกษตร และการบริหารจัดการจัดการเงินของกลุ่ม

(๓.๓) ลดรายจ่าย สร้างรายได้ และลดต้นทุนทางผลิต โดยให้ใช้เศษอาหารมาทำปุ๋ย เพื่อบำรุงพืชผลทางการเกษตร ทำจุลินทรีย์ไวแสดและปุ๋ยหมัก

ทุนทางสังคม คือ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) คริวเรือนเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มเกษตรกรแบบกล้วยกล้วย กลุ่มเกษตรกรทำนาตำบลประดู่ยืน สวนผสมผสาน เงินล้านศิริโยธา กลุ่มข้าวปลอดสารพิษ (กลุ่มวิสาหกิจ) สวนนายทองดี กองทุนปุ๋ย และเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษ

(๔) ระบบเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเอง

(๔.๑) การส่งเสริมอาชีพสร้างรายได้ โดยการรวมกลุ่มในการผลิต ขนมดอกจอกและมีการผลิตภัณฑ์จำหน่าย การผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุนการผลิต

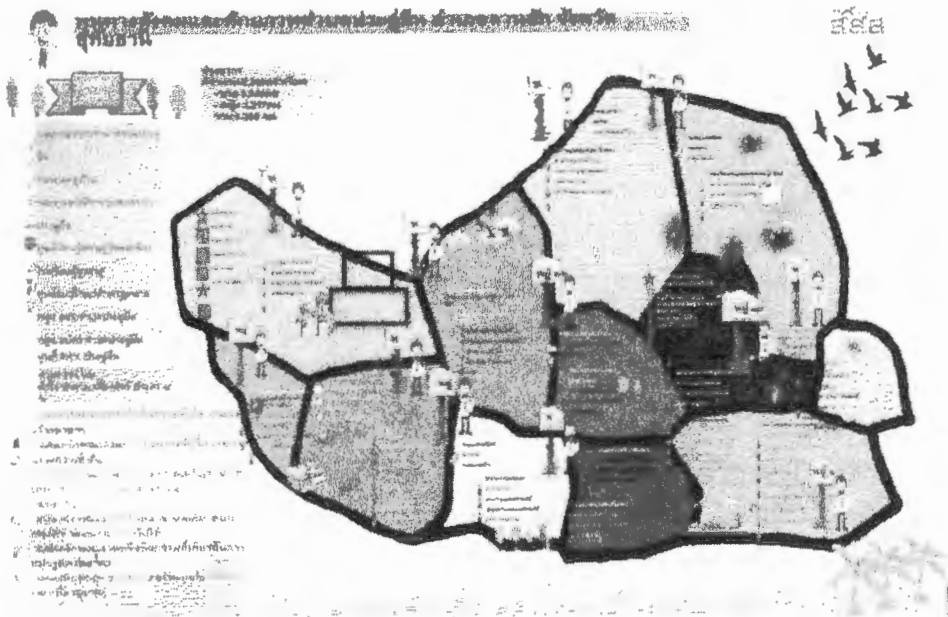
(๔.๒) จัดการหนี้ โดยการสนับสนุนเงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำให้กับกลุ่มเกษตรกร ในชุมชน และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการสร้างหนี้

(๔.๓) จัดการเงินทุน โดยการเพิ่มเงินทุนการออมเพื่อเป็นทุนให้แก่สมาชิก ได้กู้ยืมในการประกอบอาชีพ

ทุนทางสังคม คือ โรงเรียนจัดการหนี้ กองทุนหมู่บ้าน กองทุนแม่ของแผ่นดิน กลุ่มสตรี กลุ่มเกษตรกรทำนา กลุ่มอาชีพต่าง ๆ เช่น กลุ่มเห็ดนางฟ้า กลุ่มพริกแกง

๔. เจ้าของข้อมูล คือ กระบวนการที่สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของข้อมูลของตนเอง ทั้งในส่วนของ การเป็นผู้ให้ข้อมูลและรับผิดชอบในการเรียนรู้ สอบทานข้อมูล และการร่วมวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้ประโยชน์

ทุนทางสังคมและศักยภาพตำบลประดู่ยืน

จากการลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งและการจัดทำระบบฐานข้อมูลตำบลดังกล่าวข้างต้น ได้ค้นพบว่า

๑. ระบบฐานข้อมูล TCNAP/RECAP เป็นการจัดทำฐานข้อมูลตำบลโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชน ทำให้ตำบลและชุมชนได้รู้จักแข็งและจุดอ่อนของตนเอง นำไปสู่การจัดทำแผนการพัฒนาชุมชนที่ตรงตามความต้องการและสภาพปัญหาของชุมชน

๒. แผนการดำเนินงานที่ได้จากข้อมูล TCNAP/RECAP และข้อมูล จปฐ./ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน/รพ.สต. มีส่วนสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและแผนระดับตำบล รวมทั้งแผนพัฒนาตามระบบ One Plan

๓. การจัดทำระบบฐานข้อมูลตำบลด้วยระบบ TCNAP และ RECAP มุ่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต. ประจวบ) เป็นแกนชวน “จุดพลัง” ในตำบล ประกอบด้วย (๑) ท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนตำบล (๒) ท้องที่ คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน (๓) องค์กรชุมชนต่าง ๆ เช่น สภาองค์กรชุมชนตำบล เป็นต้น และ (๔) องค์กรอื่น เช่น รพ.สต. เอกชน เป็นต้น ร่วมจัดกระบวนการเก็บข้อมูลประชาชนและทุนทางสังคมในตำบลด้วยตนเอง ตั้งแต่ข้อมูลระดับบุคคล/ครัวเรือน ระดับหมู่บ้าน และระดับตำบล เพื่อวางแผนพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในตำบลและหมู่บ้านกันเอง สอดคล้องกับแนวคิด “ตำบลจัดการกันเอง” และแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมที่มุ่งการปฏิรูประบบสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง โดยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบข้อมูลที่เป็นของชุมชน เพื่อให้ชุมชนใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นสำคัญ

๔. ความเข้มแข็งของผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ และประชาชนในพื้นที่ มีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนการจัดทำระบบฐานข้อมูลตำบลด้วยระบบ TCNAP และ RECAP

๓.๒ การพิจารณาติดตามการจัดทำแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ : ผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่ เพื่อให้สามารถจัดสวัสดิการและสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านสังคม โดยในคราวการประชุมคณะอนุกรรมการติดตามการปฏิรูปด้านสังคม กิจกรรมผู้สูงอายุและสังคมสูงวัยในคณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา ครั้งที่ ๕/๒๕๖๔ วันพุธที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๔ และครั้งที่ ๗/๒๕๖๔ วันอังคารที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔ ได้พิจารณาติดตามการจัดทำแผนขับเคลื่อนและการบูรณาการฐานข้อมูลตำบลเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ : ผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่ ได้รับทราบข้อมูลว่า การดำเนินงานในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ ตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านสังคม มีกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง และกรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก และดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงาน

กองทุนสนับสนุนการเสริมสุขภาพ ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ ขึ้น โดยมีผู้แทนคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสังคมและผู้แทนจากหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการเป็นคณะทำงาน โดยพบว่ายังคงมีแต่ละหน่วยงานในพื้นที่มีการจัดเก็บข้อมูลในแต่ละตำบลแต่ละพื้นที่ตามภารกิจของหน่วยงาน ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ สสส. ได้ดำเนินงานร่วมกันในการจัดทำฐานข้อมูลตำบลด้วยระบบ TCNAP และ RECAP โดยจะได้ขยายผลการจัดเก็บข้อมูลชุมชนในระดับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยการจัดเก็บข้อมูลของ สสส. ดังกล่าว เป็นระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ให้ชุมชนจัดเก็บและวิเคราะห์ตนเอง เพื่อเป็นฐานข้อมูลของชุมชน ซึ่งชุมชนจะเป็นฝ่ายใช้ข้อมูลดังกล่าวเพื่อพัฒนาชุมชนของตนเองต่อไป การจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ มีข้อมูลบางอย่างที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานเข้าระบบฐานข้อมูลกลางได้ ในด้านกรมการปกครองได้จัดทำโครงการพัฒนาตำบลแบบบูรณาการ (Tambon Smart Team) และโครงการบูรณาการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) โดยจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของชุมชนเพื่อบริหารสวัสดิการสังคมและเป็นการเก็บข้อมูลคนตกหล่นความช่วยเหลือจากรัฐได้อีกทางหนึ่ง กรมการพัฒนาชุมชนได้จัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมจัดทำโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ (๑ ตำบล ๑ มหาวิทยาลัย) โดยได้จัดทำข้อมูลขนาดใหญ่ของชุมชน (Community Big Data) กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จัดทำโครงการคลังความรู้เพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมกับ NECTEC พัฒนาระบบ TPMAP (Thai People Map and Analytics Platform) ซึ่งเป็นระบบ Big Data ของภาครัฐเพื่อการแก้ปัญหาความยากจนที่สามารถระบุปัญหาความยากจนในระดับบุคคล

ทั้งนี้ องค์กรบริหารส่วนตำบลนาทอนได้จัดทำฐานข้อมูลตำบลด้วยระบบ TCNAP และ RECAP โดยการสนับสนุนกระบวนการจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลในระดับบุคคล ครอบครัว ระดับกลุ่มและชุมชน โดยให้อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) และชาวบ้านจัดเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เองและชาวบ้านรู้สึกเป็นเจ้าของ ซึ่งจะได้นำข้อมูลดังกล่าวไปพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชนตนเองต่อไป โดยนักวิจัยชุมชนได้มีการสอนวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ชาวบ้าน โดยให้มีการสังเกต สัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม ทำให้ชุมชนมีแผนที่ชุมชนประกอบด้วยสถานะสุขภาพชุมชน ๕ ด้าน ได้แก่ สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สุขภาพ และสภาวะแวดล้อม รวมทั้งจัดทำแผนที่ทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชนท้องถิ่นของตำบลนาทอน ซึ่งการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นให้ตรงจุดได้นั้น ท้องถิ่นต้องรู้จักตัวตนของตนเองให้มากที่สุด โดยนอกจากการทำฐานข้อมูลตำบลดังกล่าวแล้ว องค์กรบริหารส่วนตำบลนาทอนได้ดำเนินการ ดังนี้

๑. จัดทำฐานข้อมูลประชากรในพื้นที่
๒. กำหนดวิสัยทัศน์การดำเนินงาน
๓. จัดทำธรรมนูญชุมชนภายใต้ฐานคิดประชาธิปไตยยกกำลังสอง

๔. สร้างคนมือล่างให้เป็นมือบน

๕. การสร้างกตिकाในชุมชน

๖. สร้างกลไกแกนนำ และมีปลัดหมู่บ้าน คือ เจ้าหน้าที่ที่ทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นการช่วยเสริมการทำงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

๗. สร้างการเรียนรู้ภายในชุมชนและการจัดสวัสดิการชุมชน โดยมีนักวิชาการจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ จากภายนอกเข้ามาช่วยเสริมการทำงานและการเรียนรู้

๘. ดำเนินการในรูปแบบชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองโดยมี ๕ เสาร่วม หรือ ๔ เสหลัก ประกอบด้วย ท้องที่ ท้องถิ่น องค์กรศาสนา องค์กรภาคประชาชน ภาครัฐ หรือเอกชนในพื้นที่ โดยเมื่อชาวบ้านมีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของตำบลแล้ว ชาวบ้านจะมีความรู้สึกหวงแหน อยากรดูแลพื้นที่ของตน เกิดการตื่นตัว และอยากมีส่วนร่วมกับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของตำบล

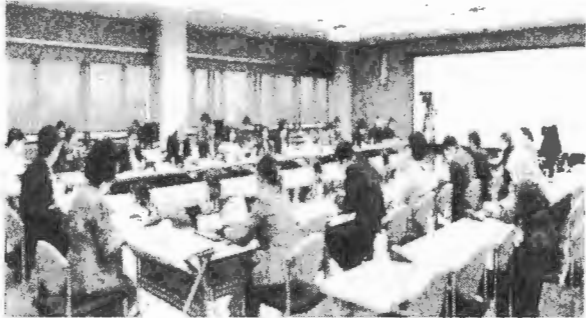
๓.๓ การพิจารณาความคืบหน้าในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในประเด็นแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านสังคม ในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่ ในคราวการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปี ครั้งที่หนึ่ง) วันจันทร์ที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ได้รับทราบข้อมูลว่า กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้พัฒนาฐานข้อมูลกลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐาน กรมการปกครอง ได้จัดทำฐานข้อมูลในระดับพื้นที่ผ่านโครงการพัฒนาตำบลแบบบูรณาการโดยใช้ระบบจัดเก็บข้อมูลในตำบล ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐาน กรมการพัฒนาชุมชนได้จัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพองค์กรชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชน ข้อมูลรายบุคคลของครัวเรือนผู้ที่ได้รับประโยชน์การพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ได้แก่ โครงการสำหรับผู้มีรายได้น้อยในชนบทตามโครงการบ้านพอเพียงในชนบท โครงการบ้านมั่นคง โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว และ สสส. ได้พัฒนาระบบข้อมูลตำบล โดยสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำฐานข้อมูลตำบลด้วยระบบ TCNAP และ RECAP พัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน และการเพิ่มศักยภาพในการจัดการความรู้ให้กับเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล

๓.๔ การจัดเสวนาเรื่อง “การพัฒนาระบบข้อมูลตำบล รองรับการจัดการตำบลเข้มแข็ง แบบพหุภาคีตามยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม” เมื่อวันศุกร์ที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุม ๔๐๔ ชั้น ๔ อาคารรัฐสภา (ฝั่งวุฒิสภา) และผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จัดโดย คณะอนุกรรมการติดตามการปฏิรูปด้านสังคม กิจการผู้สูงอายุและสังคมสูงวัย ในคณะกรรมการ การพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา โดยมีนายปิติพงศ์ พิ้งบุญ ณ อยุธยา ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสังคม และนายธีรยุทธ สำราญทรัพย์ รองหัวหน้าผู้ตรวจราชการ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย อภิปรายในประเด็น “การพัฒนาระบบข้อมูลตำบล รองรับการจัดการตำบลเข้มแข็งแบบพหุภาคี”

มีหน่วยงานเข้าร่วมประชุม อาทิ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กรมกิจการผู้สูงอายุ และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ องค์การบริหาร ส่วนตำบลแวง จังหวัดนราธิวาส องค์การบริหารส่วนตำบลขอนหาด จังหวัดนครศรีธรรมราช เทศบาลตำบลแม่ข่า จังหวัดเชียงใหม่ ตำบลพลวงทอง จังหวัดชลบุรี นักวิชาการจากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นต้น ที่ประชุมได้ให้ความเห็นว่า ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชุมชน/ตำบลมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาพื้นที่ ดังนั้น ข้อมูลชุมชน/ตำบล ต้องสามารถเชื่อมโยงกับกลไกต่าง ๆ ของรัฐ แหล่งความช่วยเหลือ เข้าใจง่าย มีความปลอดภัยและถูกต้อง เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ ข้อมูลตำบล ต้องเป็นของทุกคนในตำบล ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำข้อมูลตำบล เพื่อให้เห็นความสำคัญของข้อมูลตำบล ซึ่งระบบข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (TCNAP) และกระบวนการวิจัยชุมชน (RECAP) เป็นข้อมูลที่สามารถช่วยเสริมการทำงานให้กับหน่วยงานราชการในการดำเนินงานการพัฒนา คุ้มครอง ส่งเสริม ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้ตรงเป้าหมาย ทันสถานการณ์ และตอบสนองต่อความต้องการของพื้นที่ยิ่งขึ้น ดังนั้น หน่วยงานต่าง ๆ จึงควรใช้ระบบข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (TCNAP) และกระบวนการวิจัยชุมชน (RECAP) ในการต่อยอดการดำเนินงานขององค์กรและร่วมกันพัฒนาและสนับสนุนการจัดเก็บและจัดทำข้อมูล ซึ่งข้อมูลบางอย่างต้องอาศัยวิทยาการและเทคโนโลยีในการจัดเก็บ เช่น ดิน น้ำ อากาศ แร่ ข้อมูลที่มีความเฉพาะของพื้นที่ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อการใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกันต่อไป

๔. การเปรียบเทียบระบบข้อมูลในระดับชุมชนและตำบล

ระบบข้อมูลตำบลที่อยู่ในการจัดทำและดูแลของกระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการโดยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเป็นระบบที่มีความเฉพาะและมีข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อนและต้องรักษาความลับในสถานะสุขภาพส่วนบุคคลที่เปิดเผยมิได้ การเข้าถึงระบบข้อมูลจึงจำกัดเฉพาะเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเท่านั้น การศึกษาครั้งนี้จึงมิได้นำมาเปรียบเทียบความเหมือน ความแตกต่าง และจุดอ่อนจุดแข็ง ดังนั้น จึงได้ดำเนินการศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะระบบข้อมูลตำบลเพียง ๓ ฐาน ประกอบด้วย ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ ค) และระบบข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (Thailand Community Network Appraisal Program: TCNAP) รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ ๑ เปรียบเทียบระบบข้อมูลที่มีการจัดเก็บในระดับชุมชนและตำบล ดังต่อไปนี้

สำหรับข้อมูลตารางที่ ๒ เปรียบเทียบแบบสอบถาม จปฐ. กับ TCNAP ปรากฏอยู่ในเอกสารภาคผนวก หน้าที ๕

ตารางที่ ๑ เปรียบเทียบระบบข้อมูลที่มีการจัดเก็บในระดับชุมชนและตำบล

ประเด็น	ระบบข้อมูล		
	จปฐ	กชช. ๒ค	ข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ
แนวคิดและหลักการ	เป็นข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับครัวเรือน ที่แสดงถึงสภาพความจำเป็นพื้นฐานของคนในครัวเรือนในด้านต่างๆ เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำไว้ว่า คนควรจะมีคุณภาพชีวิตในแต่ละเรื่องอย่างไรในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ	ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน แสดงให้เห็นสภาพทั่วไป และปัญหาของหมู่บ้านชนบทด้านต่าง ๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ สภาพแรงงาน สุขภาวะ และอนามัย ความรู้และการศึกษา การมีส่วนร่วม และความเข้มแข็งของชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยจากภัยพิบัติและความเสี่ยงในชุมชน	เป็นข้อมูลที่บ่งชี้ถึงสถานการณ์ชุมชน โดยชุมชนมีความเป็นเจ้าของข้อมูลของพื้นที่ โดยกำหนดวิธีการให้มีส่วนร่วมของ ๔ องค์กรหลัก ที่งานมีการเรียนรู้ร่วมกันในระหว่างการทำดำเนินการและสรุปข้อมูล สร้างการเปลี่ยนแปลงทั้งในระหว่างเก็บข้อมูลและจากการวิเคราะห์ภาพรวมของแต่ละหมู่บ้าน/ตำบล รวมถึงเฉพาะเรื่องเฉพาะประเด็นของพื้นที่
วัตถุประสงค์	๑) เพื่อให้ประชาชนสามารถพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัว ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างน้อยผ่านเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน โดยมีเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐานเป็นเครื่องมือ ๒) ประชาชน สามารถเข้าถึงและได้รับสวัสดิการด้านต่าง ๆ จากรัฐ โดยเฉพาะการช่วยเหลือ สนับสนุนจากภาครัฐอย่างทันท่วงที เมื่อได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยหรือภัยพิบัติ	๑) เป็นเครื่องมือในการสำรวจสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในแต่ละหมู่บ้านทั่วประเทศ สำหรับการวางแผน การกำหนดนโยบาย ๒) เป็นข้อมูลการประเมินผลระดับการพัฒนาโดยมีส่วนร่วม ๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อปท. ส่วนราชการในภูมิภาค และส่วนราชการส่วนกลางได้ใช้	๑) เป็นการรวบรวมและการจัดการข้อมูลเพื่อนำใช้ในรูปแบบการวิเคราะห์ สรุปและออกรายงาน มีแนวทางการใช้งานผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้สามารถบันทึกข้อมูลและนำข้อมูลด้วยเครือข่ายระบบอินเทอร์เน็ต ๒) เป็นข้อมูลสำหรับจัดทำแผนการพัฒนาชุมชนเชิงรุกที่ตรงตามความต้องการและสภาพปัญหาของชุมชน ซึ่งข้อมูลตำบลเป็นการจัดทำข้อมูลชุมชนด้วยการสำรวจและกระบวนการวิจัยชุมชน

ประเด็น	ระบบข้อมูล		
	จปฐ.	กชช. ๒ค	ข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ
	<p>๓) เป็นข้อมูลเพื่อให้ชุมชนใช้สำหรับช่วยกัน แก้ไขปัญหา</p> <p>๔) ใช้เป็นข้อมูลกำหนดแนวทางในการ คัดเลือกโครงการต่าง ๆ ของรัฐให้ สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริงของ ชุมชน สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่าง จำกัดได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการประสานระหว่างสาขาในด้าน การปฏิบัติมากขึ้น</p>	<p>ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการติดตามและประเมินผล การพัฒนาชนบท กำหนดพื้นที่ เป้าหมายในการพัฒนาของแต่ละ จังหวัด อำเภอ และตำบล การวางแผนงาน โครงการ และ งบประมาณเพื่อการพัฒนา ในพื้นที่</p>	<p>ที่ดำเนินการโดยชุมชน เพื่อให้ชุมชน/ตำบลได้รู้ จุดแข็ง จุดอ่อน ทิศทางสังคม สภาพปัญหา มีอย่างไรบ้างและเกิดจากสาเหตุใด ทำให้ได้ข้อมูลทางสังคมที่เชื่อมโยงกันทุกมิติ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลดังกล่าว เป็น “ข้อมูลของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน”</p> <p>๓) ใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน/ หมู่บ้าน แผนพัฒนาตำบลที่มีความสอดคล้องกับ แผนพัฒนาระดับอื่น ๆ ตามระบบ One Plan</p> <p>๔) เป็นการอภิบาลแบบหุ้นส่วน (Governance by Partnerships) ในลักษณะกระจายอำนาจ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแกนหลัก ร่วมกับหน่วยงาน/องค์กรอื่น ๆ ในพื้นที่ ร่วมกัน จัดทำข้อมูลชุมชนและพัฒนาพื้นที่</p>
<p>โครงสร้างของข้อมูล (รายละเอียดตามแบบสอบถามในตารางที่ ๒ ข้างท้าย)</p>	<p>เป็นการจัดเก็บข้อมูลระดับบุคคลและครัวเรือนแบ่งออกเป็น ๕ หมวด</p> <p>หมวดที่ ๑ สุขภาพดี มี ๗ ตัวชี้วัด</p> <p>หมวดที่ ๒ สภาพแวดล้อม มี ๗ ตัวชี้วัด</p> <p>หมวดที่ ๓ การศึกษา มี ๕ ตัวชี้วัด</p> <p>หมวดที่ ๔ การมีงานทำและรายได้ มี ๔ ตัวชี้วัด</p> <p>หมวดที่ ๕ ค่านิยม มี ๘ ตัวชี้วัด</p>	<p>เป็นข้อมูลระดับชุมชน แบ่งออกเป็น ๗ ด้าน</p> <p>(๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน</p> <p>(๒) ด้านสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ</p> <p>(๓) ด้านสุขภาวะและอนามัย</p> <p>(๔) ด้านความรู้และการศึกษา</p> <p>(๕) ด้านการมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชน</p>	<p>ข้อมูลแบ่งออกเป็น ๒ ระดับ คือ ระดับบุคคล และครอบครัว และระดับกลุ่มและชุมชน โดยแต่ละระดับแบ่งออกเป็น ๕ ด้าน</p> <p>(๑) ประชากรและสังคม</p> <p>(๒) เศรษฐกิจ</p> <p>(๓) สภาพแวดล้อม</p> <p>(๔) สุขภาพ</p> <p>(๕) การเมืองการปกครองเน้นการมีส่วนร่วม</p>

ประเด็น	ระบบข้อมูล		
	จปฐ.	กชช. ๒ค	ข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ
		(๖) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๗) ด้านความเสี่ยงของชุมชนและภัยพิบัติ	
โครงสร้าง/ กลไก การบริหาร จัดการ ข้อมูล	<p>กลไกการบริหารจัดการข้อมูล จปฐ. และ กชช. ๒ ค แยกเป็น ๒ ระดับ คือ <i>กลไกส่วนกลาง และกลไกส่วนภูมิภาค</i> จำแนกได้ ดังนี้</p> <p><i>กลไกส่วนกลาง</i> เป็นคณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (พชช.) แบ่งเป็น ๒ คณะย่อย ประกอบด้วย</p> <p>๑) คณะกรรมการบริหารการจ้ดเก็บข้อมูลฯ</p> <p>๒) คณะทำงานติดตาม สนับสนุนการบริหาร การจัดเก็บข้อมูล จปฐ. วิทยภาค <i>กลไกส่วนภูมิภาค</i> เป็นคณะทำงานบริหารการจ้ดเก็บข้อมูลฯ แบ่งเป็น ๓ คณะย่อย ประกอบด้วย</p> <p>๑) คณะทำงานบริหารการจ้ดเก็บข้อมูลระดับจังหวัด</p> <p>๒) คณะทำงานบริหารการจ้ดเก็บข้อมูลระดับอำเภอ</p> <p>๓) คณะทำงานบริหารการจ้ดเก็บข้อมูลระดับตำบล</p> <p>โดยกลไกส่วนกลางมีภารกิจสำคัญ ดังนี้</p> <p>๑) แต่งตั้งและมอบหมายคณะทำงานประกอบด้วยส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีกรมการพัฒนาชุมชน เป็น เลขานุการ</p> <p>๒) ทำการปรับปรุง และพัฒนาเครื่องชี้วัดฯ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติที่กำหนดขึ้น ใหม่</p> <p>๓) ร่วมกันกำหนดตัวชี้วัด และหน่วยงานเจ้าภาพตัวชี้วัดที่ต้องรับผิดชอบนำผล การ จัดเก็บข้อมูล จปฐ.ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน</p>		<p>๑) แต่งตั้งทีมงานการพัฒนาาระบบข้อมูลตำบล ที่จะต้องมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบหลัก</p> <p>๒) เก็บรวบรวมข้อมูล โดยทีมเก็บข้อมูล ซึ่งเป็น คนในพื้นที่ชุมชนหรือหมู่บ้าน</p> <p>๓) ตรวจสอบข้อมูล โดยทีมตรวจสอบ ประกอบด้วย กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิก สภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น อาสาสมัครหมู่บ้าน/ ชุมชน</p> <p>๔) บันทึกข้อมูล โดยทีมบันทึก ประกอบด้วย แกนนำหลักของทีม ซึ่งเป็นบุคลากรขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากต้องทำหน้าที่เป็น ผู้ควบคุมดูแลฐานข้อมูล โดยอาจมีกลุ่มเด็กหรือ เยาวชนที่มีทักษะการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์และ IT มาร่วมเป็นทีมบันทึกด้วย</p> <p>๕) วิเคราะห์ข้อมูล โดยทีมวิเคราะห์และนำใช้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำชุมชน แกนนำ องค์กรชุมชน กลุ่ม แหล่งเรียนรู้ และผู้แทนจาก หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่</p>

ประเด็น	ระบบข้อมูล		
	จปฐ.	กชช. ๒ค	ข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ
			ทั้งนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดทำโครงสร้างของการจัดการระบบข้อมูลตำบลนี้ด้วย เช่น เป็นส่วนหนึ่งของงานแผนและนโยบาย หรือสำนักงานปลัด เป็นต้น รวมทั้งการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ และการเข้าถึงข้อมูลระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน และภาพรวมระดับตำบล
การจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล	<p>๑) ผู้นำท้องที่ หรือผู้นำท้องถิ่น หรือกรรมการหมู่บ้าน ทำหน้าที่</p> <p>๑.๑) บริหารการจัดเก็บข้อมูล</p> <p>๑.๒) จัดหาอาสาสมัครจัดเก็บ</p> <p>๑.๓) ประสานอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูล ให้มีประสิทธิภาพ ได้ข้อมูลครบถ้วน ถูกต้อง ทันทเวลา และเกิดประโยชน์สูงสุด</p> <p>๒) อาสาสมัครจัดเก็บ ประกอบด้วย</p> <p>๒.๑) อาสาสมัครในพื้นที่ เช่น อช. อสม. กพสม. นักเรียน นักศึกษา เยาวชน ในหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีความเข้าใจในตัวชีวิตจปฐ. และมีทักษะสามารถใช้อุปกรณ์ Smartphone /Tablet ในการจัดเก็บข้อมูล</p>	จัดเก็บโดยคณะทำงานบริหารการจัดเก็บข้อมูลระดับตำบล โดยกรอกข้อมูลในส่วนที่มีอยู่แล้ว และสัมภาษณ์เข้าจากคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น	เป็นการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล โดยทีมขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ขั้นตอนที่ ๑ : สร้างทีม ขั้นตอนที่ ๒ : ฝึกอบรม ขั้นตอนที่ ๓ : กำหนดแผนปฏิบัติการจัดเก็บข้อมูล ขั้นตอนที่ ๔ : เตรียมพื้นที่ ขั้นตอนที่ ๕ : ดำเนินการจัดเก็บ ตรวจสอบและบันทึกข้อมูล

<p>การบันทึก และ ประมวลผล ข้อมูล</p>	<p>โปรแกรมผ่านระบบอินเทอร์เน็ตโดยหมู่บ้านและตำบลไม่สามารถดึงมาใช้และ ปรับแก้ได้ด้วยตนเอง (ประมวลผลที่ ส่วนกลาง ออกรายงานเป็นรายปี)</p> <p>๑) ข้อมูลทุกระบบจะถูกจัดเก็บที่ฐานข้อมูลกลาง ๒) ผู้ใช้งานระบบจำแนกตามหน้าที่แบ่งเป็นระดับส่วนกลาง ๓) ผู้ดูแลระบบกลางมีหน้าที่ในการดูแลระบบ ๔) อาสาสมัครจัดเก็บข้อมูลเป็นผู้มีหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลและส่งแบบสอบถาม ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการ^๕</p>		<p>โปรแกรมประยุกต์ที่พัฒนาขึ้นเฉพาะอยู่ในระบบ คลาวด์ดำเนินการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยผู้ใช้งานโปรแกรมจะต้องทำการลงทะเบียนการ ใช้งานกับผู้ดูแลระบบและเข้าถึงข้อมูลพื้นที่ตนเอง แบบ real time ของหมู่บ้านและตำบลตนเอง ดังนี้</p> <p>(๑) กำหนดสิทธิผู้ใช้งานระดับตำบลและหมู่บ้าน (๒) ป้อนข้อมูลเข้าและแก้ไขข้อมูลที่ป้อนเข้า (๓) การแสดงผลเป็นรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล (๔) การแสดงผลตามการเลือกตัวแปรของผู้ใช้ข้อมูล</p>
<p>การใช้ ประโยชน์ จากข้อมูล</p>	<p>ทำให้ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง กลุ่ม องค์กร หรือ สถาบันที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๑) ได้ทราบและมีข้อมูลสถานการณ์คุณภาพ ชีวิตของประชาชน คริวเรือน ชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด ตลอดจนภาพรวมใน ระดับประเทศเพื่อนำไปใช้กำหนดนโยบาย ๒) สามารถกำหนดกลุ่มเป้าหมายตามสภาพ ปัญหาได้อย่างทั่วถึง ทุกพื้นที่ เขตชนบท หรือเขตเมืองทั้งในกรณีปกติ และกรณี เร่งด่วน โดยภาครัฐได้ใช้ระบบ TPMPAP ในการระบุปัญหาความยากจนในระดับบุคคล คริวเรือน ชุมชน ท้องถิ่น/ ท้องที่ จังหวัด</p>	<p>หน่วยงานสามารถทราบสถานะการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของหมู่บ้าน และใช้ประกอบการตัดสินใจ</p>	<p>ทำให้ทราบถึงสถานการณ์ชุมชน รวมถึงทุนและ ศักยภาพชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาและสร้างโอกาส ในการพัฒนาของพื้นที่ โดย</p> <p>๑) เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วม สร้างการเรียนรู้ และสร้างการเปลี่ยนแปลง อันก่อประโยชน์ต่อชุมชนที่เกิดจากการดำเนินการ โดยชุมชน</p> <p>๒) พื้นที่ที่มีข้อมูลเป็นของตนเองและใช้ประโยชน์จาก ข้อมูลในการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน ทำให้ สามารถจัดลำดับความสำคัญ และกำหนดเป้าหมาย ในการพัฒนาได้อย่างสอดคล้องกับปัญหาและความ จำเป็นของพื้นที่ได้</p>

^๕ จากการสัมภาษณ์ผู้จัดทำในพื้นที่ตามสภาพความเป็นจริง ณ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ โดย ณ ปัจจุบัน กรมพัฒนาชุมชนให้ข้อมูลว่า “อาสาสมัครจัดเก็บและบันทึก
ข้อมูลผ่านโปรแกรมจัดเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ (Web application) หรือ application บนโทรศัพท์มือถือ/สมาร์ทโฟน (Mobile application)

<p>ประเทศ หรือปัญหาความยากจนรายประเด็น</p> <p>๓) นำข้อมูล จปฐ. มาใช้ในกระบวนการจัดทำแผนชุมชน แผนพัฒนาตำบล/แผนท้องถิ่น/ อำเภอ/จังหวัด และในการวางแผนการปฏิบัติงาน โดยบรรจุไว้ในแผนพัฒนาของแต่ละหน่วยงาน โดยการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วม รวมถึงในประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ เช่น</p> <p>๓.๑) จัดทำรายงานผลการสำรวจข้อมูลลูกหนี้เกษตรกร</p> <p>๓.๒) ด้านการศึกษา ใช้ ข้อมูล จปฐ. เรื่องรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน ต่อคนต่อปี แยกรายอำเภอ จังหวัด ในการจัดสรรเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา</p> <p>๓.๓) ด้านสวัสดิการ นำข้อมูลไปใช้เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายการฌาปนกิจแก่ครัวเรือนที่มีผู้เสียชีวิต</p> <p>๓.๔) ใช้ข้อมูลเรื่องการมีงานทำและรายได้เฉลี่ยครัวเรือน เพื่อค้นหาและสนับสนุนผู้มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. ที่ประสงค์จะทำงาน</p> <p>๓.๕) ใช้ข้อมูลในการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ และสังคม</p>		<p>๓) สามารถนำใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์และเป็นที่ยอมรับได้ประกอบการจัดทำแผนท้องถิ่นที่เชื่อมโยงการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาและความจำเป็นของชุมชนหรือหมู่บ้านได้ โดย ตัวอย่างการใช้ข้อมูลเกิดขึ้นได้กับทุกงาน บริการสาธารณะ และ กิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานรัฐท้องถิ่นและองค์กรชุมชน เช่น การวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพในพื้นที่ การวิเคราะห์กลุ่มเสี่ยงต่อโรคติดต่อ การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายที่มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ การวิเคราะห์สถานการณ์หนี้สินครัวเรือนหรือในการเกษตร การวิเคราะห์สถานการณ์ความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุ การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายของบริการสาธารณะต่าง ๆ การวิเคราะห์ประชากรเด็กปฐมวัยและเด็กนอกระบบการศึกษา เป็นต้น</p>
---	--	--

<p>การเตรียมความพร้อมและ การพัฒนา ศักยภาพ ในการ จัดเก็บ ข้อมูล</p>	<p>๑) การประชุมเตรียมความพร้อมการบริหารจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน กชช. ๒ ค</p> <p>๒) การประชุมชี้แจงความเข้าใจโปรแกรมจัดเก็บบันทึกและประมวลผลข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ ค) รวมทั้งเสริมสร้างทักษะด้านการจัดเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ การใช้งาน Application ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐</p>	<p>๑) การสนับสนุนการเรียนรู้กระบวนการพัฒนาระบบข้อมูลตำบลด้วยหลักสูตรการจัดการสุขภาวะชุมชนของศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือตำบลเครือข่าย โดย</p> <p>๑.๑) การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะทีมจัดการ และทีมดำเนินการในการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล</p> <p>๑.๒) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อทบทวนหลักคิดและหลักปฏิบัติของระบบข้อมูลตำบล</p> <p>๑.๓) การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลจากระบบข้อมูลตำบล</p> <p>๑.๔) การฝึกอบรมการใช้ข้อมูลในการพัฒนาแผนตำบล</p> <p>๒) การจัดการเรียนรู้ร่วมกันของเครือข่ายร่วมสร้างท้องถิ่นน่าอยู่จากระดับกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น ภาค และระดับชาติ</p> <p>๓) การจัดให้มีศูนย์สนับสนุนวิชาการสำหรับเครือข่าย ในระดับภาค และ ในเชิงประเด็น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากระบบข้อมูลตำบลและการวิจัยชุมชน</p>
--	---	--

<p>งบประมาณ</p>	<p>๑) ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นจำนวนเงิน ๔๑๓,๓๓๓,๘๐๐ บาท เป้าหมาย ๑๒,๙๐๐,๐๐๐ ครัวเรือน</p> <p>๒) ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นจำนวนเงิน ๔๑๒,๑๑๖,๐๐๐ บาท (เข้าบริการระบบคลาวด์ การประชาสัมพันธ์รณรงค์จัดเก็บข้อมูล การดำเนินการจัดเก็บข้อมูล การจัดทำ รายงาน การประชุม การนำเสนอผลการ ดำเนินงานและรับรองคุณภาพข้อมูล ทั้งในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด) เป้าหมาย ๑๒,๙๐๐,๐๐๐ ครัวเรือน</p>	<p>ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นจำนวนเงิน ๑๘,๒๙๓,๐๐๐ บาท เป้าหมาย ๗๐,๕๕๐ หมู่บ้าน</p>	<p>๑) งบประมาณสำหรับการจัดทำข้อมูลตำบล ต่อ ๑ ตำบล</p> <p>๑.๑) การพัฒนาศักยภาพทีมงาน คนละ ๓,๐๐๐ บาท จำนวน ๔ คน ๆ ละ ๒ ครั้ง</p> <p>๑.๒) สนับสนุนการจัดเก็บในทุกกระบวนการ เป็นเงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท / ตำบล</p> <p>๑.๓) การใช้ประโยชน์ข้อมูลตำบลจะเชื่อมโยงกับ กิจกรรมการพัฒนาพื้นที่ ซึ่งไม่ได้ใช้งบประมาณ โดยตรง</p> <p>๒) ค่าบริหารจัดการกลางของ “ศูนย์ข้อมูล” ปีละไม่เกิน ๖ ล้านบาท</p>
-----------------	---	---	---

จากการเปรียบเทียบระบบข้อมูลตำบลทั้ง ๓ ฐาน พบว่า ระบบข้อมูล จปฐ. และ กชช. ๒ ค ออกแบบสำหรับส่วนกลางใช้ประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการจัดสรรทรัพยากรสำหรับแก้ไขปัญหาชนบทยากจน ในขณะที่ระบบข้อมูลตำบล ซึ่งพัฒนาขึ้นภายหลังออกแบบให้เป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้และพัฒนาของชุมชน ระบบข้อมูลจากทั้งสามแหล่งมีจุดร่วม และ จุดต่าง ดังนี้

๔.๑ ประเด็นที่คล้ายคลึงกันของระบบข้อมูลตำบลทั้ง ๓ ฐานข้อมูล

๔.๑.๑ หลักการของการก่อเกิดของระบบข้อมูลทั้ง ๓ ฐานเหมือนกัน คือ เน้นการมีส่วนร่วม กระบวนการในการดำเนินการได้เรียนรู้ และท้ายสุดนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

๔.๑.๒ ความครอบคลุมของประเด็นการพัฒนา โดยทั้งระบบมีการจัดเก็บข้อมูลครอบคลุมทุกประเด็น แต่อาจมีความแตกต่างกันบ้างในรายละเอียด ซึ่งอาจกระทบต่อการตีความข้อมูลที่ได้ กล่าวคือ แบบสอบถามที่ใช้มีความแตกต่างกันใน ๒ มิติ ได้แก่

(๑) ลักษณะของคำถาม จปฐ. และ กชช. ๒ค. ใช้คำถามที่ผู้ให้ข้อมูลต้องคิดประมวลผลก่อนตอบ เช่น “ครัวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี อย่างน้อยคนละ ๔๕ ลิตรต่อวัน” ซึ่งจะมีโอกาสที่จะได้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อน (โดยผู้ตอบต้องคำนวณ ๔๕ ลิตร คูณด้วยจำนวนสมาชิกในครัวเรือน คูณด้วย ๓๖๕ วัน แล้วจึงเทียบเคียงกับสถานการณ์ของครัวเรือนจึงสามารถตอบว่ามีน้ำใช้เพียงพอตลอดปีหรือไม่) ในขณะที่ระบบข้อมูลตำบล หรือ TCNAP เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบให้ข้อมูลตามความเป็นจริงแล้วนำข้อมูลดังกล่าวไปประมวลผลและวิเคราะห์ ทำให้ทราบถึงสถานการณ์ของครัวเรือนนั้น ๆ

(๒) ตัวแปร (เนื้อหา) ที่กำหนดในแบบสอบถาม จปฐ. และ กชช. ๒ค จะถูกกำหนดโดยหน่วยงานราชการตามความต้องการข้อมูลสำหรับวิเคราะห์ตามภารกิจของหน่วยงาน จึงส่งผลให้แบบสอบถามและคู่มือในการเก็บข้อมูลใช้ภาษาวิชาการที่เข้าใจได้ในแวดวงวิชาชีพแต่อาจเข้าใจได้ยากสำหรับผู้จัดเก็บข้อมูลในพื้นที่ ทำให้เป็นข้อจำกัดในการตรวจสอบกับข้อมูลมือสองจากระบบบริการในพื้นที่ ในขณะที่ระบบข้อมูลตำบล หรือ TCNAP กำหนดตัวแปร (เนื้อหา) โดยคำนึงถึงความจำเป็นต่อการพัฒนาในทุกมิติของชุมชนท้องถิ่น

๔.๒ ประเด็นที่มีความแตกต่างกันของระบบข้อมูลตำบลทั้ง ๓ ฐานข้อมูล

๔.๒.๑ ความเป็นเจ้าของ ผู้ดำเนินการหลักทำให้สะท้อนถึงความเป็นเจ้าของข้อมูล และโอกาสในการใช้ประโยชน์ของข้อมูล โดย จปฐ. และ กชช. ๒ค มีสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ซึ่งเป็นหน่วยงานส่วนภูมิภาคเป็นผู้รับผิดชอบโดยขอความร่วมมือ (หรือสั่งการ) ให้ผู้นำชุมชนเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล ในขณะที่ระบบข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (TCNAP) มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลักในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามกฎหมาย

๔.๒.๒ การออกแบบการดำเนินงาน การจัดเก็บข้อมูล จปฐ. และ กชช. ๒ค มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน อย่างไรก็ตามปรากฏว่าการจัดเก็บข้อมูลในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างหลากหลาย ในขณะที่ระบบข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (TCNAP) ได้ออกแบบการดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อหลักการใน ๓ มิติ ดังนี้

(๑) **เน้นการมีส่วนร่วม** โดยระบบข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (TCNAP) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีการจัดตั้งคณะทำงาน/คณะกรรมการที่มีองค์ประกอบจากผู้นำชุมชนท้องถิ่นของ ๔ องค์กรหลัก โดยจัดทำเป็นคำสั่งของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้คณะทำงานดำเนินการ ซึ่งประกอบไปด้วยผู้นำที่เป็นผู้ขับเคลื่อนหลักในตำบลและหมู่บ้านโดยมีบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นเลขานุการ

(๒) **เน้นการเรียนรู้** โดยระบบข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (TCNAP) มีระบบการตรวจสอบข้อมูลเพื่อรับรองของเจ้าของข้อมูลและผู้นำในแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชนที่กำหนดไว้ในแบบสอบถามและในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งสะท้อนถึงโอกาสที่เจ้าของข้อมูล ผู้จัดเก็บข้อมูล และผู้นำในแต่ละหมู่บ้านจะเรียนรู้สถานะภาพของแต่ละครัวเรือนและหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นการรู้จักและตระหนักถึงสถานการณ์ชุมชน

(๓) **ร่วมการสร้างการเปลี่ยนแปลง** โดยระบบข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (TCNAP) มีการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้การทบทวนและตรวจสอบข้อมูลร่วมกัน ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว หากพบปัญหาหรือโอกาส ในช่วงเวลาที่มีการจัดเก็บข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลจะสามารถดำเนินการได้ทันที โดยไม่ต้องรอให้ข้อมูลครอบคลุมทั้งหมด รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วมานำเสนอในเวทีประชาคมเพื่อแสดงให้เห็นถึงภาพรวมของปัญหาและทุนทางสังคม อันจะนำไปสู่การจัดทำแผนชุมชนได้ตรงกับความเป็นจริงและความต้องการยิ่งขึ้น

๔.๒.๓ การประมวลผล^๔ เมื่อแกนนำชุมชนจัดเก็บข้อมูล จปฐ.และ กชช. ๒๐ เสร็จเรียบร้อยแล้วจะมีการนำส่งแบบสอบถามให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเป็นผู้ดำเนินการบันทึกลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ หากชุมชนต้องการใช้ข้อมูลจะต้องขอเป็นครั้งคราว สำหรับ TCNAP ผู้บันทึกข้อมูลคือ คนในชุมชนและสามารถประมวลผลข้อมูลที่บันทึกตามโปรแกรมมาใช้ประโยชน์ได้ด้วยตัวเอง

ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของระบบข้อมูลตำบลทั้ง ๓ ฐาน แล้ว พบว่ามีจุดร่วม คือ หลักการเดียวกันและข้อมูลที่จัดเก็บครอบคลุมทุกประเด็น ที่ยังคงต้องสืบสานและใช้เป็นธงนำทางการจัดทำระบบข้อมูลตำบลต่อไป และ จุดต่าง คือ ความเป็นเจ้าของ การออกแบบการดำเนินงานและการประมวลผล ที่สะท้อนจากกระบวนการดำเนินการตั้งแต่การวางระบบในชุมชน การเก็บ การสอบถามตรวจสอบ และการออกแบบโปรแกรม จะต้องให้ชุมชนท้องถิ่นดำเนินการ “เก็บเอง ใช้เอง วิเคราะห์เอง” ความเป็นเจ้าของจึงจะเกิดขึ้นได้ อันนำไปสู่การพัฒนาตนเองหรือจัดการตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมถึงระบบข้อมูลตำบลจะเป็นองค์ประกอบหลักของ “คลังข้อมูลทางสังคม” ของประเทศที่เป็นข้อมูลที่ใกล้เคียงสภาพความเป็นจริง หน่วยงานราชการสามารถนำใช้เพื่อกำหนดภารกิจสนับสนุนชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับเนื้อหา (ตัวแปร) ยังสามารถใช้ในการสอบถามและตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ มาปรับให้ใกล้เคียงความเป็นจริงได้ด้วยเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence)

^๔ จากการสัมภาษณ์ผู้จัดทำในพื้นที่ตามสภาพความเป็นจริง ณ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔

๕. แนวทางการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ

การพัฒนาประเทศในระดับพื้นที่ รัฐได้ใช้ระบบการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ เพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดแนวทางการจัดทำแผน การบูรณาการ และประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ให้เป็นลักษณะแผนเดียวกัน (One Plan) โดยมีคณะกรรมการบริหารงานตำบลแบบบูรณาการ (ก.บ.ต.) เป็นกลไกการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาตำบล และคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (ก.บ.อ.) เป็นกลไกการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาอำเภอ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งประกาศราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๕ ใช้บังคับแทนพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยได้กำหนดกลไกการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการให้เป็นเอกภาพ เพื่อให้การบริหารงานจังหวัด กลุ่มจังหวัด และภาค เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง มีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาพื้นที่ และอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชน โดยมีคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (ก.น.บ.) เป็นองค์กรหลักแต่เพียงองค์กรเดียว และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รับผิดชอบงานเลขานุการ ซึ่งคณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่สำคัญ ได้แก่

๑. วางระบบในการบริหารงานแบบบูรณาการ และบูรณาการแผนของหน่วยงานของรัฐ และแผนพัฒนาระดับพื้นที่ในจังหวัด กลุ่มจังหวัด และภาค

๒. กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา กลุ่มจังหวัด เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด และการจัดทำและบริหารงบประมาณจังหวัดหรืองบประมาณกลุ่มจังหวัด

๓. พิจารณา กลั่นกรอง และให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา กลุ่มจังหวัด เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด การขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีของจังหวัด และการขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกลุ่มจังหวัด แล้วเสนอให้คณะรัฐมนตรีอนุมัติ

๔. กำกับดูแลการจัดทำแผนปฏิบัติราชการห้าปีของส่วนราชการ แผนปฏิบัติราชการประจำปีของส่วนราชการ และแผนการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ ในพื้นที่จังหวัด กลุ่มจังหวัด และภาคให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา กลุ่มจังหวัด และเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค

๕. ขับเคลื่อนการปฏิบัติตามแผนในพื้นที่ของหน่วยงานของรัฐ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา กลุ่มจังหวัด และเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค โดยคำนึงถึงศักยภาพหรือประเด็นปัญหาในพื้นที่

๖. ควบคุมดูแลและวินิจฉัยสั่งการ ให้การบริหารแผนงาน โครงการ กิจกรรมในโครงการงบประมาณและบุคลากรในจังหวัดมีการปฏิบัติราชการร่วมกันอย่างแท้จริง รวมทั้งสนับสนุนความร่วมมือ

อย่างแท้จริงระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคธุรกิจเอกชนในจังหวัด เพื่อร่วมกันดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค

๗. พิจารณาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาอันเกิดจากนโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติ หรือคำสั่งของราชการส่วนกลางหรือหน่วยงานของรัฐที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาจังหวัดตามที่ คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) หรือ คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัด แบบบูรณาการ (ก.บ.ก.) เสนอ เพื่อมีมติให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบแก้ไขปัญหาดังกล่าวภายใน ระยะเวลาที่ ก.น.บ. กำหนด

ประกอบกับการดำเนินการแก้ไขปัญหาคความยากจนและการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน รัฐบาลได้นำระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) มาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินเชิงยุทธศาสตร์ โดยตั้งต้นจากการใช้ข้อมูล ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของกรมการพัฒนาชุมชน และข้อมูลผู้ลงทะเบียนสวัสดิการแห่งรัฐ จากกระทรวงการคลัง มายืนยันซึ่งกันและกัน หรืออีกนัยหนึ่ง “คนจนเป้าหมาย” ใน TPMAP คือ คนจนใน จปฐ. ที่ไปลงทะเบียนสวัสดิการแห่งรัฐ ซึ่งระบบดังกล่าวสามารถใช้ระบุปัญหาความยากจนในระดับบุคคล คราวเรือน ชุมชน ท้องถิ่น/ท้องที่ จังหวัด ประเทศ หรือปัญหาความยากจนรายประเด็น ทำให้การแก้ปัญหา ตรงกับกลุ่มเป้าหมายมากขึ้นและสามารถออกแบบนโยบาย โครงการในการแก้ปัญหาให้ตรงกับความ ต้องการหรือสภาพปัญหาได้ ระบบ TPMAP เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างสำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค-สวทช.หรือ NECTEC) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ดังนั้น การบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการจึงทำให้มีการนำยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล และแผนระดับชาติ ต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติแบบล่างขึ้นบน โดยใช้ข้อมูลในระดับชุมชนหรือตำบลเป็นฐานข้อมูลสำคัญ ในการจัดทำแผนต่าง ๆ ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่หรือเจ้าหน้าที่ที่สามารถใช้ดุลพินิจ ความใกล้ชิดกับ ปัญหามากกว่าส่วนบน และข้อมูลตำบลที่มีเพื่อประกอบการตัดสินใจในการตอบสนองต่อปัญหา และความต้องการของประชาชน ทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับการแก้ไขและพัฒนาคุณภาพ ชีวิตได้อย่างสอดคล้องกันตั้งแต่แผนพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค โดยการสนับสนุนจากจุดพลังในพื้นที่และนอกพื้นที่ ภายใต้หลักการ “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา” และการทำงานแบบเครือข่ายและบูรณาการทรัพยากร

๖. การปฏิรูปการจัดการตำบลเข้มแข็งกับระบบข้อมูลตำบล

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศไทยมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” เป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องมีแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ เป็นแนวทางการดำเนินการในแต่ละยุทธศาสตร์ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในเป้าหมายการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง ตามยุทธศาสตร์ชาติที่ ๔ : การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมฉบับเดิมที่มีเป้าประสงค์ให้ชุมชนเข้มแข็ง ๓ ด้าน ได้แก่ (๑) ชุมชนสามารถจัดการกันเองได้อย่างมีคุณภาพ (๒) ชุมชนมีเศรษฐกิจดี มั่นคง ยั่งยืน และ (๓) ชุมชนมีภูมิคุ้มกันต่อปัจจัยกระทบต่าง ๆ โดยให้พื้นที่ตำบลเป็นฐานประกอบกับแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านสังคม ในกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๒ : การผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big rock) เพื่อให้สามารถจัดสวัสดิการและสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เป็นการต่อยอดจากประเด็นปฏิรูปเรื่องการจัดการข้อมูลและองค์ความรู้ทางสังคมที่แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมฉบับเดิมได้ให้ความสำคัญกับบทบาทของหน่วยงานท้องถิ่นในการจัดเก็บข้อมูลด้านสังคม

ตำบล/ชุมชน จึงคือพื้นที่ยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศที่สำคัญ เป็นพื้นที่ที่องค์กรของรัฐใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดและมีองค์ประกอบของ “จุดพลัง” คือ ท้องที่ ท้องถิ่น องค์กรภาคประชาสังคม/ภาคเอกชน และส่วนราชการอื่นในพื้นที่ ซึ่งสนับสนุนให้ชุมชน/ตำบลสามารถจัดการกันเองได้อย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ โดยหลักการสำคัญของการจัดการตำบลเข้มแข็ง^{๑๐} ประกอบด้วย

๑. การมีเจตนารมณ์ร่วม มีการกำหนดให้ “ตำบลเป็นจุดยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศ” เพื่อการพัฒนาระบบและกลไกในทุกระดับที่ช่วยหนุนเสริมการจัดการตำบลเข้มแข็ง

๒. หลักการอภิบาลแบบหุ้นส่วน หมายถึง “การปฏิสัมพันธ์กันระหว่างภาครัฐ ท้องถิ่น องค์กรสาธารณะ ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม เพื่อร่วมกันบริหารกิจการสาธารณะ ตั้งแต่การกำหนดทิศทางการพัฒนา การกำกับดูแล การแก้ไขปัญหาความท้าทายต่าง ๆ และสร้างสรรค์โอกาสหรือทางเลือกใหม่ ๆ” โดยอาศัยการทำงานแบบเครือข่าย มีความเป็นเจ้าของร่วมกัน เหมาะกับงานเชิงพัฒนาที่มีความสลับซับซ้อน เกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย ซึ่งใช้การอภิบาลโดยรัฐอย่างเดียวจัดการไม่ได้ผล หรือได้ผลน้อย

๓. หลักการพัฒนาแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ เน้นการประสานความร่วมมือของทุกภาคส่วน โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง มากกว่าการทำงานรายโครงการ หรือรายประเด็น โดยนัยนี้ การพัฒนาตำบลจึงเป็นทั้งเป้าหมาย เครื่องมือ และผลลัพธ์ไปพร้อมกัน

^{๑๐} คณะกรรมการการแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ วุฒิสภา, รายงานการพิจารณาศึกษาการจัดการตำบลเข้มแข็งตามแนวทางยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ, ๒๕๖๔.

๔. หลักการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบร่วมกัน และการส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น เครื่องมือที่ดีที่สุด คือ “พื้นที่สาธารณะ” ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและมีส่วนร่วมได้

๕. หลักการพัฒนาที่สมดุล คือ การพัฒนาอย่างสมดุลระหว่าง สิทธิกับหน้าที่ อำนาจรัฐกับอำนาจทางสังคม การอนุรักษ์กับการพัฒนา ความเป็นทางการกับไม่เป็นทางการ ความสัมพันธ์แนวดิ่งกับแนวราบ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยกับภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น

สำหรับองค์ประกอบย่อยที่สำคัญของระบบการจัดการตำบลเข้มแข็ง มีอย่างน้อย ๑๐ ประการ^{๑๑} ดังนี้

๑. หลักคิด ทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนและแน่วแน่เป็นของตัวเอง และมาจากการมีส่วนร่วม
๒. ความมุ่งมั่นในการทำให้เกิดผลลัพธ์ หรือความก้าวหน้าอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง
๓. กลไกและองค์กร ที่มีความเป็นทางการและมีภาวะการนำที่ชัดเจน สามารถรวบรวมและสานพลังความร่วมมือ “จุดพลัง” ในพื้นที่ตำบล (ท้องถิ่น ท้องที่ ประชาสังคม และองค์กรอื่น ๆ)
๔. ระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ สามารถควบคุมกำกับกับการขับเคลื่อนพัฒนาตำบล บริหารแผนทรัพยากรและงบประมาณ และบริหารการตัดสินใจต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๕. การจัดการคนและทุนทางสังคม สามารถรวบรวมบุคคล กลุ่ม กองทุน องค์กรชุมชนต่าง ๆ ให้เข้ามาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ในการพัฒนาภาพรวมของตำบลไปด้วยกัน
๖. การจัดการข้อมูลและเทคโนโลยี คือมีระบบฐานข้อมูลตำบล องค์กรความรู้ บทเรียน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและตัดสินใจเรื่องสำคัญ ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่
๗. การจัดการเงินและทรัพยากร คือการจัดระบบการเงินการคลังของชุมชนให้มีความมั่นคง สามารถเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายใน ดูแลช่วยเหลือด้านสวัสดิการให้กับประชาชนได้อย่างทั่วถึง
๘. การสื่อสารและการเรียนรู้ มีการจัดระบบการติดต่อสื่อสารภายในพื้นที่และการติดต่อสื่อสารสาธารณะ รวมถึงการจัดระบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาบุคลากรและพัฒนางาน
๙. ภูมิต้านทาน คือ มีการสร้างความสามารถในการเผชิญกับความท้าทาย ปัญหาอุปสรรค และปัจจัยต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบได้อย่างเท่าทันสถานการณ์
๑๐. การเชื่อมโยงสนับสนุนจากภายนอก คือความสามารถในการเชื่อมประสานกับองค์กรหรือหน่วยงานภายนอกเพื่อเสริมพลังภายใน โดยยึดเป้าหมายของพื้นที่เป็นสำคัญ

ข้อมูลตำบลที่ได้จากระบบข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (TCNAP) และกระบวนการวิจัยข้อมูลชุมชน (RECAP) ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น เป็นข้อมูลสำหรับจัดทำแผนการพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชนเชิงรุกที่ตรงตามความต้องการและสภาพปัญหาของชุมชน อีกทั้งนำมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลและแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับอื่น ๆ ตามระบบ One Plan ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดินและการบริการประชาชนที่สามารถตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของประชาชนที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการ

^{๑๑} เพิ่งอ้าง.

แผ่นดินที่ให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งในการบริหารราชการในระดับพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและการ “บูรณาการ” ฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานเข้าด้วยกัน

หนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของการจัดการตำบลเข้มแข็งตามแนวทางการอภิบาลแบบหุ้นส่วน (Governance by Partnerships) ซึ่งเป็นไปตามทิศทางการพัฒนาประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Deliberative and Participatory Democracy) เรื่อง “ระบบข้อมูลตำบลที่ดี” เป็น ๑ ใน ๑๐ องค์ประกอบที่สำคัญ ที่ทำให้กระบวนการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมอิงกับหลักฐานเชิงประจักษ์

บทที่ ๔ บทสรุปและข้อเสนอแนะ

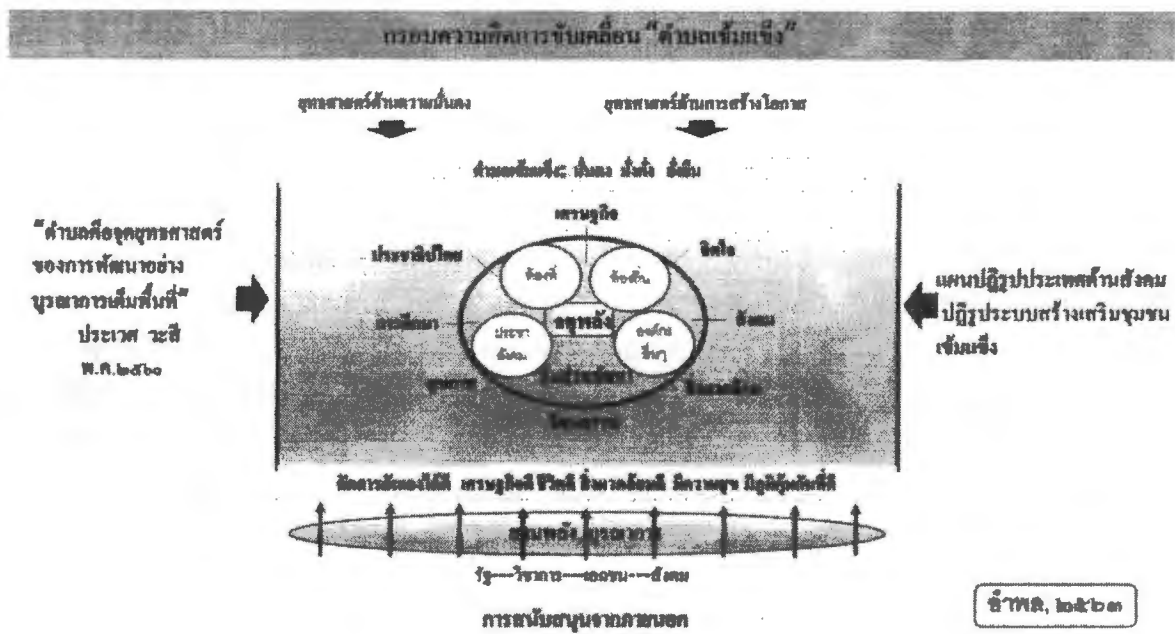
๑. บทสรุป

๑.๑ ประเทศต้องมีการพัฒนาประชาธิปไตยจากระบบตัวแทนไปสู่ระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และถกแถลง การบริหารจัดการสังคมหรือที่เรียกว่า “การอภิบาล” (Governance) ต้องพัฒนาจากการอภิบาลโดยรัฐไปสู่การอภิบาลแบบหุ้นส่วน และเพื่อให้กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นไปอย่างกว้างขวาง และทั่วถึง จำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้นตามลำดับ และการจัดการการพัฒนาในท้องถิ่นต้องเป็นแบบหุ้นส่วน ไม่ใช่ให้อำนาจไปกระจุกที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคต้องลดบทบาทลดอำนาจหน้าที่ (Authority) ลง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นหน่วยงานแกนหลักในตำบลเพื่อสานจุดพลังให้เข้ามาร่วมพัฒนาพื้นที่ เพื่อให้การตัดสินใจเชิงนโยบาย และการออกแบบปฏิบัติการ (Designing Public Interventions or Public Schemes) ให้ตอบสนองต่อบริบทสถานการณ์และความต้องการของพื้นที่และชุมชน

๑.๒ สังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปมากและรวดเร็ว ทุกเรื่องทุกมิติมีความสลับซับซ้อน พลิกผันเปลี่ยนแปลง กระทบถึงกัน การรวมศูนย์การจัดการโดยรัฐส่วนกลางด้อยประสิทธิภาพลง (ในด้านการตอบสนองต่อบริบทที่ซับซ้อนข้างต้น) ต้องกระจายอำนาจให้หน่วยงานในระดับพื้นที่จัดการตนเองให้มากขึ้น และเป็นรูปธรรมและ การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นเท่านั้น ไม่เพียงพอ ต้องมีการเชื่อมถึงองค์กรทุกภาคส่วน

๑.๓ ตำบลคือพื้นที่ยุทธศาสตร์ของการพัฒนา มีขนาดพอเหมาะไม่เล็กเกินไปไม่ใหญ่เกินไป มีหน่วยงานองค์กรทุกภาคส่วนครบถ้วน ทั้งภาคราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน

๑.๔ เป็นเรื่องดีที่รัฐบาลได้พยายามปฏิรูปและปรับระบบการบริหารจัดการของรัฐจากการปฏิบัติตามภารกิจ หน้าที่และยุทธศาสตร์ (functions and strategies) มาให้ความสำคัญกับการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area - based Approach) มีการออกแบบระบบบริหารแบบบูรณาการด้วยการจัดทำแผนการบูรณาการ และประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ให้เป็นลักษณะแผนเดียวกัน (One Plan) และระบบ TPMAP (Thai People Map and Analytics Platform) ซึ่งเป็นระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ของภาครัฐ เพื่อการแก้ปัญหาความยากจนที่สามารถระบุปัญหาความยากจนในระดับบุคคล เป็นต้น ซึ่งระบบนี้จะเกิดประโยชน์สูงสุด ต้องให้ความสำคัญกับระบบกลไกและการจัดการในพื้นที่ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่า ตำบล คือ พื้นที่ยุทธศาสตร์ของการพัฒนา (ข้อ ๑.๓)

(อ้างอิง : อ่ำพล จินดาวัฒนะ, ๒๕๖๓)

มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติที่ ๔ : การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ที่ได้กำหนดเป้าหมายการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมฉบับเดิมที่มีเป้าประสงค์ให้ชุมชนเข้มแข็ง ๓ ด้าน ได้แก่ (๑) ชุมชนสามารถจัดการตนเองได้อย่างมีคุณภาพ (๒) ชุมชนมีเศรษฐกิจดี มั่นคง ยั่งยืน และ (๓) ชุมชนมีภูมิคุ้มกันต้านต่อปัจจัยกระทบต่าง ๆ โดยให้พื้นที่ตำบลเป็นฐาน ประกอบกับแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านสังคม ในกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๒ : การผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคม และคลังความรู้ในระดับพื้นที่ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big rock) เพื่อให้สามารถจัดสวัสดิการและสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เป็นการต่อยอดจากประเด็นปฏิรูปเรื่องการจัดการข้อมูลและองค์ความรู้ทางสังคมที่แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมฉบับเดิมได้ให้ความสำคัญกับบทบาทของหน่วยงานท้องถิ่นในการจัดเก็บข้อมูลด้านสังคม และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง ที่มีเป้าหมายให้ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับเพิ่มขึ้น และประชาชนอยู่ดี กินดีและมีความสุขดีขึ้น โดยมุ่งเป้าหมายที่ “ตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

๑.๕ การจัดการตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วนสามารถเชื่อมต่อกับระบบ One Plan และระบบบริหารแบบบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานได้ดี ต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาอย่างเป็นระบบและจริงจัง โดยการจัดการตำบลเข้มแข็งมีหลักการที่สำคัญ^{๑๒} ดังนี้

๑) การมีเจตนาความร่วมมือ มีการกำหนดให้ “ตำบลเป็นจุดยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศ” เพื่อการพัฒนาระบบและกลไกในทุกกระดับที่ช่วยหนุนเสริมการจัดการตำบลเข้มแข็ง

๒) หลักการอภิบาลแบบหุ้นส่วน หมายถึง “การปฏิสัมพันธ์กันระหว่างภาครัฐ ท้องถิ่น องค์การสาธารณะ ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม เพื่อร่วมกันบริหารกิจการสาธารณะ ตั้งแต่การกำหนดทิศทางการพัฒนา การกำกับดูแล การแก้ไขปัญหาความท้าทายต่าง ๆ และสร้างสรรค์โอกาสหรือทางเลือกใหม่ ๆ” โดยอาศัยการทำงานแบบเครือข่าย มีความเป็นเจ้าของร่วมกัน เหมาะกับงานเชิงพัฒนาที่มีความสลับซับซ้อน เกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย ซึ่งใช้การอภิบาลโดยรัฐอย่างเดี่ยวจัดการไม่ได้ผล หรือได้ผลน้อย

๓) หลักการพัฒนาแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ เน้นการประสานความร่วมมือของทุกภาคส่วน โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง มากกว่าการทำงานรายโครงการ หรือรายประเด็น โดยนัยนี้ การพัฒนาตำบลจึงเป็นทั้งเป้าหมาย เครื่องมือ และผลลัพธ์ไปพร้อมกัน

๔) หลักการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของและรับผิดชอบร่วมกัน และการส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น เครื่องมือที่ดีที่สุด คือ “พื้นที่สาธารณะ” ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและมีส่วนร่วมได้

๕) หลักการพัฒนาที่สมดุล คือ การพัฒนาอย่างสมดุลระหว่าง สิทธิกับหน้าที่ อำนาจรัฐกับอำนาจทางสังคม การอนุรักษ์กับการพัฒนา ความเป็นทางการกับไม่เป็นทางการ ความสัมพันธ์แนวดิ่งกับแนวนราบ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยกับภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น

ซึ่งหนึ่งในองค์ประกอบของระบบการจัดการตำบลเข้มแข็ง คือ “ระบบข้อมูลตำบล” เพื่อการบริหารและตัดสินใจเรื่องสำคัญ ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

๑.๖ ที่ผ่านมารัฐบาลโดยกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) กระทรวงสาธารณสุข สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เป็นต้น มีระบบการเก็บข้อมูลของตนเอง เพื่อการนำมาใช้วางแผนงานและโครงการเพื่อการพัฒนาพื้นที่ รวมถึงภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาเยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้ให้ส่วนราชการจัดทำโครงการให้คนไปจัดเก็บข้อมูลจากพื้นที่ออกมาใช้ภายนอกชุมชน สำหรับระบบข้อมูล จปฐ. ได้ใช้มาเป็นระยะเวลานานตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ โดยกรมการพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นการจัดเก็บข้อมูลในระดับครัวเรือนที่แสดงถึงสภาพความจำเป็นพื้นฐานของคนในครัวเรือนในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำไว้ว่าคนควรมีคุณภาพชีวิตในแต่ละเรื่องอย่างไร ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ อย่างน้อยคนไทยควรมีระดับความเป็นอยู่ไม่ต่ำกว่าระดับใดในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ และทำให้ประชาชนสามารถทราบได้ด้วยตนเองว่าในขณะนี้คุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว รวมไปถึงหมู่บ้าน/ชุมชน อยู่ในระดับใด

^{๑๒} คณะกรรมาธิการการแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ วุฒิสภา, รายงานการพิจารณาศึกษาการจัดการตำบลเข้มแข็งตามแนวทางยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ, ๒๕๖๔.

มีปัญหาที่จะต้องแก้ไขในเรื่องใดบ้าง เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว และสังคม อันเป็นนโยบายสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยมีการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานเป็นประจำทุกปี

สำหรับข้อมูล กชช. ๒ค ได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลานานตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ โดยกรมการพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นการจัดเก็บข้อมูลระดับหมู่บ้านที่แสดงสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา การมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชน สุขภาพและอนามัย สภาพแรงงานและยาเสพติด ซึ่งดำเนินการจัดเก็บทุกหมู่บ้านในเขตชนบทเป็นประจำทุก ๒ ปี ทำให้ทราบว่าประชาชนในหมู่บ้านต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิต และสภาพความเป็นอยู่ในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างไร สามารถนำมาสรุปได้ว่า แต่ละหมู่บ้านมีปัญหาในเรื่องใดบ้าง (ตัวชี้วัดใดบ้าง) ที่ควรได้รับการแก้ไข แต่เป็นระบบที่นำข้อมูลพื้นที่ไปใช้ภายนอกพื้นที่เพื่อกลับมาหนุนเสริมการพัฒนาโดยรัฐ (Governance by State) เป็นหลัก และใช้งบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ในการจัดทำข้อมูล จปฐ. จำนวน ๔๑๒,๑๑๖,๐๐๐ บาท และงบประมาณ การจัดทำข้อมูล จปฐ. และ กชช. ๒ค ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๔๓๑,๖๒๖,๘๐๐ บาท

๑.๗ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้จัดทำข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (TCNAP) และกระบวนการวิจัยชุมชนที่ได้จากการสำรวจ (RECAP) ซึ่งเป็นการจัดเก็บเป็นข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดทำข้อมูลตำบล จำนวน ๒,๒๘๕ แห่ง จากทั้งหมด ๗,๗๗๒ แห่ง (ไม่รวม อบจ.) โดยภาคเหนือ จำนวน ๗๙๙ แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๗๗๕ แห่ง ภาคกลาง จำนวน ๓๖๐ แห่ง ภาคใต้ จำนวน ๓๕๑ แห่ง และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเครือข่าย จำนวน ๓,๕๑๔ แห่ง ซึ่งกระบวนการจัดทำข้อมูลตำบลดังกล่าวเป็นการจัดเก็บข้อมูลโดยชุมชนเพื่อชุมชน ก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

๑) รู้จุดแข็งและจุดอ่อนของพื้นที่ โดยอาศัยฐานข้อมูลภาครัฐและฐานข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบกัน สำหรับใช้ในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาในชุมชนด้วยทุนทางสังคมที่มี และการสนับสนุนจากจุดพลังในพื้นที่และนอกพื้นที่

๒) หน่วยงานรัฐในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมประชุมกับชุมชนเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

๓) นำไปใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการวางแผนแบบบูรณาการทั้งเวทีประชุมประจำเดือน แผนหมู่บ้าน และแผนตำบล

๔) หน่วยงานรัฐมีการเชื่อมโยงข้อมูลตำบลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกำกับของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการสนับสนุนของ สสส. ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งเป็นเจ้าของข้อมูลตำบลดังกล่าว โดย สสส. ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ได้

๕) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแกนนำสำคัญในการจัดเก็บ ประมวลผลและใช้ประโยชน์จากข้อมูลตำบลดังกล่าว

๖) เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(ท้องถิ่น) กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน (ท้องที่) หน่วยงานรัฐในพื้นที่ และองค์กรชุมชน ในการปฏิบัติงาน การพัฒนา ข้อมูล การพัฒนาคน และการพัฒนางานไปพร้อมกัน

๗) ตำบลเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ขนาดพอเหมาะในการพัฒนาประเทศที่ให้ทุกภาคส่วนและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ทำงานร่วมกัน

๘) เป็นเครื่องมือที่ทำให้การขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์ชาติที่ ๔ : การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม บรรลุตามเป้าหมายได้อย่างแท้จริง

๑.๘ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาภายในพื้นที่ตำบล โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มีบทบาทสำคัญมากในการสนับสนุน เนื่องจากมีประสบการณ์การทำงานร่วมกันมาแล้วในระดับพื้นที่และสามารถพัฒนาเป็นแผนงานส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาระบบข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ โดยใช้งบประมาณไม่สูงมาก ส่วนหนึ่งควรมาจากงบประมาณส่วนกลางเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาศักยภาพทีมจัดเก็บข้อมูล การจัดการศูนย์ข้อมูล การบริหารจัดการให้มีการจัดเก็บและใช้ประโยชน์ข้อมูล การจัดพิมพ์แบบสอบถาม การเก็บข้อมูล และการบันทึกข้อมูลในระบบออนไลน์ อีกส่วนหนึ่งควรใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีองค์ความรู้ในการจัดเก็บข้อมูล การใช้ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการพัฒนาระบบข้อมูลตำบลอย่างต่อเนื่อง

๑.๙ การจัดทำข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (TCNAP) และกระบวนการวิจัยชุมชน (RECAP) ซึ่งเป็นการจัดเก็บเป็นข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการดำเนินการภายใต้ความร่วมมือตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน : สำนัก ๓) กับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่วันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๖ ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ทุกคราวที่มีการเปลี่ยนแปลงอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นก็มีการหารือเพื่อทบทวนบันทึกข้อตกลงดังกล่าวข้างต้น อีกทั้งเมื่อวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙ องค์กรหลักที่มีบทบาทในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ประกอบด้วย กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (โดยสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน) ได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น โดยการจัดทำข้อมูลตำบลเป็นส่วนหนึ่งของข้อตกลงทั้ง ๒ ฉบับ

๒. ข้อเสนอแนะ

“ข้อมูลตำบล” ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าของและใช้ประโยชน์ จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการ “รัฐกิจ” (Public Administration and Management) ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนท้องถิ่น เป็นการเสริมสร้างให้ชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งจัดการตนเองให้เกิดประโยชน์สาธารณะและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนได้ ทั้งยังหนุนเสริมต่อการปรับเปลี่ยนการบริหารรัฐกิจในระดับพื้นที่ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเป็น e-Government ที่โปร่งใสตรวจสอบได้ และรองรับสังคมและเศรษฐกิจดิจิทัล อนึ่ง โดยที่หน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยได้มีการจัดเก็บข้อมูลจาก

พื้นที่เพื่อใช้งานตามภารกิจของหน่วยงาน จึงควรมีการบูรณาการ แลกเปลี่ยน แบ่งปันข้อมูล เพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ในกรณีนี้ จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๒.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบลในตำบลนั้น ๆ) เป็นหน่วยงานหลักในพื้นที่ สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นของรัฐทั้งสังกัดส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ ฝ่ายปกครอง กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน สภาองค์กรชุมชนตำบล และองค์กรภาคประชาสังคมอื่น ๆ ในพื้นที่และภาคเอกชนในพื้นที่ (จตุพลัง) ร่วมกันสำรวจและจัดทำระบบข้อมูลตำบล รองรับการจัดการ ตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วนตามยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ต่อยอดจากที่ได้ดำเนินการโครงการจัดทำข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (TCNAP) และกระบวนการวิจัยชุมชน (RECAP) ซึ่งเป็นการจัดเก็บเป็นข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพสำหรับตำบลที่เคยดำเนินการแล้ว และดำเนินการจัดทำใหม่สำหรับตำบลที่ยังไม่เคยดำเนินการ โดยใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจากการมีส่วนร่วมของหน่วยงานองค์กรอื่นตามความจำเป็นและเหมาะสม และควรมีการสำรวจซ้ำทุก ๑-๒ ปี เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญของตำบล เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันของทุกภาคส่วนในตำบล เพื่อการทำงาน ตามภารกิจของทุกฝ่าย เพื่อการพัฒนาตำบลได้อย่างถูกต้องทิศทางและก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

๒.๒ กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหลัก ในการผลักดัน ระบบข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ (TCNAP) และกระบวนการวิจัยชุมชน (RECAP) ซึ่งเป็นการจัดเก็บเป็น ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ตามแนวทางที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นร่วมกับสำนักงาน กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพได้เคยสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการร่วมกันกับ ภาคส่วนต่าง ๆ ในตำบล โดยดำเนินการมาแล้วจำนวน ๓,๕๑๔ แห่ง ให้เกิดระบบข้อมูลตำบลครอบคลุม ทุกตำบลทั่วประเทศ โดย

๒.๒.๑ กำหนดเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงมหาดไทย และกรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น และกรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๒ สนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถ/สมรรถนะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบลในตำบลนั้น ๆ) เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลตำบลให้เกิดความเข้มแข็งและ พัฒนอย่างต่อเนื่อง โดย

๑) สนับสนุนงบประมาณพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ให้ครอบคลุมทุกตำบลทั่วประเทศ

๒) สนับสนุนงบประมาณพัฒนาระบบข้อมูลตำบลเชื่อมต่อกับระบบข้อมูลของ อำเภอ จังหวัด และส่วนกลาง เพื่อสนองตอบการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย การบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕ และการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาในระดับ พื้นที่ในลักษณะแผนเดียว (One Plan) รวมทั้งการแก้ไขปัญหาความยากจนลดความเหลื่อมล้ำอย่างบูรณาการ ให้มีประสิทธิภาพ

๓) สนับสนุนงบประมาณส่งเสริมการศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนา ระบบ ข้อมูลตำบลอย่างต่อเนื่อง

๔) ประสานหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความร่วมมือ สนับสนุนการพัฒนาระบบข้อมูลตำบลให้มีประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุด

๕) สนับสนุนให้เกิดการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบคลังข้อมูลตำบลที่ครอบคลุมข้อมูล ทุกมิติและทันสมัยอยู่เสมอ โดยหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และภาคประชาชนสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

๒.๓ กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง เป็นหน่วยงานสนับสนุนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นตามข้อ ๒.๑ โดยเชื่อมโยงเข้ากับระบบข้อมูล Thai QM (Thai Quarantine Monitor) และการพัฒนา รวมทั้งการใช้ระบบข้อมูลตำบลเพื่อการจัดทำแผนตามระบบการบูรณาการและประสาน แผนพัฒนาในระดับพื้นที่ในลักษณะแผนเดียว (One Plan) และเพื่อการพัฒนาพื้นที่ด้านอื่น ๆ อย่างใกล้ชิด

๒.๔ กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการพัฒนาชุมชน เป็นหน่วยงานสนับสนุนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นตามข้อ ๒.๑ โดยเชื่อมโยงเข้ากับระบบข้อมูล จปฐ. และ กชช. ๒ค เพื่อความแม่นยำ และมีความสอดคล้องของข้อมูลในการแก้ปัญหาและเพื่อการพัฒนาด้านอื่น ๆ ตามบทบาทหน้าที่ อย่างใกล้ชิด

๒.๕ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้ความสำคัญกับการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาโดยใช้พื้นที่ตำบลเป็นฐาน และการพัฒนาระบบข้อมูลตำบลตามข้อ ๒.๑ เพื่อให้ สอดคล้องกับเป้าหมายที่ ๓ ของยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และรวมถึงการเชื่อมข้อมูลตำบลเข้ากับระบบ TMAP (Thai People Map and Analytics Platform) เพื่อการแก้งานแบบมุ่งเป้า รวมทั้งการพัฒนาด้านต่าง ๆ

๒.๖ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการบริหาร ตำบลเข้มแข็งแบบหุ้นส่วน และการพัฒนาระบบข้อมูลตำบลตามข้อ ๒.๑ รวมทั้งการสร้างตัวชี้วัด เชิงกระบวนการการมีส่วนร่วมของหน่วยงานทั้งส่วนภูมิภาคและส่วนกลางที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน แบบหุ้นส่วนในระดับตำบล

๒.๗ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพสภาองค์กรชุมชน องค์กรชุมชนทุกระดับ และขบวนองค์กรชุมชน เพื่อร่วมกันจัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลตำบล และร่วมใช้ ประโยชน์ระบบข้อมูลตำบลเพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๒.๘ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ร่วมให้การสนับสนุนด้านวิชาการ การพัฒนาวิชาการ เทคโนโลยีและศักยภาพตามความจำเป็น

๒.๙ หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยที่มีการจัดเก็บ/จัดทำข้อมูลของแต่ละตำบล อาทิ สำนักงาน พัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ และสังคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และสำนักงาน

คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เป็นต้น ที่มีบทบาทภารกิจเชื่อมโยงไปถึงระดับตำบล ร่วมสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามข้อ ๒.๑ และร่วมกับกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตามข้อ ๒.๒ เพื่อเชื่อมโยงระบบข้อมูลตำบลเข้ากับระบบข้อมูลของหน่วยงานรัฐทุกหน่วยและมีการใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืนอันนำไปสู่การแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ

ภาคผนวก

หน้าว่าง

ภาคผนวก ก.

- ตารางที่ ๒ เปรียบเทียบแบบสอบถาม จปฐ. กับ TCNAP
- การสำรวจข้อมูลปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน
ในหมู่บ้านในระบบ ThaiQM

หน้าว่าง

ตารางที่ ๒ เปรียบเทียบแบบสอบถาม จปฐ. กับ TCNAP
โดยใช้ แบบสอบถาม TCNAP ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๖๓ และ แบบสอบถาม จปฐ. ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔

ตารางการเปรียบเทียบแบบสอบถาม จปฐ. กับ แบบสอบถาม TCNAP

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
ปก แบบสอบถามข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ปี พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔			
ชื่อหัวหน้าครัวเรือน	✓	✓	TCNAP ข้อมูลในส่วนแรกผู้ให้ข้อมูล
เลขประจำตัวประชาชน	✓	✓	-
บ้านเลขที่	✓	✓	-
รหัสประจำบ้าน			
ชื่อหมู่บ้าน			
หมู่ที่			
ตำบล			
อำเภอ			
จังหวัด			

รายละเอียดแบบสอบถาม	จริง	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
<p>บ้านเลขที่ใกล้เคียง(ระบุในกรณีที่ไม่มีบ้านเลขที่)</p> <p>ชื่อหมู่บ้าน</p> <p>หมู่ที่</p> <p>ตำบล</p> <p>อำเภอ</p> <p>จังหวัด</p>	✓	✓	-
<p>เขตการปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>องค์การบริหารส่วนตำบล</p> <p>เทศบาลตำบล</p> <p>เทศบาลเมือง</p> <p>เทศบาลนคร</p> <p>เมืองพัทยา</p> <p>กรุงเทพมหานคร</p>	✓	★	ข้อมูลในแบบสอบถาม TCNAP จะใช้หัวข้อหน่วยงาน/องค์กรที่รับผิดชอบจัดเก็บข้อมูล และจะมีชื่อย่อย หน่วยงานรูปแบบพิเศษอื่น ๆ

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลต่ำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
ที่พักอาศัยตั้งอยู่บน ที่ดินของตนเอง ระบุจำนวนไร่ และเอกสารสิทธิ์ เช่า (ระบุจำนวน) ที่สาธารณะ (ระบุจำนวน) อื่น ๆ ต้องระบุ (ระบุจำนวนไร่)	✓	★	TCNAP สอบถามข้อมูลทรัพย์สินและสิ่งอำนวยความสะดวกของครัวเรือน ที่อยู่อาศัย แต่จะไม่ระบุจำนวนไร่ และเอกสารสิทธิ์
ที่ดินที่ใช้ประกอบอาชีพ ที่ดินของตนเอง ระบุจำนวนไร่ และเอกสารสิทธิ์ เช่า (ระบุจำนวน) ที่สาธารณะ (ระบุจำนวน) อื่น ๆ ต้องระบุ (ระบุจำนวนไร่)	✓	★	TCNAP สอบถามข้อมูลด้านเศรษฐกิจครัวเรือน ทรัพย์สินและสิ่งอำนวยความสะดวกของครัวเรือน ที่ดินทำกิน แต่ไม่ระบุจำนวนไร่ และเอกสารสิทธิ์
ตารางข้อมูลสมาชิกที่อาศัยอยู่จริงในปีปัจจุบัน			
ชื่อ-สกุล	✓	✓	-
เลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก	✓	✓	-
เพศ	✓	✓	-

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
อายุ (ระบุปี เดือน)	✓	★	TCNAP สอบถามข้อมูลสมาชิกครัวเรือนระบุวันเดือน ปี เกิด
อาชีพหลัก/อยู่ระหว่างการศึกษา	✓	★	TCNAP สอบถามสถานะการศึกษา การประกอบอาชีพหลัก
การศึกษา	✓	✓	-
ศาสนา	✓	✓	-
ความเกี่ยวข้องกับหัวหน้าครัวเรือน	✓	✓	-
สถานะทางร่างกาย (ระบุ ปกติ/ผู้พิการ/ผู้ป่วยเรื้อรัง)	✓	✓	
ช่วยเหลือตนเอง (ระบุ ได้/ไม่ได้)	✓	★	TCNAP อยู่ในข้อมูลผู้ที่ต้องการได้รับช่วยเหลือดูแล ในครัวเรือน
หมวดที่ ๑ สุขภาพ มี ๗ ตัวชี้วัด			
ตัวชี้วัดที่ ๑ เด็กแรกเกิดมีน้ำหนัก ๒,๕๐๐ กรัมขึ้นไป			
๑.๑ ครัวเรือนนี้มีเด็กอายุไม่เกิน ๑ ปี หรือไม่	✓	★	TCNAP ถามวันเดือนปีเกิดของสมาชิกครัวเรือน ทำให้ทราบจำนวนเด็กอายุไม่เกิน 1 ปี จากการประมวลผลข้อมูลในภายหลัง

[๓]

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
๑.๒ เด็กอายุไม่เกิน ๑ ปี มีน้ำหนักแรกเกิด ไม่น้อยกว่า ๒,๕๐๐ กรัม ทุกคน หรือไม่	✓	✓	-
ตัวชี้วัดที่ ๒ เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างเดียวน้อย ๖ เดือน ติดต่อกัน			
๒.๑ ครวเรือนนี้ มีเด็กอายุน้อยกว่า ๖ เดือน หรือไม่	✓	★	TCNAP ตามวันเดือนปีเกิดของสมาชิกครวเรือน ทำให้ทราบจำนวนเด็กอายุไม่เกิน ๑ ปี จากการ ประมวลผลข้อมูลในภายหลัง
๒.๒ เด็กอายุน้อยกว่า ๖ เดือน ได้กินนมแม่อย่างเดียตั้งแต่แรก เกิดเป็นเวลาติดต่อกันจนถึงวันที่สำรวจทุกคน หรือไม่	✓	✓	-
๒.๓ ครวเรือนนี้มีเด็กอายุตั้งแต่ ๖ เดือน ถึง ๑ ปี หรือไม่	✓	★	TCNAP ตามวันเดือนปีเกิดของสมาชิกครวเรือน ทำให้ทราบจำนวนเด็กอายุไม่เกิน ๑ ปี จากการ ประมวลผลข้อมูลในภายหลัง
๒.๔ เด็กอายุตั้งแต่ ๖ เดือน ถึง ๑ ปี ได้กินนมแม่อย่างเดีย เป็นระยะเวลา ๖ เดือนแรก ติดต่อกันทุกคนหรือไม่	✓	★	TCNAP มีคำถามเด็กแรกเกิดถึง ๖ เดือน ที่ไม่ได้ กิน นมแม่อย่างเดีย

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
ตัวชี้วัดที่ ๓ เด็กแรกเกิดถึง ๑๒ ปี ได้รับวัคซีนป้องกันโรค ครบตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค			
๓.๑ ครีวเรือนนั้นมีเด็กแรกเกิดถึง ๑๒ ปี หรือไม่	✓	★	TCNAP ตามวันเดือนปีเกิดของสมาชิกครัวเรือน ทำให้ทราบว่าครัวเรือนนั้นมีเด็กแรกเกิดถึง ๑๒ ปี จากการประมวลผลข้อมูลในภายหลัง
๓.๒ เด็กแรกเกิดถึง ๑๒ ปี ได้รับวัคซีนป้องกันโรคครบตามตาราง สร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคทุกคนหรือไม่	✓	✓	-
๓.๓ ให้ระบุจำนวนเด็กที่ไม่ได้รับวัคซีน ๑) แรกเกิด ๒) ๑ เดือน ๓) ๒ เดือน ๔) ๔ เดือน ๕) ๖ เดือน ๖) ๙-๑๒ เดือน ๗) ๑ ปี	✓	★	TCNAP มีคำถามเด็กอายุน้อยกว่า ๑๒ ปี ได้รับ วัคซีนป้องกันโรคไม่ครบ เมื่อประมวลผลข้อมูลใน ภายหลัง ที่ทำการ crosstabระหว่างจำนวนเด็ก ในกลุ่มอายุนั้นๆ กับคำถามข้างต้น จะทำให้ได้ ข้อมูลจำนวนเด็กที่ไม่ได้รับวัคซีนในแต่ละกลุ่มอายุ

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
๘) ๑ ปี ๖ เดือน ๙) ๒ ปี ๖ เดือน ๑๐) ๔ ปี ๑๑) ๗ ปี ๑๒) ๑๒ ปี			
ตัวชี้วัดที่ ๔ คราวเรือกินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัยและได้มาตรฐาน			
๔.๑ ถ้ากินอาหารบรรจุสำเร็จ ต้องมีเครื่องหมาย ออย. เช่น เกลือ เเสริมไอโอดีน น้ำปลา น้ำส้มสายชู อาหารกระป๋อง นม อาหารกล่อง เป็นต้น	✓	x	-
๔.๒ ถ้ากินเนื้อสัตว์ต้องทำให้สุกด้วยความร้อน	✓	✓	-
๔.๓ ถ้ากินผักต้องเป็นผักปลอดสารพิษหรือได้ทำการแช่ด้วยน้ำผสมต่างทับทิมหรือน้ำยาล้างผักแล้วล้างด้วยน้ำสะอาดหลาย ๆ ครั้ง	✓	x	-
๔.๔ ก่อนกินอาหารต้องล้างมือทุกครั้งและใช้ช้อนกลาง	✓	x	-

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
ตัวชี้วัดที่ ๕ คริวเรือนมีการใช้ยาเพื่อบำบัด บรรเทาอาการ เจ็บป่วยเบื้องต้นอย่างเหมาะสม			
๕.๑ ใช้ยาสามัญประจำบ้าน	✓	✓	-
๕.๒ ไม่กินยาชุดที่ซื้อจากร้านของชำ	✓	★	TCNAP มีคำถามเวชภัณฑ์และค่ารักษาพยาบาล ของคริวเรือน ซึ่งสามารถประมวลผลเป็นคริวเรือน ที่มีรายจ่ายค่าเวชภัณฑ์ได้ แต่ไม่ได้สอบถามยาชุด ที่ซื้อ จากร้านชำ
๕.๓ ไม่กินยาสมุนไพรหรือยาแผนโบราณที่ไม่ได้ปรับปรุงขึ้นเฉพาะ สำหรับตน (ยกเว้นยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ)	✓	★	TCNAP สอบถามแนวทางการดูแลรักษาเมื่อมี ภาวะเจ็บป่วยในเรื่องการใช้สมุนไพร
๕.๔ ไม่กินผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่อ้างสรรพคุณเกินจริง โดยแสดงสรรพคุณเป็นยาเพื่อบำบัด บรรเทา รักษาโรค ซึ่งไม่ตรงกับ ที่แสดงในฉลาก	✓	✗	-
ตัวชี้วัดที่ ๖ คนอายุ ๓๕ ปี ขึ้นไป ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี			
๖.๑ จำนวนคนในคริวเรือนที่มีประกันสุขภาพ/สิทธิรักษาพยาบาล ดังต่อไปนี้	✓	✓	-
๑) ประกันสุขภาพเอกชน			

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
๒) สิทธิข้าราชการ ๓) สิทธิประกันสังคม ๔) สิทธิหลักประกันสุขภาพ ๕) อื่น ๆ ...			
๖.๒ ในรอบปีที่ผ่านมา จำนวนคนในครัวเรือนที่ใช้บริการ สถานพยาบาลดังต่อไปนี้ ๑) สถานีอนามัย/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๒) โรงพยาบาลของรัฐ ๓) โรงพยาบาลเอกชน ๔) คลินิก ๕) อื่นๆ ...	✓	✓	-
๖.๓ ครัวเรือนนี้ มีคนอายุตั้งแต่ ๓๕ ปี ขึ้นไปหรือไม่	✓	★	TCNAP สอบถามวันเดือนปีเกิดของสมาชิก ครัวเรือน ทำให้ทราบว่าครัวเรือนนั้น มีอายุ ๓๕ ปีขึ้นไป จากการประมวลผลข้อมูล ในภายหลัง

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
๖.๔ ในรอบปีที่ผ่านมา คนอายุตั้งแต่ ๓๕ ปีขึ้นไป ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี ทุกคนหรือไม่	✓	✓	-
๖.๕ คนที่ไม่ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี ตามข้อ ๖.๔ ได้รับการตรวจคัดกรองความเสี่ยงต่อโรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูง ทุกคนหรือไม่	✓	★	TCNAP สอบถามพฤติกรรมเสี่ยงของสมาชิกครัวเรือนโดยมีเรื่องของการตรวจสุขภาพประจำปีและสอบถามเกี่ยวกับการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังและการจัดบริการดูแลสุขภาพในหมู่บ้าน/ชุมชน แต่ไม่ใช่เป็นการคัดกรอง
ตัวชี้วัดที่ ๗ คนอายุ ๖ ปี ขึ้นไป ออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ ๓ วัน วันละ ๓๐ นาที			
คนอายุ ๖ ปีขึ้นไป ทุกคนในครัวเรือนนี้ได้ออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ ๓ วัน วันละ ๓๐ นาที หรือได้ออกแรง/ออกกำลังกายติดต่อกันอย่างน้อย ๑๐ นาทีขึ้นไป รวมกันทั้งวัน ๓๐ นาที อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๕ วัน หรือไม่	✓	★	TCNAP สอบถามพฤติกรรมเสี่ยงของสมาชิกครัวเรือนโดยมีเรื่องของการไม่ได้ออกกำลังกายและการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายของหมู่บ้าน/ชุมชน

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
หมวดที่ ๒ สภาพแวดล้อม มี ๗ ตัวชี้วัด			
ตัวชี้วัดที่ ๘ คร้วเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและบ้านมีสภาพ คงทนถาวร			
๘.๑ คร้วเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย หรือไม่	✓	✓	-
๘.๒ คร้วเรือนมีบ้านที่มีสภาพคงทนถาวร หรือไม่	✓	✓	-
ตัวชี้วัดที่ ๙ คร้วเรือนมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภคเพียงพอ ตลอดปี อย่างน้อยคนละ ๕ ลิตรต่อวัน			
คร้วเรือนมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภคเพียงพอตลอดปี อย่างน้อยคนละ ๕ ลิตรต่อวัน หรือไม่	✓	★	TCNAP สอบถามการจัดการน้ำสำหรับการอุปโภค และบริโภค การมีน้ำบริโภค (น้ำกิน) ที่สะอาด เพียงพอตลอดปี จะไม่ระบุจำนวนอย่างน้อย คนละ ๕ ลิตรต่อวัน

รายละเอียดแบบสอบถาม	จริง	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
ตัวชี้วัดที่ ๑๐ คร้วเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี อย่างน้อยคนละ ๔๕ ลิตรต่อวัน			
คร้วเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี อย่างน้อยคนละ ๔๕ ลิตรต่อวัน	✓	★	TCNAP สอบถามการจัดการน้ำสำหรับการอุปโภค และบริโภค การมีน้ำอุปโภค (น้ำใช้) ที่สะอาด เพียงพอตลอดปี จะไม่ระบุจำนวนอย่างน้อย คนละ ๔๕ ลิตรต่อวัน
ตัวชี้วัดที่ ๑๑ คร้วเรือนมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด และถูกสุขลักษณะ			
๑๑.๑ มีสภาพในบ้านสะอาด ห้องนอนลมพัดผ่านสะดวก ไม่มีฝุ่นละอองและกลิ่นเหม็นอับชื้น ที่หลับนอนข้าวของเครื่องใช้ สะอาด มีการจัดเก็บเป็นระเบียบไม่รุงรัง	✓	✓	-
๑๑.๒ มีที่ประกอบอาหารสะอาดเป็นระเบียบ มีตู้กับข้าวหรือฝาชี มีอุปกรณ์ล้างมือที่ใช้งานได้ดี(เช่นสบู่หรือน้ำยาล้างจาน) และมีการ กำจัดไขมันก่อนล้าง	✓	✓	-

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
๑๑.๓ มีที่เก็บน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภคสภาพดี มีฝาปิด	✓	✓	-
๑๑.๔ มีการกำจัดสัตว์ แมลงที่เป็นพาหะนำโรค ได้แก่ ยุงลาย หนู แมลงวัน แมลงสาบ ไม่พบแหล่งเพาะพันธุ์และที่หลบซ่อนอาศัย ภายในบ้านหรือบริเวณบ้าน	✓	✓	-
๑๑.๕ มีการจัดการขยะ ดังนี้ ๑) มีอุปกรณ์ อาทิ ไม้กวาดถังขยะ ถังใส่ขยะ ๒) มีการคัดแยกขยะออกเป็น ๔ ประเภท (๑. ของเสียอันตราย ๒. ขยะรีไซเคิล ๓. เศษอาหาร ๔. ขยะอื่น ๆ) ๓) มีการกำจัดขยะ เช่น ส่งให้ อปท.กำจัด หรือการฝังหลุม	✓	✓	-
๑๑.๖ มีร่องระบายน้ำอยู่ในสภาพดี ไม่มีแหล่งน้ำขังภายในบ้าน และไม่มีการปล่อยน้ำเสียลงแหล่งน้ำสาธารณะ	✓	✓	-
๑๑.๗ มีส้วมใช้ที่มีสภาพแข็งแรงใช้งานได้สะอาด มีการระบายอากาศที่ดี ไม่มีการแตกรั่วที่หัวส้วม พื้นที่ตั้งส้วม และฝาปิด และมีอุปกรณ์ทำความสะอาด	✓	x	-

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลตำบล	ข้อสังเกต
		โดยการสำรวจ	(ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
๑๑.๘ มีการจัดเก็บและแยกสารเคมีที่เป็นอันตรายออกจากเครื่องใช้อื่นๆโดยจัดให้เป็นระเบียบและวางให้พ้นมือเด็ก	✓	✓	-
ตัวชี้วัดที่ ๑๒ คริวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ			
๑๒.๑ มีเสียงดัง อาจสังเกตจากคนที่ยืนห่างกัน ๑ เมตร พูดคุยกันแล้วคนฝ่ายหนึ่งไม่ได้ยินว่าอีกฝ่ายพูดอะไร หรือ ความรู้สึกของบุคคลว่ามีเสียงดังเกิดขึ้นจากสภาพปกติของพื้นที่นั้น ๆ	✓	★	TCNAP สอบถามการจัดการมลพิษหรือมลภาวะต่าง ๆ
๑๒.๒ มีความสั่นสะเทือน โดยวัดจากความรู้สึกหรือการสั่นไหวของวัสดุ หรือภาชนะ สิ่งของต่าง ๆ ในครัวเรือน	✓	★	TCNAP สอบถามปัญหาภัยพิบัติที่ส่งผลกระทบต่อครัวเรือน
๑๒.๓ มีฝุ่นละออง (๑. ฝุ่นขนาดใหญ่โดยการมองเห็นด้วยตาเปล่า ๒. ฝุ่นขนาดเล็กสังเกตจากการสะสมของฝุ่นบนพื้นผิวหน้าของภาชนะ อุปกรณ์ เครื่องใช้ภายในบ้าน	✓	★	TCNAP สอบถามการจัดการมลพิษหรือมลภาวะต่าง ๆ
๑๒.๔ มีกลิ่นเหม็นที่รู้สึกไม่สบาย (โดยสอบถามจากความรู้สึกสัมผัสของบุคคลตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป) เช่นวงเวียนศีรษะ คลื่นไส้ ทำให้เกิดความวิตกกังวลรู้สึกแฉะแฉะ เป็นต้น	✓	★	TCNAP สอบถามการจัดการมลพิษหรือมลภาวะต่าง ๆ

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
๑๒.๕ มีน้ำเสีย โดยการสังเกตจากกลิ่นและสีที่ผิดไปจากธรรมชาติ	✓	★	TCNAP สอบถามการจัดการมลพิษ หรือมลภาวะต่าง ๆ
๑๒.๖ มีขยะหรือของเสียอันตราย (หลอดไฟ กระป๋องสเปรย์ ถ่านไฟฉาย ฯลฯ) โดยการมองเห็นหรือสังเกต เช่น ปริมาณขยะ ล้นจากภาชนะรองรับขยะกลิ่นเหม็นจากขยะ ของเสียอันตรายไม่มี การแยกทิ้งอย่างถูกต้อง	✓	★	TCNAP สอบถามการจัดการมลพิษ หรือมลภาวะต่าง ๆ
๑๒.๗ หากครัวเรือนมีปัญหาตามข้อใดข้อหนึ่งใน ๖ ข้อย่อยข้างต้น ให้ระบุว่าครัวเรือนตั้งอยู่ใกล้แหล่งใด -แหล่งอุตสาหกรรม -แหล่งเกษตรกรรม -อื่นๆ	✓	★	TCNAP สอบถามสถานที่ตั้งของบ้าน ที่ดินทำกิน สถานที่ทำงานสามารถประมวลข้อมูลได้

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
ตัวชี้วัดที่ ๑๓ คริวเรือมีการป้องกันอุบัติเหตุ และภัยธรรมชาติ อย่างถูกวิธี			
<p>๑๓.๑ คริวเรือมีการป้องกันอุบัติเหตุและภัยธรรมชาติอย่างถูกวิธีหรือไม่</p> <p>๑) มีการป้องกันอุบัติเหตุเมื่อขับขี้นานพาทนะ</p> <p>๒) มีการป้องกันอุบัติเหตุเมื่อใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า</p> <p>๓) มีการป้องกันอันตรายหรืออุบัติเหตุจากการประกอบอาชีพ</p> <p>๔) มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยธรรมชาติ</p>	✓	★	TCNAP จะมีข้อมูลในหัวข้อการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยธรรมชาติ พุทธิกรรมเสี่ยงอุบัติเหตุจากการประกอบอาชีพ และภาวะเสี่ยงจากการประกอบอาชีพของสมาชิกคริวเรือ
๑๓.๒ ในรอบปีที่ผ่านมา คริวเรือประสบภัยธรรมชาติหรือไม่	✓	✓	-
<p>๑๓.๒.๑ ในรอบปีที่ผ่านมา คริวเรือประสบภัยธรรมชาติด้านใดบ้าง</p> <p>๑) อุทกภัย</p> <p>๒) วาตภัย</p> <p>๓) อัคคีภัย</p> <p>๔) ดินโคลนถล่ม</p>	✓	✓	-

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
๕) แผ่นดินไหว ๖) อื่น ๆ			
๑๓.๓ ในรอบปีที่ผ่านมา มีคนในครัวเรือนที่ได้รับความเจ็บป่วยจากการทำงาน จนเป็นเหตุต้องให้หยุดงานหรือไม่	✓	✓	-
ตัวชี้วัดที่ ๑๔ ครัวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน			
๑๔.๑ ในรอบปีที่ผ่านมา ครัวเรือนนี้มีคนถูกฆ่าตายหรือไม่	✓	✓	-
๑๔.๒ ในรอบปีที่ผ่านมา ครัวเรือนนี้ มีคนถูกทำร้ายร่างกาย กระทบอานาจาร ข่มขืน กระทบชำเราหรือไม่	✓	★	TCNAP สอบถามปัญหาการจัดการจุดอันตราย/ พื้นที่เสี่ยงของชุมชน คือ อุบัติเหตุจลาจล
๑๔.๓ ในรอบปีที่ผ่านมา ครัวเรือนนี้ มีคนถูกประทุษร้ายต่อทรัพย์สินหรือไม่	✓	★	อาชญากรรม ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ไฟส่องสว่าง ไม่เพียงพอ แหล่งมั่วสุม โดยมีวิธีการจัดการ
๑๔.๔ ในรอบปีที่ผ่านมา ครัวเรือนนี้ ถูกบุกรุกที่อยู่อาศัยหรือไม่	✓	★	จุดอันตราย/พื้นที่เสี่ยง ประกอบด้วย การค้นหา จุดเสี่ยงหรือจุดอันตรายในชุมชน การซ่อมแซม
๑๔.๕ ในรอบปีที่ผ่านมา ครัวเรือนนี้ มีอาชญากรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สิน อย่างไรบ้างหนึ่งหรือ หลายอย่างหรือไม่	✓	★	ถนนในส่วนที่ชำรุดเสียหาย การติดไฟส่องสว่าง ในบริเวณที่เป็นจุดอันตราย การจัดเวรยามรักษา ความปลอดภัยในชุมชน และการติดป้ายหรือ สัญญาณเตือนบริเวณที่เป็นจุดอันตราย

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ	ข้อมูลทั่วไป โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
หมวดที่ ๓ การศึกษา มี ๕ ตัวชี้วัด			
ตัวชี้วัดที่ ๑๕ เด็กอายุ ๓-๕ ปี ได้รับการบริการเลี้ยงดูเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน			
๑๕.๑ ครั้วเรือนนี้มีเด็ก อายุ ๓-๕ ปีหรือไม่	✓	★	TCNAP ตามวันเดือนปีเกิดของสมาชิกครั้วเรือน ทำให้ทราบว่าครั้วเรือนนั้นมีเด็กอายุ 3-5 ปี จากการประมวลผลข้อมูลในภายหลัง
๑๕.๒ เด็กอายุ ๓-๕ ปี ได้รับการบริการเลี้ยงดูเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเคลื่อนที่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนเกณฑ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา อนุบาลชนบท โรงเรียนอนุบาล เป็นต้น หรือได้เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของเด็กก่อนวัยเรียนทุกคนหรือไม่	✓	★	TCNAP สอบถามข้อมูลอายุและการศึกษา จากการประมวลผลข้อมูลในภายหลัง
ตัวชี้วัดที่ ๑๖ เด็กอายุ ๖-๑๔ ปี ได้รับการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี			
๑๖.๑ ครั้วเรือนนี้ มีเด็กอายุ ๖-๑๔ ปี หรือไม่	✓	★	TCNAP ตามวันเดือนปีเกิดของสมาชิกครั้วเรือน ทำให้ทราบว่าครั้วเรือนนั้นมีเด็กอายุ ๖ - ๑๔ ปี จากการประมวลผลข้อมูลในภายหลัง

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
๑๖.๒ เด็กอายุ ๖-๑๔ ปี ได้เข้าเรียน ชั้น ป.๑ - ม.๓ (การศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี) ทุกคน หรือไม่	✓	★	TCNAP สอบถามข้อมูลอายุและการศึกษาจากการประมวลผลข้อมูลในภายหลัง
๑๖.๓ เด็กที่ได้เรียนชั้น ป.๑ - ม.๓ มีการออกกลางคัน หรือไม่	✓	★	TCNAP สอบถามสถานะการศึกษา และเทียบตามอายุ
๑๖.๔ เด็กที่ออกกลางคันไปทำอะไร	✓	×	-
๑๖.๕ เด็กอายุ ๖-๑๔ ปี มีความสนใจในการหาความรู้จากสื่อต่างๆ เช่น การอ่านหนังสือ การดูข่าวสาร สารคดี การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อหาความรู้ เป็นต้น โดยเฉพาะชั่วโมงต่อสัปดาห์	✓	★	TCNAP สอบถามข้อมูลด้านการสื่อสารของครัวเรือน
ตัวชี้วัดที่ ๑๗ เด็กจบชั้น ม.๓ ได้เรียนต่อชั้น ม.๔ หรือเทียบเท่า			
๑๗.๑ ในรอบปีที่ผ่านมา ครัวเรือนนี้ มีเด็กจบชั้น ม.๓ หรือไม่	✓	★	TCNAP สอบถามสถานะการศึกษา และเทียบตามอายุ
๑๗.๒ เด็กจบชั้น ม.๓ ได้เรียนต่อชั้น ม.๔ หรือเทียบเท่า ทุกคน หรือไม่	✓	★	TCNAP สอบถามสถานะการศึกษา และเทียบตามอายุ
๑๗.๓ เด็กที่ได้เรียนต่อชั้น ม.๔ หรือเทียบเท่ามีการออกกลางคันหรือไม่	✓	★	TCNAP สอบถามสถานะการศึกษา และเทียบตามอายุ
๑๗.๔ เด็กที่ออกกลางคัน ไปทำอะไร	✓	×	-

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ:	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
๑๗.๕ เด็กอายุ ๑๕-๑๘ ปี มีความสนใจในการหาความรู้จากสื่อต่าง ๆ เช่น การอ่านหนังสือ การดูข่าวสาร สารคดี การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อหาความรู้ เป็นต้น โดยเฉพาะก็ชั่วโมงต่อสัปดาห์	✓	★	TCNAP สอบถามข้อมูลด้านการสื่อสารของครัวเรือน
ตัวชี้วัดที่ ๑๘ คนในครัวเรือนที่จบการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี ที่ไม่ได้เรียนต่อและยังไม่มีงานทำ ได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพ			
๑๘.๑ ครัวเรือนนี้ มีคนในครัวเรือนที่จบการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี ที่ไม่ได้เรียนต่อชั้น ม.๔ หรือเทียบเท่า และยังไม่มีการทำงาน หรือไม่มี	✓	★	TCNAP สอบถามสถานะการศึกษา และเทียบตามอายุ
๑๘.๒ คนในครัวเรือน ตามข้อ ๑๘.๑ ได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพทุกคน หรือไม่	✓	x	-
๑๘.๓ คนในครัวเรือนที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพตามข้อ ๑๘.๒	✓	x	-
๑๘.๔ คนในครัวเรือนที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพตามข้อ ๑๘.๒ มีความต้องการฝึกอบรมด้านอาชีพกี่คน	✓	x	-

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
ตัวชี้วัดที่ ๑๙ คนอายุ ๑๕-๕๙ ปี อ่าน เขียน ภาษาไทย และคิดเลขอย่างง่ายได้			
๑๙.๑ ครั้วเรือนนี้ มีคนอายุ ๑๕-๕๙ ปี หรือไม่	✓	★	TCNAP ถามวันเดือนปีเกิดของสมาชิกครั้วเรือน ทำให้ทราบว่าครั้วเรือนนั้นมีอายุ ๑๕-๕๙ ปี จากการประมวลผลข้อมูลในภายหลัง
๑๙.๒ คนอายุ ๑๕- ๕๙ ปี สามารถ อ่าน เขียน ภาษาไทย และคิดเลขอย่างง่ายได้ ทุกคนหรือไม่	✓	★	TCNAP สอบถามสถานะการศึกษา เทียบตามอายุ และการใช้ภาษา
๑๙.๓ คนอายุ ๑๕- ๕๙ ปี สามารถ อ่าน เขียน ภาษาอังกฤษได้ ทุกคนหรือไม่	✓	★	TCNAP สอบถามสถานะการศึกษา เทียบตามอายุ และการใช้ภาษา
หมวดที่ ๕ การมีงานทำและรายได้ มี ๔ ตัวชี้วัด			
ตัวชี้วัดที่ ๒๐ คนอายุ ๑๕-๕๙ ปี มีอาชีพและรายได้			
๒๐.๑ ครั้วเรือนนี้ มีคนอายุ ๑๕-๕๙ ปี หรือไม่ (ไม่นับรวมผู้ที่กำลัง ศึกษา อย่างเดียว โดยไม่ประกอบอาชีพ และคนพิการที่ไม่สามารถ ช่วยเหลือตนเองได้)	✓	★	TCNAP ถามวันเดือนปีเกิดของสมาชิกครั้วเรือน ทำให้ทราบว่าครั้วเรือนนั้นมีอายุ ๑๕-๕๙ ปี การประกอบอาชีพ และคนพิการ จากการประมวลผลข้อมูลในภายหลัง

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ	ข้อมูลทั่วไป โดยที่ารสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
๒๐.๒ คนอายุ ๑๕-๕๕ ปี มีอาชีพและมีรายได้ ทุกคน หรือไม่	✓	★	TCNAP ตามวันเดือนปีเกิดของสมาชิกครัวเรือน ทำให้ทราบว่าครัวเรือนนั้นมีอายุ ๑๕ - ๕๕ ปี การประกอบอาชีพ และรายได้ จากการประมวลผลข้อมูลในภายหลัง
๒๐.๓ คนอายุ ๑๕-๕๕ ปี ที่ไม่มีอาชีพ ตามข้อ ๒๐.๒ มีความสมัครใจที่ประกอบอาชีพกี่คน	✓	✘	-
ตัวชี้วัดที่ ๒๑ คนอายุ ๖๐ ปี ขึ้นไป มีอาชีพและรายได้			
๒๑.๑ ครัวเรือนนี้ มีคนอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป หรือไม่ (ไม่นับรวม คนพิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้)	✓	★	TCNAP ตามวันเดือนปีเกิดของสมาชิกครัวเรือน ทำให้ทราบว่าครัวเรือนนั้นมีอายุ ๖๐ ปี ขึ้นไป จากการประมวลผลข้อมูลในภายหลัง
๒๑.๒ คนอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป มีอาชีพและมีรายได้ ทุกคนหรือไม่	✓	★	TCNAP ตามวันเดือนปีเกิดของสมาชิกครัวเรือน ทำให้ทราบว่าครัวเรือนนั้นมีอายุ ๖๐ ปี ขึ้นไป การมีอาชีพ และรายได้ จากการประมวลผลข้อมูล ในภายหลัง
๒๑.๓ คนอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ที่ไม่มีอาชีพ ตามข้อ ๒๑.๒ มีความสมัครใจที่จะประกอบอาชีพกี่คน	✓	✘	-

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
ตัวชี้วัดที่ ๒๒ รายได้เฉลี่ยของคนในครัวเรือนต่อปี			
<p>๒๒.๑ ในรอบปีที่ผ่านมา ครัวเรือนนี้มีรายได้จากข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อดังต่อไปนี้ หรือไม่</p> <p>๑) รายได้จากอาชีพหลักของทุกคนในครัวเรือน</p> <p>๒) รายได้จากอาชีพรอง/อาชีพเสริมของทุกคนในครัวเรือน</p> <p>๓) รายได้อื่นๆของทุกคนในครัวเรือน</p> <p>๔) รายได้ที่เกิดจากการทำ/การปลูก การเลี้ยงสัตว์และการหาไว้กินเอง แล้วคิดคำนวณเป็นจำนวนเงินทั้งหมด</p> <p>๕) รวมรายได้ทั้งหมดของครัวเรือน</p> <p>๖) รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน</p>	✓	✓	-
<p>๒๒.๒ รายจ่ายของครัวเรือน</p> <p>๑) รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต</p> <p>๒) รายจ่ายในการอุปโภคบริโภคที่จำเป็น</p> <p>๓) รายจ่ายในการอุปโภคบริโภคที่ไม่จำเป็น</p>	✓	✓	-

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
๔) รายจ่ายในการชำระหนี้สิน ๕) รวมรายจ่ายทั้งหมดของครัวเรือน			
๒๒.๓ การเข้าถึงแหล่งเงินทุน			
๒๒.๓.๑ ครัวเรือนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนดังต่อไปนี้ หรือไม่ ๑) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ๒) สหกรณ์ ๓) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ๔) ธนาคารออมสิน/ธนาคารกรุงไทย/ธนาคารอิสลาม/ ธนาคาร SME ๕) ธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ ๖) สถาบันการเงินที่ให้การสนับสนุนสินเชื่อ ภาคอุตสาหกรรม ๗) ร้านค้า/พ่อค้า/แม่ค้า/นายทุน ๘) เงินทุนหมุนเวียนจากทางราชการ	✓	✓	-

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
๙) อื่น ๆ			
๒๒.๓.๒ ครัวเรือนได้รับเงินกู้ยืมเพียงพอหรือไม่	✓	★	TCNAP สอบถามแหล่งเงินกู้ของครัวเรือน ภาระหนี้สิน และหนี้นอกระบบ จากการประมวลผลข้อมูลในภายหลัง
๒๒.๔ หนี้สินของครัวเรือน ๑) ครัวเรือนนี้มีหนี้ผ่านสถาบันการเงิน ๒) ครัวเรือนนี้มีหนี้นอกระบบ	✓	✓	-
ตัวชี้วัดที่ ๒๓ ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน			
๒๓.๑ ในรอบปีที่ผ่านมาครัวเรือนมีการเก็บออมเงินในรูปแบบ ใดบ้าง	✓	✓	-
๒๓.๒ ในรอบปีที่ผ่านมา ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน ตามข้อ ๒๓.๑ ปีละกี่บาท	✓	★	TCNAP สอบถามการออม แหล่งเงินออม และการเป็นสมาชิกกองทุนต่าง ๆ แต่ไม่ถาม จำนวนเงิน

รายละเอียดแบบสอบถาม	จริง	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
หมวดที่ ๕ ค่านิยม มี ๘ ตัวชี้วัด			
ตัวชี้วัดที่ ๒๔ คนในครัวเรือนไม่ดื่มสุรา			
ทุกคนในครัวเรือนนี้ดื่มสุราหรือไม่	✓	✓	-
ตัวชี้วัดที่ ๒๕ คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่			
ทุกคนในครัวเรือนนี้สูบบุหรี่หรือไม่(ยาสูบ ยาเส้น หรือยาฉุน)	✓	✓	-
ตัวชี้วัดที่ ๒๖ คนอายุ ๖ ปี ขึ้นไป ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง			
ในรอบปีที่ผ่านมา คนในครัวเรือนที่อายุตั้งแต่ ๖ ปีขึ้นไปทุกคน ได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้งหรือไม่	✓	x	-
ตัวชี้วัดที่ ๒๗ ผู้สูงอายุได้รับการดูแลจากครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ หรือภาคเอกชน			
๒๗.๑ ครัวเรือนนี้มีผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปหรือไม่	✓	★	TCNAP ตามวันเดือนปีเกิดของสมาชิกครัวเรือน ทำให้ทราบว่าครัวเรือนนั้นมีอายุ ๖๐ ปี ขึ้นไป จากการประมวลผลข้อมูลในภายหลัง

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
๒๗.๒ ผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่ในชีวิตความเป็นอยู่ ด้านอาหารการกิน เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และได้รับการดูแลเมื่อยาม เจ็บไข้ได้ป่วย การดูแลเอาใจใส่ด้านสภาพจิตใจจากคนในครอบครัว หมูบ้านหรือชุมชน รวมทั้งได้รับสวัสดิการชุมชนหรือเบี้ยยังชีพจาก ภาครัฐ หรือภาคเอกชนหรือไม่	✓	★	TCNAP สอบถามข้อมูลผู้ที่ต้องการได้รับการ ช่วยเหลือดูแลในครัวเรือน
ตัวชี้วัดที่ ๒๘ ผู้พิการได้รับการดูแลจากครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ หรือภาคเอกชน			
๒๘.๑ ครัวเรือนมีผู้พิการหรือไม่	✓	✓	-
๒๘.๓ ผู้พิการตามข้อ ๒๘.๑ มีบัตรประจำตัวคนพิการหรือไม่	✓	★	TCNAP สอบถามสถานะความพิการ และแยกประเภทความพิการ
๒๘.๓ ผู้พิการได้รับการดูแลเอาใจใส่ในชีวิตความเป็นอยู่ ด้านอาหารการกิน เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และได้รับการดูแลเมื่อยาม เจ็บไข้ได้ป่วย การดูแลเอาใจใส่ด้านสภาพจิตใจจากคนในครอบครัว หมูบ้านหรือชุมชน รวมทั้งได้รับสวัสดิการชุมชนหรือเบี้ยยังชีพจาก ภาครัฐ หรือภาคเอกชนหรือไม่	✓	★	TCNAP สอบถามสถานะความพิการ และแยกประเภทความพิการ และการช่วยเหลือ ดูแล

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
ตัวชี้วัดที่ ๒๙ ผู้ป่วยโรคเรื้อรังได้รับการดูแลจากครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ หรือภาคเอกชน			
๒๙.๑ ครัวเรือนมีผู้ป่วยโรคเรื้อรังหรือไม่	✓	✓	-
๒๙.๒ ผู้ป่วยโรคเรื้อรังได้รับการดูแลเอาใจใส่ในชีวิตความเป็นอยู่ ด้านอาหารการกิน เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และได้รับการดูแลเมื่อยาม เจ็บไข้ได้ป่วย การดูแลเอาใจใส่ด้านสภาพจิตใจจากคนในครอบครัว หมู่บ้านหรือชุมชน รวมทั้งได้รับสวัสดิการชุมชนหรือเบี้ยยังชีพจาก ภาครัฐ หรือภาคเอกชนหรือไม่	✓	★	TCNAP สอบถามผู้ป่วยเรื้อรัง พฤติกรรมเสี่ยง สุขภาพ และการดูแลรักษา
ตัวชี้วัดที่ ๓๐ ครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะเพื่อ ประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น			
ในรอบปีที่ผ่านมา คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของชุมชนท้องถิ่นหรือไม่	✓	✓	-

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ:	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
ตัวชี้วัดที่ ๓๑ ครอบครัวยุติความอบอุน			
<p>๓๑.๑ กรณีสมาชิก ๒ คนขึ้นไป อยู่ในครัวเรือนเดียวกัน</p> <p>๑) สมาชิกในครอบครัวยุติความอบอุนพร้อมหน้าพร้อมตาและได้ทำกิจกรรมร่วมกันอย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้งหรือ อย่างน้อยเดือนละ ๔ ครั้ง</p> <p>๒) สมาชิกในครอบครัวยุติความอบอุนเคารพนับถือกันและไม่มีทะเลาะเบาะแว้งรุนแรง</p> <p>๓) สมาชิกในครอบครัว เมื่อมีปัญหาจะปรึกษาหารือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน</p>	✓	★	TCNAP สอบถามกรณีพิพาทของสมาชิกในครัวเรือน
<p>๓๑.๒ กรณีอยู่คนเดียว</p> <p>๑) หากมีบิดามารดา ลูกหลาน และญาติพี่น้อง ต้องมีการเดินทางเยี่ยมเยียนระหว่างกันอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง</p> <p>๒) หากไม่มีบิดา มารดา ลูกหลาน และญาติพี่น้อง ถ้าสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขถือเป็นครอบครัวอบอุน</p>	✓	★	TCNAP สอบถามข้อมูลทั่วไปของครัวเรือน

รายละเอียดแบบสอบถาม	จปฐ.	ข้อมูลตำบล โดยการสำรวจ	ข้อสังเกต (ความแตกต่างของชุดข้อมูล)
ข้อมูลผู้ให้ข้อมูล หัวหน้าครัวเรือน ผู้จัดเก็บข้อมูล ผู้ตรวจสอบ/ตรวจทานข้อมูล	✓	✓	
หมายเหตุ ๑. แบบสอบถาม TCNAP จัดโครงสร้างของข้อมูล ๒ ระดับ ดังปรากฏในเอกสารนี้ที่กล่าวมาข้างต้นในหัวข้อ “ข้อมูลการจัดทำสำมะโนตำบล” ๒. เครื่องหมาย ✓ ในช่อง TCNAP หมายถึง ระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) มีข้อมูลเหมือนกับระบบข้อมูล จปฐ. ๓. เครื่องหมาย ★ ในช่อง TCNAP หมายถึง ข้อมูลในระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) มีความแตกต่างกับข้อมูลในระบบข้อมูล จปฐ. ดังปรากฏในช่องข้อสังเกต ๔. เครื่องหมาย ✗ ในช่อง TCNAP หมายถึง ระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) ไม่มีข้อมูลเหมือนกับระบบข้อมูล จปฐ.			

การสำรวจข้อมูลปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในหมู่บ้านในระบบ Thai QM

รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจนของประชาชนในทุกมิติเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในทุกช่วงวัย จึงได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) โดยมีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน และคณะกรรมการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (คจพ.) เพื่อเป็นกลไกเชิงนโยบายในการดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ และการพัฒนาคนทุกช่วงวัย เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการเป็นรูปธรรมและยั่งยืน สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) โดยใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP (Thai People Map Analytics Platform) ซึ่งเป็นข้อมูลในลักษณะ Big Data ของภาครัฐที่สามารถระบุกลุ่มเป้าหมายที่ประสบปัญหาทั้งในมิติการศึกษา สุขภาพ ความเป็นอยู่ การเข้าถึงบริการของรัฐ และมีมิติรายได้ ประกอบกับข้อมูลในระบบ Thai QM (Thai Quarantine Monitor) เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและพัฒนาทุกช่วงวัยได้อย่างตรงจุด มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่ โดยการดำเนินงานได้มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัด (ศจพ.จ.) ศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกรุงเทพมหานคร (ศจพ.กทม.) ศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอ (ศจพ.อ.) และศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเขต (ศจพ.ข.) ซึ่งมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับ รวมทั้งทีมปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับพื้นที่เป็นกลไกปฏิบัติการ

นอกจากนี้ได้ตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (อขจพ.) โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานอนุกรรมการ ซึ่งมีหน้าที่กำหนดแนวทาง มาตรการ แผนงาน/โครงการ รวมทั้งบูรณาการการดำเนินงานและงบประมาณเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งการกำกับ เร่งรัด ดูแล ตรวจสอบ ติดตามการปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) ในระดับต่าง ๆ เป็นต้น

ระบบข้อมูล Thai QM ดำเนินการโดยกรมการปกครอง สำหรับใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาของประชาชน โดยได้ให้อำเภอนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจผ่านระบบ Thai QM เป็นเครื่องมือในการชี้เป้าการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบพุ่งเป้า โดยบูรณาการความร่วมมือ

ของทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ ร่วมพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาค่าที่เหมาะสมกับครัวเรือนและตรงตามสภาพปัญหา

แบบสำรวจข้อมูลปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในหมู่บ้านในระบบ ThaiQM

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครัวเรือน ระยะเวลาสำรวจ

ชื่อ หมู่ ตำบล/อำเภอ/เขต
เลขบัตรประจำตัวประชาชน
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน
อาชีพ
เบอร์โทรศัพท์มือถือ
ภาพถ่ายที่สำเนา
เป็นครัวเรือนที่อยู่ในฐานข้อมูล TH MAP

รายได้และอาชีพ

- 15. มีคนได้ทำงานในคนละครัวเรือนได้เฉลี่ยต่อปี ค่าตัว 40,000 บาท คนในครัวเรือนที่ 1 - 10 มีรายได้เฉลี่ยต่อปี _____ บาท
- 16. มีคนอายุ 15-59 ปี ไม่มีอาชีพหารายได้
- 17. มีคนอายุ 60 ปีขึ้นไป ไม่มีอาชีพหารายได้
- 18. ไม่มีเงินทอง

สุขภาพของครัวเรือน

- 19. ไม่มีคนในครอบครัวที่ไม่ดีหรือเจ็บป่วยหนัก
- 20. ได้รับความช่วยเหลือจากปัญหาสาธารณสุข

ส่วนที่ 2 ความเดือดร้อนของครัวเรือน

บ้านที่อยู่อาศัย

- 1. ไม่มีบ้านอยู่
- 2. ครัวเรือนสภาพชำรุดทรุดโทรม
- 3. ไม่มีห้องน้ำ
- 4. มีรั้ว แต่ไม่ถูกดูแลรักษา
- 5. ส่วนรวมบ้านมีการปลูกผักสวนครัว
- 6. มีบ้านเอื้ออาทรเกษตร

น้ำดื่ม/น้ำใช้

- 1. ไม่มีน้ำสะอาดดื่ม/อาบน้ำ/รดผัก
- 2. ไม่มีน้ำสะอาดใช้รดผัก/เลี้ยงสัตว์
- 3. มีบ้านใช้ถังเก็บน้ำฝน/บ่อบาดาล/บ่อ/คู/บ่อบาดาลสาธารณะ/บ่อ/น้ำฝน/บ่อบาดาล

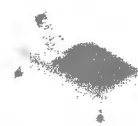
การศึกษา

- 10. มีเด็กอายุ 3-5 ปี ไม่ได้เข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 11. มีเด็กอายุ 6-14 ปี ไม่ได้เข้าโรงเรียน/มัธยมศึกษาตอนต้น
- 12. มีคนในครัวเรือนมีงาน น.3 และไม่ได้เรียนต่อ
- 13. มีคนในครัวเรือนไม่ทราบอ่าน เขียน ภาษาไทยได้
- 14. มีคนในครัวเรือนไม่รู้เรื่องการติดต่อขอความช่วยเหลือ

กลุ่มครัวเรือน

- 21. มีผู้ว่างงานหรือจ้างไม่ได้/ไม่มีการดูแล ว่างคนเดียว
- 22. มีผู้ว่างงานหรือจ้างไม่ได้/ไม่มีการดูแล ว่างหลายคน
- 23. มีผู้พิการไม่ได้รับการดูแล ว่างคนเดียว
- 24. มีผู้พิการไม่ได้รับการดูแล ว่างหลายคน
- 25. ไม่สามารถเดินทางไปบริการได้/ขอความช่วยเหลือ

ความเดือดร้อนที่ไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้

- 26. มีคนในครัวเรือนไม่มีใบประกอบอาชีพ จำนวน _____ คน
- 27. บ้านที่อยู่อาศัยไม่มีบ้านเลขที่
- 28. ไม่มีที่อยู่ประจำ/เป็นบ้าน ทุรกันดาร/ชนบทห่างไกล
- 29. ไม่มีรถส่วนตัว
- 30. ไม่มีโทรศัพท์
- 31. ไม่มีประกันชีวิต
- 32. มีคนในครัวเรือนเป็นเกษตรกร
- 33. มีคนในครัวเรือนถูกขอค่าจ้างต่ำกว่าแรงงานประเทศ
- 34. มีคนในครัวเรือนถูกขูดค่าจ้าง/ค่าจ้าง
- 35. มีคนในครัวเรือนไม่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ
- 36. ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน (มีที่ดินทำกิน แต่ไม่มีเอกสารสิทธิ์)
- 37. อื่น ๆ เช่น _____

ภาคผนวก ข.

- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการระบบข้อมูลตำบล

หน้าว่าง

คำสั่ง

คณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี

ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

วุฒิสภา

ที่ ๑๗/๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาศึกษาระบบฐานข้อมูลตำบล

ด้วยคณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งพิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ ทั้งนี้ คณะกรรมการได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการติดตามการปฏิรูปด้านสังคม กิจการผู้สูงอายุและสังคมสูงวัยขึ้น โดยคณะอนุกรรมการฯ ได้มีข้อเสนอให้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นภายใต้คณะอนุกรรมการฯ ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการ เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๔ จึงได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาศึกษาระบบฐานข้อมูลตำบล โดยมีหน้าที่ในการพิจารณาศึกษาและจัดทำรายงานเกี่ยวกับรูปแบบการจัดทำฐานข้อมูลตำบล การสังเคราะห์ระบบการจัดทำฐานข้อมูลตำบลและข้อเสนอแนวทางการบูรณาการฐานข้อมูลตำบลเพื่อขยายผลให้เกิดเป็นรูปธรรมระดับประเทศตามทิศทางยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ประเด็นการปฏิรูประบบสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรครวมทั้งข้อเสนอแนะด้านต่าง ๆ เพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอต่อรัฐบาล

คณะกรรมการชุดนี้เมื่อได้พิจารณาศึกษาและดำเนินการใด ๆ แล้ว ให้รายงานต่อคณะกรรมการติดตามการปฏิรูปด้านสังคม กิจการผู้สูงอายุและสังคมสูงวัย เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสวุฒิสภา ต่อไป โดยคณะกรรมการมีองค์ประกอบ ดังนี้

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ ประกอบด้วย

๑. นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

๒. นายอำพล จินดาวัฒนะ

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

๓. นายณรงค์ ...

ภาคผนวก ค.

- รายนามคณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก
เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา
- รายนามที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการและเลขานุการ
ประจำคณะกรรมการ
- รายนามคณะอนุกรรมการ

หน้าว่าง

รายชื่อคณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ
คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา

๑. นายวัลลภ ตังคณานูรักษ์	ประธานคณะกรรมการ
๒. พลตรี ไอสถ ภาวิไล	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางเพ็ญพักตร์ ศรีทอง	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นางทัศนียา ยุกวานนท์	เลขาธิการคณะกรรมการ
๖. พลเอก ไพชยนต์ คำตันเจริญ	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นางผาณิต นิติทัณฑ์ประภาศ	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. นายพีระศักดิ์ พอจิต	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๑. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	กรรมการ
๑๒. นายมณฑิร บัญตัน	กรรมการ
๑๓. นายยุทธนา ทัพเจริญ	กรรมการ
๑๔. พลเอก วลิต โรจนภักดี	กรรมการ
๑๕. นายอำพล จินดาวัฒนะ	กรรมการ

รายชื่อที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ
และเลขานุการประจำคณะกรรมการ

๑. นางจิราภรณ์ เล้าเจริญ	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๒. นายวงศ์พันธ์ ฌันชัยพัฑ	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๓. นายศุภชัย สติรศิลป์	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๔. นางอุบล หลิมสกุล	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๕. นายเอกกมล แพทยานันท์	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๖. นายอัครเดช สุพรรณฝ้าย	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๗. นายสุวิชัย สิงห์พันธุ์	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๘. นางงามจิต แต่สุวรรณ	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๙. นางสาวบุญชिरา ภูชนะจิต	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑๐. พลเอก ศุภเกษม องคะศิลป์	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑๑. นางนฤมล ล้อมทอง	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑๒. นายเอกพิทยา เอี่ยมคงเอก	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑๓. พันโท หลิง เรืองพรรษา ชื่นนิยมธรรม	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑๔. นางณัฐภัก อติเชษฐนิศ	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑๕. นายนิติ ถาวรวิชัย	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑๖. นางอาทิตา นรารวัชร	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑๗. นางสาวบุษยรัตน์ กาญจนดิษฐ์	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑๘. นางณัฐนันท์ สว่างวงศ์	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑๙. นางสาวมาลัย สาแก้ว	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๒๐. นางณัฐนิภรณ์ จันทร์โณทัย	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๒๑. นางสาวมุสตี รุ่งเรืองผดุง	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๒๒. พันเอก ธัญชัย พยัตตพงษ์	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๓. นายวิกร ภูพัชร	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๔. นางสาวสุภาพิชญ์ ไชยดิษฐ์	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๕. นายสถาวร จันทร์ผ่องศรี	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๖. นายสำราญ อรุณธาดา	เลขานุการประจำคณะกรรมการ

**รายชื่อคณะกรรมการ
คณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส**

๑. นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์
๒. พลเอก ไพบยนต์ คำทันเจริญ
๓. นางจิราภรณ์ เล้าเจริญ
๔. นางงามจิต ตัดสุวรรณ
๕. นายศุภชัย สติรศิลป์
๖. นายสำราญ อรุณธาดา
๗. นางสาวบุญชिरา ภูชนะจิต
๘. นายธนรัตน์ ธาราภรณ์
๙. นายอัครเดช สุพรรณผ่าย
๑๐. นายศุภภากร ปทุมรัตน์ธาร
๑๑. นางณัฐนันท์ สว่างวงศ์
๑๒. นางเพชรรัตน์ มหาสิงห์

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ คือ

๑. นางทัศนากุญชร ภูวานนท์
๒. นายปรีชา บั้วรัตน์เลิศ

- ประธานคณะกรรมการ
รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
อนุกรรมการ
อนุกรรมการ
อนุกรรมการ
อนุกรรมการ
อนุกรรมการ
อนุกรรมการ
อนุกรรมการ
อนุกรรมการและเลขานุการ
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

รายชื่อคณะอนุกรรมการ
คณะอนุกรรมการกิจการสตรี และผู้มีความหลากหลายทางเพศ

๑. นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
และอนุกรรมการ
๒. นางทัศนีย์ ยวนานนท์	ประธานคณะอนุกรรมการ
๓. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๔. นางจิราภรณ์ เล้าเจริญ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๕. นางพัฒนฉัตร ภัทธศาควัตวงศ์	อนุกรรมการ
๖. นางงามจิต แต่สุวรรณ	อนุกรรมการ
๗. นางณัฐนันท์ สว่างวงศ์	อนุกรรมการ
๘. นางสาวอังคณา ใจกิจสุวรรณ	อนุกรรมการ
๙. นางสาวอุไร เล็กน้อย	อนุกรรมการ
๑๐. นางสาวพัศุศรา พอจิต	อนุกรรมการ
๑๑. นายธีรวุฒิ กลิ่นกุสม	อนุกรรมการ
๑๒. นางสาวฉัตรสุดา ศิริวงศ์	อนุกรรมการและเลขานุการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ ประกอบด้วย

๑. นางจิรพรรณ อนุศาสน์อมรกุล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒. นางสาวอรณิชา ภาคพิเศษ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

รายชื่อคณะกรรมการ คณะกรรมการกิจการคนพิการ

๑. นายมณฑิธร บุญตัน	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นางสาวเครือวัลย์ เทียงธรรม	อนุกรรมการ
๕. นางสาววิจิตา รชตะนันท์กุล	อนุกรรมการ
๖. นางสาววันทนี พันธ์ชาติ	อนุกรรมการ
๗. นายวิฑูต บุณนาค	อนุกรรมการ
๘. นายสว่าง ศรีสม	อนุกรรมการ
๙. นายสุชาติ โอวาทวรรณสกุล	อนุกรรมการ
๑๐. นางอาทิตยา นรารวัชร	อนุกรรมการ
๑๑. นายรัตน์ กิจธรรม	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๒. นางสาวพิมพ์ปญา อติสิริวัชร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ ประกอบด้วย

๑. พลตรี ไอสถ ภาวิไล	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒. นายชูศักดิ์ จันทยานนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๓. นายธีรยุทธ สุคนธวิท	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๔. นางนุชจารี คล้ายสุวรรณ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๕. นางพวงแก้ว กิจธรรม	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๖. นางวัชรา รั้วไพบูลย์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๗. นายศุภชีพ ดิษเทศ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๘. นางสาวสรานัญภัทร อนุมิตรราชกิจ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๙. นายสุพล บริสุทธิ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๐. นายสุภรธรรม มงคลสวัสดิ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๑. นายเอกกมล แพทยานันท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๒. รองศาสตราจารย์ณัฐนียา ไตรรักษา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

รายชื่อคณะอนุกรรมการ
คณะอนุกรรมการปฏิรูปด้านสังคม กิจการผู้สูงอายุและสังคมสูงวัย

๑. นางเพ็ญพักตร์ ศรีทอง	อนุกรรมการและที่ปรึกษา
๒. นายอำพล จินดาวัฒนะ	ประธานคณะอนุกรรมการ
๓. นายยุทธนา ทัพเจริญ	รองประธานคณะอนุกรรมการ
	คนที่หนึ่ง
๔. นางจรรุณท์ อึ้งภากรณ์	รองประธานคณะอนุกรรมการ
	คนที่สอง
๕. นายณัฐเมศวร์ เรืองพิชัยพร	อนุกรรมการ
๖. นายดารนัย อินสว่าง	อนุกรรมการ
๗. ศาสตราจารย์เกียรติคุณธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์	อนุกรรมการ
๘. พลเอก บุญลือ วงษ์ท้าว	อนุกรรมการ
๙. นายประกาศิต ภาวะสิทธิ์	อนุกรรมการ
๑๐. นางสาววรัญญา เตียวกุล	อนุกรรมการ
๑๑. นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร	อนุกรรมการ
๑๒. นางสาวบุษยรัตน์ กาญจนดิษฐ์	อนุกรรมการ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ ประกอบด้วย	
๑. แพทย์หญิงพรรณพิมล วิปุลากร	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒. นายพลากร วงศ์กองแก้ว	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

รายชื่อฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
วุฒิสภา

๑. นางสาวภิรมย์ นิลทัพ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการ
การพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ
คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
๒. นางธนยา สิงห์มณี	นิติกรชำนาญการ
๓. นางสาวพิมพ์ปญา อติสิริวัชร	นิติกรชำนาญการ
๔. นางสาวธรรมรัตน์ ศรีทองกุล	นิติกรชำนาญการ
๕. นางเพชรรัตน์ มหาสิงห์	วิทยากรชำนาญการ
๖. นางจิตตินันท์ ศิริอังกานนท์	วิทยากรชำนาญการ
๗. นางสาวฉัตรสุตา ศิริวงศ์	นิติกรปฏิบัติการ
๘. นางสาวจิตรลดา องอาจ	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๙. นางสาวสุธาทิพย์ สมัครการ	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๑๐. นายรุ่งเพชร งามพร้อม	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
๑๑. นายปิยะพงษ์ น้อยเจริญ	นักวิชาการสนับสนุนงานวิชาการ
๑๒. นางสาวนธิดา ศรีอุตะ	พนักงานสนับสนุนการประชุม
๑๓. นางสาวศกลวรรณ พึ่งจำ	พนักงานสนับสนุนการประชุม

กลุ่มงานคณะกรรมการการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก
เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๕ - ๖ โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๖

ออกแบบและพิมพ์ที่
สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๐ ๒๕๕๑ ๙๔๑๕, ๐ ๒๕๕๑ ๙๔๑๖, ๐ ๒๕๕๑ ๙๔๑๗, ๐ ๒๕๕๑ ๙๔๑๘

